

**ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO**

**Raport z realizacji pierwszego dwuletniego
-2012-2013- okresu programowego
Programu Ochrony Środowiska Województwa
Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015
z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019**

SZCZECIN 2014

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

biuro@eko-precyzja.eu

Zespół autorski:

mgr Paweł Czupryn

mgr Ludwik Gabryś

mgr Wojciech Żmijewski

lic. Justyna Ryszka

1. SPIS TREŚCI	2
2. SPIS TABEL	4
3. SPIS WYKRESÓW	5
4. SPIS RYSUNKÓW	5
5. WYKAZ SKRÓTÓW	6
6. WSTĘP	8
7. METODOLOGIA	8
8. TRUDNOŚCI NAPOTKANE PODCZAS REALIZACJI RAPORTU	10
9. OCENA REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2012-2013	10
9.1 JAKOŚĆ POWIETRZA (PA) - POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA EMISJI GAZÓW DO POWIETRZA POPRZEZ ROZWÓJ OZE	10
9.1.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł”	11
9.1.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 1. „Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza.”	11
9.1.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.	13
9.2 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W) - ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD; JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH; JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH.	29
9.2.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych.	29
9.2.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	29
9.2.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.	44
9.2.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.	50
9.2.1.4 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 4. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.	56
9.3 WODY MORSKIE (WM) – PRZEJŚCIOWE I PRZYBRZEŻNE.	58
9.3.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej.	58
9.3.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): WM 1. „Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód”.	58
9.3.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): WM 2. Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej.	61
9.4 GOSPODARKA ODPADAMI (GO).	64
9.4.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami”	64
9.4.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): „GO 1: Działania w zakresie budowy systemu gospodarki odpadami w województwie zgodnego z Kpgo 2014”	64
9.4.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): „GO 2: Działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi”	68
9.4.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): „GO 3: Działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi”	70
9.5 ZASOBY PRZYRODNICZE WOJEWÓDZTWA (OP): PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY. .	74
9.5.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona Dziedzictwa Przyrodniczego i Zrównoważone Użytkowanie Zasobów Przyrodniczych.	74
9.5.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.	74
9.5.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.	75
9.5.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.	77
9.5.1.4 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 4. Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego.	78

9.5.1.5 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 5. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska.	78
9.5.1.6 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 6. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.	80
9.5.1.7 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 8. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom (na podstawie Raportu o stanie lasów w Polsce w 2013 r.).....	80
9.6 TURYSTYKA (T).	85
9.6.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Zrównoważone Wykorzystanie Zasobów Przyrodniczych W Rozwoju Turystyki.	85
9.6.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 1. „Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych.”	85
9.6.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 2. „Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa.”	86
9.7 KLIMAT AKUSTYCZNY (H).	87
9.7.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Poprawa Klimatu Akustycznego Poprzez Obniżenie Hałasu Do Poziomu Obowiązujących Standardów.	87
9.7.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): H 1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.....	87
9.7.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): H 2. „Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.”	89
9.8 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM).	91
9.8.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Ochrona Przed Polami Elektromagnetycznymi.”	91
9.8.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PEM 1. „Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.”	91
9.9 ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP).	94
9.9.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Minimalizacja Skutków Wystąpienia Poważnych Awarii Przemysłowych oraz Ograniczenie Ryzyka ich Wystąpienia.	94
9.9.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 1. „Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.”	95
9.9.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 2. „Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.”	96
9.9.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 3. „Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.”	96
9.10 KOPALINY (SM).	97
9.10.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.	97
9.10.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): SM 1. „Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego”	97
9.11 JAKOŚĆ GLEB (GL).	98
9.11.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych”	98
9.11.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 1. „Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej”	99
9.11.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 2. „Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej”	99
9.11.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 3. „Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.”	99
10. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.	101
11. EDUKACJA EKOLOGICZNA.	107
11.1.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.	107
11.1.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami.	107
11.1.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń.....	109
11.1.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów.	109
11.1.1.4 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 4. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.	114

12. REKOMENDACJE ODNOŚNIE JEDNOLITYCH NARZĘDZI SPRAWOZDAWCZYCH.....	115
13. STRESZCZENIE	117
14. SPIS LITERATURY – ŹRÓDŁO DANYCH.....	122

2. SPIS TABEL

Tabela 1. Klasy stref województwa zachodniopomorskiego dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2012 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia...	11
Tabela 2. Klasy stref województwa zachodniopomorskiego dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2013 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia...	12
Tabela 3. Długość przesyłowej sieci ciepłej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2012.....	14
Tabela 4. Długość przyłączy sieci ciepłej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2012.....	14
Tabela 5. Wykaz inwestycji termomodernizacyjnych realizowanych w latach 2012-2013.....	16
Tabela 6. Wykaz inwestycji dotyczących zmiany systemu ogrzewania.....	19
Tabela 7. Emisja zanieczyszczeń pyłowych przez zakłady przemysłowe na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.....	21
Tabela 8. Redukcja emisji zanieczyszczeń pyłowych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.....	21
Tabela 9. Inwestycje związane z budową gazociągów w 2012 roku.....	22
Tabela 10. Inwestycje związane z budową gazociągów w 2013 roku.....	23
Tabela 11. Inwestycje dotyczące budowy traktów komunikacyjnych w 2012 i 2013 roku.....	25
Tabela 12. Długość ścieżek rowerowych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2011-2013.....	28
Tabela 13. Sieć kanalizacyjna województwa zachodniopomorskiego.....	31
Tabela 14. Inwestycje dotyczące budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich w 2012 i 2013 roku.....	33
Tabela 15. Przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenie województwa zachodniopomorskiego.....	35
Tabela 16. Informacje na temat ilości powstałych przydomowych oczyszczalni ścieków.....	36
Tabela 17. Wykaz inwestycji związanych z budową i modernizacją kanalizacji deszczowej.....	37
Tabela 18. Wykaz inwestycji z zakresu modernizacji i budowy infrastruktury przeciwpowodziowej.....	48
Tabela 19. Systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.....	50
Tabela 20. Informacje na temat inwestycji z zakresu budowy i modernizacji systemów zbiorowego zaopatrywania w wodę w latach 2012-2013.....	52
Tabela 21. Informacje na temat inwestycji dotyczących modernizacji szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej, lata 2012-2013.....	56
Tabela 22. Obszary chronione województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.....	76
Tabela 23. Lesistość województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.....	78
Tabela 24. Powierzchnia gruntów zalesionych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.....	79
Tabela 25. Liczba pożarów lasów oraz ich przyczyny na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.....	81
Tabela 26. Liczba oraz rodzaj obiektów retencyjnych na podstawie programu: „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”.....	83
Tabela 27. Wyniki badań PEM na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2012.....	93
Tabela 28. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji.....	98
Tabela 29. Grunty zdewastowane i zdegradowane zrekultywowane i zagospodarowane.....	99
Tabela 30. Grunty zdewastowane i zdegradowane zrekultywowane i zagospodarowane.....	100
Tabela 31. Zestawienie istniejących instalacji OZE w województwie zachodniopomorskim.....	101
Tabela 32. Wykaz szkoleń prowadzonych przez ZODR w Barzkowicach.....	110

3. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Długość sieci kanalizacyjnej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.	31
Wykres 2. Ilość przyłączy w sieci kanalizacyjnej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013. ...	32
Wykres 3. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie województwa zachodniopomorskiego.	32
Wykres 4. Przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenie województwa zachodniopomorskiego.	35
Wykres 5. Długość sieci wodociągowej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.	50
Wykres 6. Ilość przyłączy sieci wodociągowej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.	51
Wykres 7. Ilość pomników przyrody na obszarze województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.	76
Wykres 8. Średni wynik składowej elektrycznej na obszarze województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2012.	94
Wykres 9. Wytwarzanie energii ogółem i ze źródeł odnawialnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2006-2012.	102
Wykres 10. Przyrost mocy w farmach wiatrowych w ciągu roku w województwie zachodniopomorskim w latach 2000-2013 [MW].	103
Wykres 11. Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej produkcji energii w województwie zachodniopomorskim.	105

4. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podział Województwa Zachodniopomorskiego na strefy.	11
Rysunek 2. Ocena stanu JCWP rzek w latach 2010-2012 na terenie województwa zachodniopomorskiego.	40
Rysunek 3. Ocena stanu JCWP jezior w latach 2010-2012 na terenie województwa zachodniopomorskiego.	41
Rysunek 4. Ocena stanu wód podziemnych województwa zachodniopomorskiego w roku 2010.	42
Rysunek 5. Ocena stanu wód podziemnych województwa zachodniopomorskiego w roku 2012.	43
Rysunek 6. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w woj. zachodniopomorskim.	45
Rysunek 7. Stan wód przejściowych i przybrzeżnych województwa zachodniopomorskiego w roku 2012.	61
Rysunek 8. Powierzchnia gruntów zalesionych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.	79
Rysunek 9. Liczba pożarów lasów oraz ich przyczyny na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.	82
Rysunek 10. Drogi krajowe i autostrady objęte dla których GDDKiA utworzyło mapy akustyczne.	88
Rysunek 11. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg wojewódzkich na terenie województwa zachodniopomorskiego.	89
Rysunek 12. Linie przesyłowe oraz stacje elektroenergetyczne na terenie województwa zachodniopomorskiego.	92
Rysunek 13. Nadajniki radiowe oraz telewizyjne na terenie województwa zachodniopomorskiego.	92
Rysunek 14. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowych na terenie województwa zachodniopomorskiego.	93
Rysunek 15. Stan rozwoju zespołów elektrowni wiatrowych w województwie zachodniopomorskim.	104

5. WYKAZ SKRÓTÓW

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
BULiGL	Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej
CHzT	Chemiczne zapotrzebowanie tlenu
EC	Elektrociepłownia
EEV	Enhanced Environmentally friendly Vehicle (norma emisji spalin)
FW	Farma wiatrowa
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GRI	Generalny Realizator Inwestycji
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IOS	Instalacje oczyszczania spalin
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KG PSP	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
LNG	Liquefied Natural Gas (gaz ziemny w postaci ciekłej)
LZO	Lotne Związki Organiczne
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSN	Obszary Szczególnie Narażone
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PCB	Polichlorowane bifenyle
PEC	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
PEM	Pola elektromagnetyczne
PGE GiEK	Polska Grupa Energetyczna Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna
PGO WZ	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023
PIG	Państwowy Instytut Geologiczny
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PLC	Pollution Load Compilation (Zestawienie Ładunków Zanieczyszczeń)
PO RYBY	Program Operacyjny RYBY
POBM	Program ochrony brzegów morskich
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
PONE	Program Ograniczenia Niskiej Emisji
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
POŚ WZ	Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PZD	Powiatowy Zarząd Dróg
RDF	Refuse Derived Fuel (paliwo alternatywne z silnie rozdrobnionych odpadów)
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
RPO WZ	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie
SCV	Submerged Combustion Vaporiser (parowniki ze spalaniem w zanurzeniu)
SE	Stacja energetyczna
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
SUW	Stacja Uzdatniania Wody
UMWZ	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego
URE	Urząd Regulacji Energetyki

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie
WSG	Wielkopolska Spółka Gazownictwa
WUS	Wojewódzki Urząd Statystyczny
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ZODR	Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
ZOSP	Związek Ochotniczej Straży Pożarnej
ZS	Zespół Szkół
ZZDW	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZZMiUW	Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZZO	Zakład Zagospodarowania Odpadów
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

6. WSTĘP

„Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019” został sporządzony jako realizacja art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.). Dokument został przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. Wojewódzki program ochrony środowiska sporządzony został na 4 lata, z perspektywą na kolejne 4. Określa on cele ekologiczne, priorytety, harmonogram działań proekologicznych, a także źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia zakładanych celów.

Program stanowi wykładnię Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie polityki ekologicznej i tworzenia innych programów branżowych oraz stanowi podstawę do formułowania wytycznych dla powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

„Raport z realizacji pierwszego dwuletniego –2012–2013– okresu programowego Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019”, zwany dalej Raportem, został opracowany, jako realizacja art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) . Raport obejmuje lata 2012-2013.

7. METODOLOGIA

Sposób oraz źródło pozyskiwania danych

W celu pozyskania danych niezbędnych do opracowania Raportu w pierwszej kolejności utworzono szczegółowy wykaz respondentów mających udział w realizacji *Programu*, umożliwiający przeprowadzenie ankietyzacji. Ankietyzacja dotyczyła zadań, których realizacja zaplanowana była od roku 2012.

W celu uzyskania niezbędnych danych utworzone zostały ankiety, które dopasowano do poszczególnych grup odbiorców, tj.:

- gmin;
- powiatów;
- poszczególnych wydziałów Urzędu Marszałkowskiego;
- podmiotów realizujących zadania wyznaczone w POŚ WZ;
- podmiotów finansujących zadania wyznaczone w POŚ WZ.

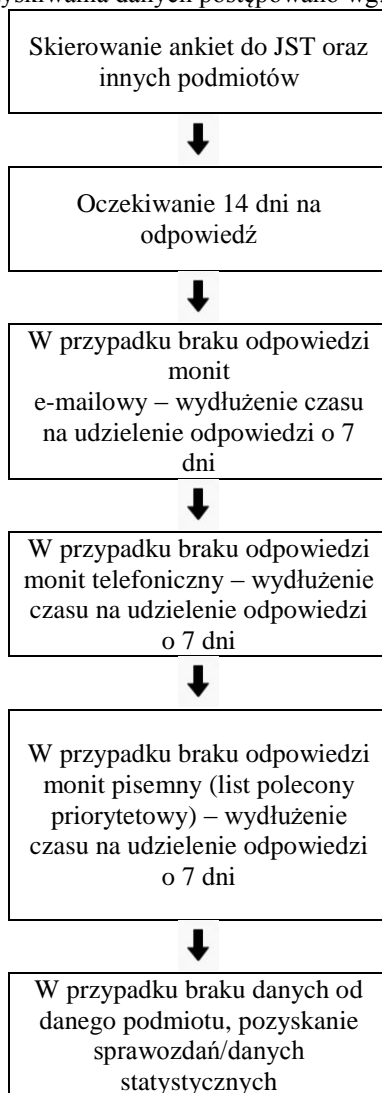
Ankiety zostały rozesłane drogą elektroniczną wraz z pismem przewodnim. W piśmie zawarta została informacja na temat: sposobu wypełnienia ankiety, gdzie należy skierować odpowiedź, określony został także czas odpowiedzi (14 dni od dnia otrzymania pisma) oraz wskazany kontakt z osobą odpowiedzialną za realizację. Podczas tworzenia ankiet, pod uwagę brane były rekomendacje odnośnie stosowania jednolitych narzędzi sprawozdawczych, które zawarte zostały w „Raporcie z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015”. Zgodnie z powyższym ankieta miała formę tabeli zawierającej wszystkie cele, zadania i działania, które dotyczą jednostki.

W celu uzupełnienia brakujących danych, wykorzystano:

- gminne i powiatowe sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Środowiska;
- sprawozdania z działalności WFOŚiGW;
- dane statystyczne WUS, GUS, WIOŚ;
- dane udostępnione przez instytucje związane z ochroną środowiska, w tym: WIOŚ, RDOŚ, URE;
- dane zawarte w „Raporcie z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015”;
- bazę danych Ekoportalu.

Działania mające na celu zwiększenie efektywności pozyskiwania danych

W celu zwiększenia efektywności pozyskiwania danych postępowano wg. następującego schematu:

Ankiety rozesłane zostały do:

- 114 gmin,
- 21 powiatów,
- 6 wydziałów Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie,
- 69 podmiotów wyznaczonych do realizacji zadań POŚ WZ,
- 3 podmiotów współfinansujących realizację zadań POŚ WZ.

Otrzymano odpowiedzi od:

- 66 gmin (58%),
- 14 powiatów (66%),
- 6 wydziałów Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie (100%),
- 33 podmiotów wyznaczonych do realizacji zadań POŚ WZ (48%),
- 3 podmiotów współfinansujących realizację zadań POŚ WZ (100%).

Sposób oceny realizacji poszczególnych celów „Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019”.

Ocena stopnia realizacji celów wyznaczonych w POŚ WZ została przedstawiona w postaci opisowej. W poszczególnych podrozdziałach niniejszego Raportu przedstawiono wyznaczone działania, opisano trend zmian w środowisku, kierując się danymi statystycznymi, podano przykłady dobrych praktyk, związanych z realizacją „Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019”. Opis realizacji poszczególnych działań podsumowano wnioskami oraz stosownymi rekomendacjami, dotyczącymi następnego okresu planowania.

Narzędzia sprawozdawcze

W celu uzyskania rzetelnej i porównywalnej informacji na temat stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań, kierując się rekomendacjami zamieszczonymi w Raporcie z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015 wybrano wariant II: Karta informacyjna. W celu uszczegółowienia, prowadzono konsultacje telefoniczne z respondentami. Zgodnie z ww. rekomendacjami, tabela zawierała arkusze dla poszczególnych zadań, które dotyczyły konkretnej jednostki. Formularz wraz z katalogiem zadań Programu przekazany został do respondentów w postaci elektronicznej.

Z uwagi na rozbudowaną formę ankiety była ona przesyłana w formacie doc. oraz xls. W korespondencji kierowanej do JST podkreślona została celowość wykorzystania jednolitego formularza wraz z katalogiem zadań (gdzie każda jednostka realizuje wybrane zadania z katalogu) w całym województwie, w celu ujednoczenia i jednocześnie ułatwienia przepływu informacji.

8. TRUDNOŚCI NAPOTKANE PODCZAS REALIZACJI RAPORTU

Główną trudnością napotkaną podczas tworzenia niniejszego dokumentu było pozyskanie danych na temat działań prowadzonych przez jednostki samorządowe szczebla powiatowego oraz gminnego, a także podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań.

Pomimo procedury zakładającej wielokrotne powiadomienie podmiotów odpowiedzialnych za realizację *Programu*, nie otrzymano odpowiedzi od wszystkich. Jako przyczyny takiej sytuacji można uważać:

- brak zainteresowania ze strony JST realizacją POŚ WZ,
- brak narzędzi prawnych, nakazujących JST udostępnienie informacji na temat podejmowanych działań wpisanych w POŚ WZ,
- braki kadrowe,
- brak komunikacji i sprawnego przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi wydziałami JST,
- trudności z uzupełnieniem karty informacyjnej w prawidłowy sposób,
- brak zrozumienia treści pisma przewodniego,
- brak znajomości treści POŚ WZ oraz zadań w nich zawartych (dotyczy głównie podmiotów gospodarczych).

9. OCENA REALIZACJI CELÓW I ZADAŃ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2012-2013

9.1 JAKOŚĆ POWIETRZA (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE

W ramach priorytetu JAKOŚĆ POWIETRZA (PA) – potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 3 cele krótkoterminowe.

9.1.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł”.

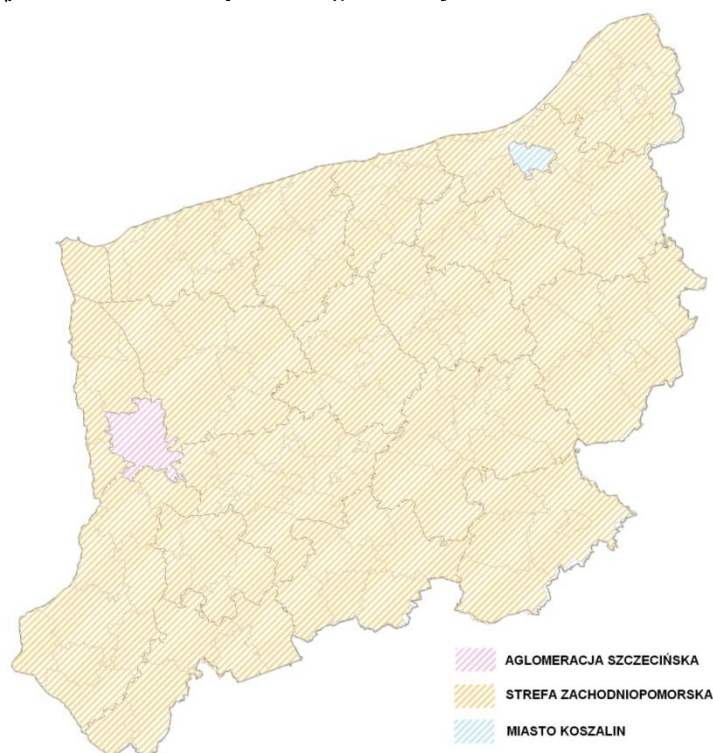
9.1.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 1. „Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza.”

Obszar województwa zachodniopomorskiego, pod względem oceny jakości powietrza, podzielony jest na 3 strefy:

- Aglomeracja szczecińska (kod strefy: PL3201);
- Miasto Koszalin (kod strefy: PL3202);
- Strefa zachodniopomorska (kod strefy: PL3203).

Zgodnie z art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.), sejmik województwa w drodze uchwały określa programy ochrony powietrza, które tworzy się dla stref, w których występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego badanej substancji.

Rysunek 1. Podział województwa zachodniopomorskiego na strefy.

Źródło: WIOŚ

W latach 2012-2013 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, na podstawie prowadzonych badań monitoringowych, dokonał oceny jakości powietrza. Wyniki tej oceny pod względem kryterium ochrony zdrowia zestawiono w poniższych tabelach.

Tabela 1. Klasy stref województwa zachodniopomorskiego dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2012 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia										
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a) P
aglomeracja szczecińska	PL3201	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C
miasto Koszalin	PL3202	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C
zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C

Źródło: WIOŚ

Tabela 2. Klasy stref województwa zachodniopomorskiego dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2013 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia											
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P
aglomeracja szczecińska	PL3201	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C
miasto Koszalin	PL3202	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C
zachodniopomorska	PL3203	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C

Źródło: WIOŚ

Jak wynika z powyższych zapisów, zarówno w roku 2012, jak i 2013 odnotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń substancji w powietrzu. W roku 2012 przekroczenia dotyczyły wszystkich 3 stref i związane były z niedotrzymaniem dopuszczalnego poziomu stężenia benzo(a)pirenu. Dodatkowo odnotowano przekroczenie stężenia pyłu zawieszonego PM-10 w strefie zachodniopomorskiej. W 2013 roku przekroczenia dotyczyły także wszystkich 3 stref i wynikały z niedotrzymania dopuszczalnego poziomu stężenia benzo(a)pirenu w powietrzu.

PA 1.1 - Opracowanie lub aktualizacja programów ochrony powietrza (POP) dla stref, gdzie występują przekroczenia poziomów substancji w powietrzu zgodnie z roczną oceną wykonywaną przez WIOŚ.

Zadanie zostało w pełni zrealizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego. W ramach realizacji działania zostały opracowane Programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych dla trzech stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 208 485,00 zł.

PA 1.2 - Wdrożenie działań wynikających z przyjętych POP.

Programy ochrony powietrza mają na celu obniżenie zawartości substancji w powietrzu do wartości dopuszczalnych. Programy zawierają działania długoterminowe oraz krótkoterminowe, które mają umożliwić doprowadzenie stref do takiego właśnie stanu. Do takich działań zalicza się: ograniczenie emisji powierzchniowej (termomodernizacja, zmiana sposobu ogrzewania budynków), ograniczenie emisji liniowej (rozwijanie transportu zbiorowego, modernizacja dróg, okresowe czyszczenie ulic), działania związane z edukacją ekologiczną oraz działania administracyjne. Jednostki samorządu terytorialnego podjęły się działań wynikających z POP.

PA 1.3 - Kontrola realizacji POP, monitorowanie i zarządzanie programem ochrony powietrza (koordynowanie działań, raportowanie, spotkania).

Zadanie jest realizowane w sposób ciągły. Funkcję kontrolną w zakresie terminowego uchwalania oraz realizacji zadań zawartych w POP sprawuje wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Ponadto Urząd Marszałkowski prowadzi monitoring realizacji zadań określonych w tym dokumencie. Zarząd Województwa co trzy lata zobowiązany jest do przedkładania Ministrowi Środowiska sprawozdań z realizacji POP.

PA 1.4 - Opracowanie lub aktualizacja oraz wdrożenie programów ograniczania niskiej emisji (PONE) - dotacje na wymianę źródeł ogrzewania.

Zadanie, jakim jest opracowanie oraz wdrożenie programów ograniczenia niskiej emisji (PONE), realizowane jest przez JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego. Należy zaznaczyć, iż od 2013 r. JST, na terenie, których zanotowano przekroczenie norm jakości powietrza, i które posiadają opracowane programy ochrony powietrza, przy realizacji zadań mających na celu ograniczenie niskiej emisji, mogą ubiegać się o wsparcie finansowe w ramach programu NFOŚiGW i WFOŚiGW pn. „Kawka”. W ramach programu „Kawka” można pozyskać środki finansowe na likwidację przestarzałych palenisk w domach jednorodzinnych i podłączenie ich do sieci miejskiej, bądź na zastosowanie indywidualnej kotłowni wyposażonej np. w pompy ciepła. W ramach tego programu można również przeznaczyć pieniądze na modernizację sieci ciepłej

i dodatkowo na termomodernizację. W ramach przeprowadzonej ankietyzacji, na 114 przesłanych do gmin ankiet, otrzymano 2 odpowiedzi dotyczące niniejszego zadania.

Miasto Koszalin

W ramach realizacji zadania Miasto Koszalin opracowało Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE). Koszt opracowania kształtował się na poziomie 46 740,00 zł.

Gmina Myślibórz

Gmina Myślibórz planuje opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji w latach 2015-2016. Prognozowane nakłady finansowe na ten cel to 30 000,00 zł.

9.1.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

PA 2.1 – Monitoring powietrza.

Monitoring powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego jest prowadzony w sposób ciągły przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Oceny poziomu substancji w powietrzu na obszarze stref województwa zachodniopomorskiego dokonuje się na podstawie funkcjonującego w danym roku systemu oceny jakości powietrza. W latach 2012 - 2013 na system ten składały się:

- Pomiary wykonywane w stałych punktach, tj. pomiary automatyczne (6 stacji pomiarów automatycznych), manualne (11 stacji pomiarów manualnych zanieczyszczeń pyłowych) oraz pomiary wskaźnikowe SO₂ i NO₂ (pomiary metodą pasywną w 19 punktach pomiarowych),
- obliczenia z wykorzystaniem modeli rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu (model CALPUFF) oraz modelu przetwarzającego dane meteorologiczne (model CALMET).

Należy zaznaczyć, iż obliczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu umożliwiają dokonywanie klasyfikacji stref dla zanieczyszczeń, dla których nie wykonywano pomiarów, a także pozwalają na wskazanie potencjalnych obszarów przekroczeń dla zanieczyszczeń, dla których niedotrzymane są standardy jakości powietrza.

W wyniku klasyfikacji za 2012 r., spośród podlegających ocenie trzech stref województwa: aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin i strefy zachodniopomorskiej, klasę C wymagającą opracowania programu ochrony powietrza otrzymały:

- wszystkie trzy strefy ze względu na przekroczenie poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10,
- strefa zachodniopomorska (obszar województwa niewchodzący w skład aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin), ze względu na przekroczenie standardu jakości powietrza przez 24-godzinne stężenia pyłu PM10.

W wyniku klasyfikacji za 2013 r., spośród podlegających ocenie trzech stref województwa: aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin i strefy zachodniopomorskiej, klasę C wymagającą opracowania programu ochrony powietrza otrzymały:

- wszystkie trzy strefy ze względu na przekroczenie wartości kryterialnej benzo(a)pirenu we wszystkich punktach pomiarowych w województwie.

Łączny koszt Państwowego Monitoringu Środowiska w 2012 roku wyniósł 5 074 336,24, zaś w 2013 r. - 5 203 030,65 zł.

PA 2.2 – Podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego obserwuje się nieustanny rozwój przesyłowej sieci ciepłej. Zmiany stanu sieci ciepłej województwa na przestrzeni lat 2009-2012 przedstawiono poniżej, w formie wykresów.

Tabela 3. Długość przesyłowej sieci ciepłej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2012¹.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Długość [km]	704,7	732,6	742,1	731,8	b.d.

Źródło: GUS.

Tabela 4. Długość przyłączy sieci ciepłej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2012².

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Długość [km]	426,8	402,7	420,9	413,4	b.d.

Źródło: GUS.

W 2010 r. opracowano dokument „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r”, wyznaczający ramy dla polityki rozwoju województwa w zakresie energetyki. Dokument umożliwia monitorowanie zadań realizowanych w tym obszarze. W zakresie ciepłownictwa monitorowane są następujące parametry: długość sieci ciepłej, kubatura budynków ogrzewanych centralnie, moc ciepła, cena ciepła oraz zakres inwestycji realizowanych przez podmioty ciepłownicze.

Dane zebrane w ramach prowadzonego monitoringu wskazują, iż w 2012 i 2013 roku wykonano następujące działania:

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Barlinku

Rozpoczęto budowę 200 m sieci ciepłej – 2 % wykonania. Utworzono 6 węzłów ciepłych wymiennikowych.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Łobzie

Rozpoczęto budowę 381 m sieci - 4,81 % wykonania.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Policach

Rozpoczęto budowę:

- 700 m sieci - 2,5 % wykonania;
- 5 węzłów ciepłych wymiennikowych - 2,5%_wykonania,
- 6 nowych systemów automatyki i sterowania - 3,5 % wykonania.

Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. w Szczecinie

Wybudowano:

- sieci ciepłe na lewobrzeżnej części miasta Szczecina (EC-Szczecin, EC- Pomorzany) – 2600 m,
- sieci ciepłe na prawobrzeżnej części miasta Szczecina - z ciepłowni CR-Dąbska – 500 m,
- węzły ciepłe w systemach ciepłowniczych na lewobrzeżu i prawobrzeżu – 26 szt., 1,36%,
- Wykonano modernizację 51 odcinków sieci oraz przyłączenie 53 nowych odbiorców. Łączna długość sieci i przyłączy wyniosła 11,14 km,
- Wybudowano 13 nowych węzłów po rozdzieleniu węzła grupowego, wykonano przebudowa 14 węzłów ciepłych. Z tytułu przyłączenia nowych odbiorców wybudowano 76 węzłów.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim

Rozpoczęto:

- Rozbudowę sieci oraz przyłączy ciepłych. Planowana długość sieci 610 m - 1,6 % wykonania,
- Budowę nowych i modernizacja starych węzłów ciepłych, 17 węzłów - 4,2 % wykonania,
- Wybudowano 0,412 km nowych odcinków sieci i przyłączy ciepłych,
- Wybudowano 7 nowych węzłów ciepłych.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Świdwinie

- Rozpoczęto budowę 1 węzła ciepłego - 1% wykonania.
- Wybudowano 0,47 km nowej sieci.
- Wybudowano 3 nowe węzły.

¹ Brak danych za rok 2013.

² Brak danych za rok 2013.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Wałczu

Rozpoczęto budowę 2400 m sieci oraz 11 nowych węzłów ciepłych.

Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. – Myślibórz

W ramach realizacji zadania:

1. Wybudowano 0,64 km nowej sieci,
2. Wybudowano 6 nowych węzłów.

Miejska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. Szczecinek

W ramach realizacji zadania:

1. Wybudowano 2,15 km nowych sieci,
2. Wybudowano 7 nowych węzłów, zmodernizowano 1 istniejący węzeł.

Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Białogard

W ramach realizacji zadania zmodernizowano 1 węzeł ciepły.

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. - Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra

W ramach realizacji zadania, w 2012 roku podjęto działania związane z rozbudową sieci ciepłowniczej. Na terenie Województwa Zachodniopomorskiego zrealizowano inwestycję polegającą na przyłączeniu do sieci ciepłowniczej trzech budynków wielorodzinnych, jednego budynku usługowego i jednego budynku usługowo-mieszkalnego. Poniesione koszty związane z realizacją zadania wyniosły 316 353,00 zł.

Jak wynika z danych Urzędu Regulacji Energetyki, długość sieci ciepłowniczej na terenie Województwa Zachodniopomorskiego w latach 2002-2012 wzrosła o 133,2 km. Długość sieci ciepłowniczej w 2002 roku wynosiła 686,6 km, natomiast w 2012 roku 819,8 km.

PA 2.3 – Termomodernizacja budynków.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego zadanie realizowane jest przez JST w sposób ciągły. Dane na temat realizacji zadania uzyskano w drodze ankietyzacji. Na 135 rozesłanych ankiet, otrzymano odpowiedzi od 22 JST. Opis podejmowanych przez te jednostki, działań został przedstawiony poniżej.

Tabela 5. Wykaz inwestycji termomodernizacyjnych realizowanych w latach 2012-2013.

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Całkowity koszt inwestycji [zł]	Źródło finansowania Informacje dodatkowe
1.	Gmina Złocieniec	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 3w Złocieniu	487 617,10	środki własne, środki UE
2.		Termomodernizacja budynku Przedszkola w Złocieniu	423 210,33	
3.	Gmina Barwice	Termomodernizacja 4 obiektów użyteczności publicznej	440 000,00	środki własne, środki NFOŚiGW
4.	Gmina Bierzwnik	Termomodernizacja wielofunkcyjnego budynku użyteczności publicznej	270 706,48	środki własne, środki WFOŚiGW
5.		Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Bierzwniku	135 485,35	środki własne, środki WFOŚiGW
6.		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Sienkiewicza	230 000,00	środki własne, środki WFOŚiGW
7.		Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Łasku	370 000,00	środki własne, środki WFOŚiGW
8.		Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Klasztorne	442.477,00	środki własne, środki WFOŚiGW
9.		Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Breń	499 152,63	środki własne, środki PROW
10.		Gmina Boleszkowice	Termomodernizacja Publicznego Gimnazjum w Boleszkowicach	244 189,65
11.	Gmina Borne Sulinowo	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej wraz wymianą systemu grzewczego z pieca węglowego na opalany drewnem i peletem oraz montaż kolektorów słonecznych na zespole szkół w Łubowie do produkcji CCW	2 676 944,00	środki własne, środki WFOŚiGW
12.	Gmina Cedynia	Docieplenie i remont elewacji dwóch świetlic wiejskich w miejscowościach Stara Rudnica i Stary Kostrzynek	263 730,07	środki własne, środki NFOŚiGW
13.	Gmina Choszczno	Remont wraz z termomodernizacją świetlic wiejskich w Piaseczniku, Zwierzyniu i Sulinie	621 000,69	środki własne, środki PROW
14.		Remont wraz z termomodernizacją świetlic wiejskich w Zamęcinie i Stradzewie	918 294,69	środki własne, środki PROW
15.	Gmina Czaplina	Termomodernizacja obiektów Szkoły Podstawowej w Czaplince.	1 430 743,82	środki własne, środki UE
16.	Gmina Malechowo	Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej w Ostrowcu	742 082,33	środki własne, środki WFOŚiGW
17.	Gmina Pełczyce	Termomodernizacja strażnicy OSP w Pełczycach	130 831,02	środki własne, środki RPO WZ
18.	Gmina Resko	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	1 793 936,58	środki własne, środki UE
19.	Gmina Stara Dąbrowa	Termomodernizacja dwóch budynków użyteczności publicznej	512 600,86	środki własne
20.	Gmina Szczecinek	Wymiana stolarki okiennej w pięciu budynkach użyteczności publicznej	25 749,30	środki własne, środki WFOŚiGW
21.	Gmina Świdwin	Ocieplenie ścian zewnętrznych budynku świetlicy w Oparznie	12999,99	środki własne, środki PROW
22.	Miasto Białogard	Termomodernizacja budynku Nr 21 – Przedszkola Miejskiego Nr 3	228 800,00	środki własne

Raport z realizacji pierwszego dwuletniego -2012-2013- okresu programowego Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Całkowity koszt inwestycji [zł]	Źródło finansowania Informacje dodatkowe
				-
23.	Starostwo Powiatowe w Choszcznie	Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Nr 1 w Choszcznie	3 491 867,85	środki własne, środki NFOŚiGW i WFOŚiGW
24.		Termomodernizacja budynku Internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Suliszewie		
25.	Powiat Drawski	Termomodernizacja 19 budynków na terenie powiatu drawskiego	10 100 346,92	środki własne, środki NFOŚiGW i UE
26.	Powiat Kołobrzeski	Termomodernizacja kompleksu obiektów Zespołu Szkół Morskich w Kołobrzegu	4 129 477,06	środki własne, środki NFOŚiGW
27.	Powiat Koszaliński	Termomodernizacja 13 budynków użyteczności publicznej powiatu koszalińskiego	1 502 859,68	środki własne, środki NFOŚiGW
28.	Powiat Myśliborski	Termomodernizacja Szpitala Powiatowego w Dębnie- Budynek A wraz z wykonaniem cokołów na budynku B i biurowym.	666 061,59	środki własne, środki WFOŚiGW, POIiŚ
29.		Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Powiatu Myśliborskiego	351 673,77	
30.	Powiat Świdwiński	Termomodernizacja budynku Wydziału Geodezji przy ul. Kołobrzeskiej 43 w Świdwinie	424 002,00	środki własne, środki NFOŚiGW
31.		Termomodernizacja Domu Pomocy Społecznej w Krzecku	1447152,62	środki własne, środki WFOŚiGW
32.		Termomodernizacja Domu Pomocy Społecznej w Modrzewcu	455 760,00	środki własne, środki NFOŚiGW
33.		Termomodernizacja budynku Domu Wczasów Dziecięcychw Połczynie Zdroju przy ul. Grunwaldzkiej 33	614 808,75	środki własne, środki WFOŚiGW
34.		Termomodernizacja budynku przychodni przy ul. Drawskiej 38 w Świdwinie	1019092,99	środki własne, środki NFOŚiGW
35.		Termomodernizacja Zespołu Szkół Rolniczych im. Stefana Żeromskiego w Świdwinie	414 294,18	środki własne, środki NFOŚiGW
36.	Gmina Stargard Szczeciński	Termomodernizacja 23 budynków zabudowy wielorodzinnej	6 381 389,74	środki własne -

Źródło: Dane uzyskane w drodze ankietyzacji.

PA 2.4 - Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne.

PA 2.5 - Modernizacja istniejących kotłowni.

Zadania PA 2.4 i PA 2.5 są ze sobą ściśle powiązane, gdyż zmiana systemu ogrzewania budynków zazwyczaj wiąże się z modernizacjami istniejących już kotłowni.

Jak wynika z danych uzyskanych w drodze ankietyzacji, jednostki samorządu terytorialnego, wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego, dokonują zmiany systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie na bieżąco, w zależności od potrzeb. Przykładowe działania dotyczące wymiany systemu ogrzewania oraz modernizacji kotłowni, zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wykaz inwestycji dotyczących zmiany systemu ogrzewania.

Lp.	Nazwa jednostki	Zadanie	Koszt inwestycji [zł]	Źródło finansowania
1.	Gmina Boleszkowice	Wymiana pieców c.o. opalane węglem kamiennym na opalane peletem w świetlicach wiejskich w m. Wysoka i w m. Boleszkowice wraz z wykonaniem systemu c. o. w świetlicy w m. Wysoka.	33 538,29	środki własne -
2.	Gmina Stara Dąbrowa	Wymiana 1 pieca c.o. opalanego węglem kamiennym na bardziej ekologiczny	36 197, 18	środki własne -
3.	Gmina Węgrzyno	Przebudowa budynku i zmiana systemu ogrzewania z węglowego na gazowe w Świetlicy Wiejskiej w Ginawie.	684 386,05	środki własne, środki PO Ryby
4.	Miasto Koszalin	W ramach realizacji zadania zlikwidowano w 61 obiektach na terenie miasta 123 piece opalane paliwem stałym w tym w 58 obiektach zastosowano ogrzewanie gazowe, natomiast w 3 obiektach zastosowano ogrzewanie elektryczne.	b.d.	b.d.
5.	Miasto Białogard	Przebudowa i rozbudowa instalacji c.o. kotłowni w budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Białogardzie polegającej na budowie instalacji grzewczej z montażem dwóch pomp ciepła i zespołem sond gruntowych	449 289,11	środki własne, środki Szwajcarsko-Polski Program Współpracy
6.		Przebudowa i rozbudowa instalacji c.o. kotłowni w budynku hotelowo – administracyjnym na terenie basenów sportowych przy ulicy Moniuszki w Białogardzie polegającej na budowie instalacji grzewczej w montażem pompy ciepła i zespołem sond gruntowych	226 353,07	środki własne, środki Szwajcarsko-Polski Program Współpracy
7.		Przebudowa instalacji c.o. i kotłowni w budynku hotelowym w Białogardzie budowie instalacji grzewczej w montażem pompy ciepła i zespołem sond gruntowych	225 636,03	środki własne, środki Szwajcarsko-Polski Program Współpracy
8.	Powiat Świdwiński	Budowa kotłowni gazowej wraz z instalacją c. o.w budynku Przychodni Lekarskiej przy ul. Drowskiej 38 w Świdwinie	430 221,91	środki własne, środki ze środków NFOŚiGW
9.	Powiat Stargardzki	Rozbiórka pieców kaflowych na paliwo stałe, Wykonanie wewnętrznej instalacji c.o., etażowego z montażem kotłów gazowych dwufunkcyjnych, Wymiana kotłów c.o. na paliwo stałe na kotły gazowe dwufunkcyjne w istniejących instalacjach c.o.	800 000,00	środki własne
Modernizacja kotłowni				
10.	Powiat Choszczeński	zmiana źródła ciepła z pieca węglowego na gazowy, montaż kotłów kondensacyjnych, zbiorników podziemnych na gaz płynny, montaż kolektorów słonecznych, montaż instalacji wody cyrkulacyjnej, wentylacji mechanicznej oraz instalacji gazowej w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Suliszewie	512 059,36	b.d. -
11.	Powiat Świdwiński	zainstalowano kolektory słoneczne, zmodernizowano kotłownię z centralą grzewczą oraz pompą ciepła, do wspomagania podgrzewania ciepłej wody użytkowej dla Domu Pomocy Społecznej w Krzecku.	671 158,22	b.d. -
		zainstalowano kolektory słoneczne, wykonano modernizację technologiczną kotłowni olejowej wraz z centralą grzewczą oraz pompą ciepła, do wspomagania podgrzewania ciepłej wody użytkowej dla Domu Pomocy Społecznej w Modrzewcu	654 981,92	b.d. -

Źródło: Dane uzyskane w drodze ankietyzacji.

PA 2.6 - Niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej, rozbudowa sieci dystrybucyjnej dla potrzeb nowych odbiorców oraz OZE, inwestycje w zakresie linii 110 kV pod kątem nowych odbiorców i OZE.

Realizacją zadań zajmują się firmy energetyczne, które funkcjonują na terenie województwa zachodniopomorskiego. Działania, które realizowane były w okresie sprawozdawczym zestawiono poniżej.

Spółka ENEA - Operator Sp. z o.o.

Zrealizowano:

- modernizację stacji systemowej 400/220/110 kV Morzyczyn,
- przebudowę rozdzielni 110 kV w GPZ Międzyzdroje,
- budowę stacji 110/15 kV Resko,
- przebudowę linii 110 kV Kamień Pomorski – Reclaw,
- przebudowę rozdzielni 110 kV GPZ Kamień Pomorski w związku z przebudową linii kamień Pomorski-Reclaw,
- przebudowę stacji Skolwin do układu 2-systemowego,
- budowę dwutorowej linii napowietrznej 110 kV Dolna Odra – Chlebowo,
- modernizację linii napowietrznej 110 kV relacji Kamień Pomorski-Gryfice,
- przebudowę linii 110 kV Kluczewo-Pyrzyce-Mostkowo-Barlinek,
- modernizację i przebudowę linii napowietrznej 110 kV relacji Dąbie-Pomorska,
- budowę linii napowietrznej 110 kV relacji Łobez-Resko,
- budowę GPZ Redlica 110/15 kV,
- przebudowę stacji Dąbie.
- 27 km linii napowietrznej 110 kV pomiędzy GPZ w m. Mirosławiec i Czaplnek.
100% GPZ w Wałczu przy ul. Kołobrzeskie;
- 100% stacji elektroenergetycznej 110/15kV w Wałczu wraz z linią zasilającą WN 110kV i liniami SN1.

Przyłączono nowych odbiorców:

- W III grupie przyłączeniowej - 44 o łącznej mocy przyłączeniowej 49 689 kW,
- W IV-VI grupach przyłączeniowych - 85 o łącznej mocy przyłączeniowej 400 314 kW,
- W II grupie - 2 o łącznej mocy 120 kW,
- W III grupie w zakresie energii odnawialnej przyłączono 3 nowych odbiorców o łącznej mocy 21 kW.

Zakończono modernizację:

- 5,4 km linii napowietrznej 110 kV Dąbie – Pomorska,
- 36 km linii napowietrznej 110 kV relacji Kamień Pomorski-Gryfice

Ponadto trwały prace budowlane i modernizacyjne odcinków:

- dwutorowej linii napowietrznej 110 kV Dolna Odra – Chlebowo,
- linii napowietrznej 110 kV relacji Łobez-Resko,
- linii 110 kV Choszczno II – Recz
- linii 110 kV Kamień Pomorski – Reclaw,
- linii 110 kV Załom – Goleniów,
- linii 110 kV Kluczewo-Pyrzyce-Mostkowo-Barlinek,
- linii napowietrznej 110 kV relacji Dąbie-Pomorska,
- linii 110 kV Kluczewo – Pyrzyce,
- linii 110 kV Glinki –Żelechowo.

Przeprowadzono 246 projektów inwestycyjnych związanych z modernizacją i odtworzeniem majątku.

Spółka ENERGA – Operator SA:

Spółka zrealizowała budowę 26 km linii relacji Kołobrzeg IV Dywizji – Trzebiatów, oraz budowę pola 110 kV (na potrzeby FW) przy SE Koszalińska oraz pola przy SE Dunowo. Jednocześnie ENERGA przedstawiła plany na lata 2013-2015 odnośnie pozostałych odcinków linii i stacji transformatorowych, mających szczególne znaczenie dla województwa zachodniopomorskiego.

Spółka PKP Energetyka

Spółka zrealizowała budowę GPZ Szczecin Dąbie.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.

W 2013 roku rozpoczęto prace dokumentacyjne i przetargowe w związku z budową linii:

- 220 kV Glinki-Reclaw;
- 220 kV Pomorzany - nacięcie linii Krajnik-Glinki;
- 400 kV Żydowo Kierzkowo-Słupsk.

Przygotowywana została dokumentacja niezbędna do uruchomienia postępowania przetargowego dla:

- montażu TR 400/110 kV 450 MVA w stacji 400/220/110 kV Dunowo;
- rozbudowy rozdzielni 400 i 110 kV w stacji 400/220/110 kV Dunowo.

W grudniu 2013 r. dokonano zakupu linii 220 kV relacji Morzyczyn-Reclaw od ENEA Operator Sp. z o.o. Przygotowywano dokumentację niezbędną do uruchomienia postępowania przetargowego na dostosowanie linii do pracy na napięciu 220 kV.

Poczyniono przygotowania dla modernizacji:

- linii 220 kV Krajnik-Glinki;
- linii napowietrznej 220 kV Morzyczyn – Police na linie kablową.

Warto zaznaczyć, iż ankietowane podmioty zamierzają kontynuować rozpoczęte inwestycje w latach następnych.

PA 2.7 - Budowa i modernizacja systemów i urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych.

Urządzenia i systemy do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych są wykorzystywane w instalacjach należących do zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie województwa. Ograniczają one ilość zanieczyszczeń trafiających do powietrza atmosferycznego. Dane na temat ilości zanieczyszczeń pyłowych emitowanych z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego w poszczególnych latach przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Emisja zanieczyszczeń pyłowych przez zakłady przemysłowe na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
t/r	3748	3300	2882	2599	2578

Źródło: GUS.

Tabela 8. Redukcja emisji zanieczyszczeń pyłowych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
t/r	1313	448	418	283	21

Źródło: GUS.

Przykłady działań, podejmowanych przez zakłady przemysłowe funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego, pozyskane w drodze ankietyzacji, opisano poniżej.

Bridgestone Stargard Spółka z o.o.

W ramach realizacji zadania w latach 2012-2013 wykonano instalację odpylaczy (filtry tkaninowe) na nowym mikserze nr 4 (1 szt.), na stacji naważania surowców (1 szt.) oraz na linii produkcji bieżników (4 szt.). Sprawność zamontowanych filtrów wynosi 98%.

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Zespół Elektrowni Dolna Odra

W 2012 roku zrealizowano budowę IOS na blokach 5 i 6 Elektrowni Dolna Odra. Efektem prac była redukcja emisji SO₂ o ok. 80% oraz Pyłu o ok. 90%.

W 2013 roku rozpoczęto modernizację instalacji spalania (kotły 6 i 7) w Elektrowni Dolna Odra w celu obniżenia emisji NO_x. Finalizacja zadania miała miejsce w 2014 roku. Efektem realizowanego działania było obniżenie emisji NO_x o ok. 30%. W 2013 roku rozpoczęto także modernizację instalacji spalania (kotły 5 i 8) w Elektrowni Dolna Odra w celu obniżenia emisji NO_x. Zadanie nie zostało zakończone.

Łączny koszt ww. inwestycji poniesionych przez PGE GiEK S.A. wyniósł 325 455 277,00 zł. Zadanie było współfinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.

W ramach realizacji zadania rozpoczęto:

1. budowę węzła oczyszczania spalin wraz z modernizacją EC II w celu ograniczenia emisji pyłu, NO_x i SO₂ do powietrza;
2. podjęto działania w celu modernizacji procesu syntezy. Realizacja zadania ma na celu oszczędność energii i redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza;
3. rozbudowę instalacji odsiarczania gazów pokalcyacyjnych o dwa nowe reaktory.

W ramach podejmowanych działań wykonano audyty energetyczny i elektroenergetyczny. Jego efektem było zmniejszenie zużycia energii cieplnej i elektrycznej w Zakładach Chemicznych "Police" S.A.

PA. 2.8 - Inwestycje strategiczne o znaczeniu krajowym i wojewódzkim w zakresie rozwoju gazownictwa: gazociąg Świnoujście – Szczecin, gazociąg Szczecin – Gdańsk, gazociąg Szczecin – Lwówek, terminal LNG i gazoport w Świnoujściu.

Inwestycjami strategicznymi o znaczeniu krajowym i wojewódzkim w zakresie gazownictwa, jest budowa gazociągu Świnoujście – Szczecin, budowa gazociągu Szczecin – Gdańsk, budowa gazociągu Szczecin – Lwówek, budowa terminalu LNG i gazoportu w Świnoujściu. Opis podjętych działań w zakresie strategicznych inwestycji o znaczeniu krajowym i wojewódzkim w zakresie rozwoju gazownictwa przedstawiono poniżej.

Rok 2012:

Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Tabela 9. Inwestycje związane z budową gazociągów w 2012 roku.

Lp.	Nazwa inwestycji	Etap inwestycji	Opis realizacji zadania
1	Gazociąg Szczecin – Gdańsk	Etap I Płoty - Karlino	Gazociąg w trakcie budowy: zakończono fazę przygotowawczą; zrealizowano dostawy rur i armatury; wykonano 1 z 3 przewiertów HDD.
		Etap II Karlino - Koszalin	Gazociąg w trakcie budowy: zakończono fazę przygotowawczą; zrealizowano dostawy rur, w trakcie dostawa armatury; wykonano humusowanie.
		Etap III Koszalin - Słupsk	Gazociąg w trakcie budowy: zakończono fazę przygotowawczą; w trakcie dostawa rur i armatury.
		Etap IV Słupsk - Wiczlino	Gazociąg w trakcie budowy: zakończono fazę przygotowawczą; W trakcie dostawa rur i armatury.
2	Gazociąg Szczecin – Lwówek	Etap I Szczecin - Gorzów Wielkopolski	Gazociąg w trakcie budowy: zakończono fazę przygotowawczą; w trakcie dostawa rur i armatury; w trakcie humusowanie i montaż gazociągu.
3	Gazociąg Świnoujście-Szczecin	-	Gazociąg w trakcie budowy: zakończono fazę przygotowawczą; zrealizowano dostawy rur i armatury; w trakcie humusowanie, montaż i układanie gazociągu.

Gazoport LNG:

Budowa części lądowej:

1. Przeprowadzono prace związane z budową dwóch zbiorników magazynowych skroplonego gazu ziemnego do etapu zakończenia konstrukcji stalowych dachów oraz wykonano betonowanie kopuły dachu zbiornika TK-2012,
2. Wykonano konstrukcję stalową estakady rurociągowej w części morskiej,
3. Wykonano fundamenty i zmontowano pierwsze urządzenia w obszarze mediów pomocniczych, tj.: zbiorniki wody pitnej, użytkowej i ługu sodowego,

4. Prowadzono prace konstrukcyjne na obiektach w obszarze procesowym, tj.: regazyfikatory SCV, kompresorownia BOG, pompy wysokiego ciśnienia.

Budowa części morskiej:

1. Przekazano Generalnemu Realizatorowi Inwestycji (GRI) Plac Budowy w części morskiej,
2. Prowadzono prace nad awaryjnym systemem odprowadzania ścieków,
3. Prowadzono uzgodnienia z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie oraz Wojewodą Zachodniopomorskim w sprawie realizacji przedsięwzięcia.

Rok 2013:

Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

Kontynuacja budowy gazociągów:

Tabela 10. Inwestycje związane z budową gazociągów w 2013 roku.

Lp.	Nazwa inwestycji	Etap inwestycji	Opis realizacji zadania
1	Gazociąg Szczecin – Gdańsk	Etap I Płoty - Karlino	Kontynuacja rozpoczętych prac, w ramach podjętych działań wybudowano 4 km gazociągu.
		Etap II Karlino - Koszalin	Kontynuacja rozpoczętych prac, w ramach podjętych działań wybudowano 19,4 km gazociągu.
		Etap III Koszalin - Słupsk	Kontynuacja rozpoczętych prac, w ramach podjętych działań wybudowano 57,70 km gazociągu.
		Etap IV Słupsk - Wiczlino	Kontynuacja rozpoczętych prac, w ramach podjętych działań wybudowano 45,10 km gazociągu.
2	Gazociąg Szczecin – Lwówek	Etap I Szczecin - Gorzów Wielkopolski	Kontynuacja rozpoczętych prac, w ramach podjętych działań wybudowano 114,60 km gazociągu.
3	Gazociąg Świnoujście- Szczecin	-	Kontynuacja rozpoczętych prac, w ramach podjętych działań wybudowano 80,00 km gazociągu.

źródło: Podsumowanie monitoringu „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” za rok 2013.

PA 2.9 - Zamierzenia rozwojowe o znaczeniu regionalnym w zakresie gazownictwa³:

- rozbudowa i modernizacja sieci dystrybucyjnej, w tym zwłaszcza zamierzenia WSG,
- wzrost zużycia LNG,
- wzrost wydobycia gazu ziemnego,
- kontynuacja wydobycia ropy naftowej,
- wydobycie gazu łupkowego.

W związku z budową Gazoportu w Świnoujściu i towarzyszącą temu rozbudową sieci przesyłu gazu w północno-zachodniej Polsce, możliwy będzie wzrost zużycia tego paliwa na Pomorzu Zachodnim. We wszystkich podregionach województwa zachodniopomorskiego w roku 2012 zanotowano wzrost zużycia gazu z sieci na 1 mieszkańca, przy czym najwyższy, wynoszący 16,67%, w podregionie szczecińskim, spowodowany m.in. wdrożonym z sukcesem programem naprawczym największego odbiorcy gazu w województwie, tj. Zakładów Chemicznych „Police” S.A.

Jako przykłady podejmowanych prac można wskazać inwestycje realizowane przez Wielkopolską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o., która w analizowanym okresie sprawozdawczym roku zrealizowała 142,16 km sieci gazowych w 21 powiatach.

Realizacji zadania podjęły się także:

1. Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., która realizowała inwestycje w gminie Sławno: budowa 0,545 km sieci gazowych, modernizacja 2,74 km sieci gazowych;
2. DUON Dystrybucja S.A, która wybudowała 3,35 km nowych sieci gazowych.

³ Źródło: Podsumowanie monitoringu Programu rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” za rok 2012 i 2013.

PA 2.10 - Elektrownia jądrowa - lobbings i stworzenie korzystnych warunków dla lokalizacji EJ na terenie województwa.

W marcu 2009 Wojewoda Zachodniopomorski powołał Grupę Roboczą pracującą przy Wojewódzkiej Radzie ds. Bezpieczeństwa Energetycznego, której zadaniem było określenie miejsc dla lokalizacji elektrowni jądrowej w województwie. Członkami Rady byli również przedstawiciele UMWZ. Żadna ze wskazanych przez Zespół Roboczy lokalizacji nie została uwzględniona przez Inwestora. Grupa robocza rozwiązana została w 2011 r. Inwestor na podstawie własnych badań wybrał 3 potencjalne lokalizacje, z czego w zachodniopomorskim Gąski k/Mielna, co spowodowało lawinę protestów mieszkańców. Zaskarżona została decyzja Wojewody na prowadzenie badań środowiskowo-lokalizacyjnych. W ramach monitoringu „Programu rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” oceniana jest baza wytwórcza w województwie.

PA 2.11 - Kontrola dotrzymywania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, prowadził kontrole podmiotów, dla których zostały określone standardy emisyjne Lotnych Związków Organicznych (LZO). WIOŚ w Szczecinie w analizowanym okresie czasu przeprowadził 23 kontrole. W przypadku 22 standardy emisyjne zostały dotrzymane. W przypadku 1 kontroli wykryto, iż podmiot posiada nieuregulowany stan formalnoprawny emisji.

WIOŚ Szczecin prowadził także, w analizowanym okresie, kontrolę instalacji spalania paliw, dla których zostały określone standardy emisyjne. Przeprowadzono 37 kontroli. W przypadku 33 z nich standardy emisyjne były dotrzymane. W przypadku 3 kontroli wykryto, iż podmiot nie prowadził pomiarów wstępnych oraz okresowych emisji zanieczyszczeń..

Całkowity koszt działalności kontrolnej w zakresie ochrony środowiska, zgodnie z budżetem zadaniowym wyniósł w analizowanym okresie 5 793 439,36 zł.

PA 2.12 - Zakup pojazdów transportu publicznego o niskiej emisji spalin.

Z pozyskanych danych wynika, iż w okresie sprawozdawczym zadanie realizowane było w sposób ciągły. Przykłady podjętych działań opisano poniżej.

Gmina Miasto Szczecinek

W analizowanym okresie sprawozdawczym Gmina Miasto Szczecinek zakupiła 16 sztuk nowych autobusów, oraz wyłączyła z eksploatacji 13 starszych pojazdów. Koszty realizacji wyniosły 10 716 253,24 zł.

Szczecin

Miasto Szczecin w latach 2010-2012 dokonało zakupu 74 nowych autobusów niskopodłogowych wyposażonych w silniki spełniające normy emisji spalin EEV. Koszt realizacji zadania wyniósł: 95 458 148,00 zł, z czego 63 297 232,07 zł to środki własne, natomiast reszta została dofinansowana z UE (RPO Województwa Zachodniopomorskiego 2007-2013 Oś priorytetowa 6 „Rozwój Funkcji Metropolitalnych” w ramach działania 6.4. „Zintegrowany system transportu publicznego na obszarze metropolitalnym”).

PA 2.13 - Budowa obwodnic, przebudowa, modernizacja/poprawa stanu technicznego dróg.

Budowa obwodnic, przebudowa oraz modernizacja stanu technicznego dróg realizowana jest wraz z rozwojem i modernizacją infrastruktury drogowej województwa. Warto zaznaczyć, iż podejmowane działania są ściśle powiązane z realizacją zadań na rzecz poprawy klimatu akustycznego, opisanych w podrozdziale H 2.1. Przykładowe inwestycje z zakresu modernizacji i budowy dróg, które prowadzone były na terenie województwa zachodniopomorskiego w okresie sprawozdawczym, zebrano w tabeli. Dane pozyskano w drodze ankietyzacji.

Tabela 11. Inwestycje dotyczące budowy traktów komunikacyjnych w 2012 i 2013 roku.

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Uwagi dodatkowe
1.	Gmina Bielice	Budowa drogi Nowe Linie – Chabowo, zmiana nawierzchni z gruntowej na bitumiczną na odcinku 1,14 km.	652 000,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z Funduszu Gruntów Rolnych
2.	Gmina Boleszkowice	W 2012 r. przeprowadzono gruntowną modernizację dróg na odcinku ok. 5 km; W 2013 r. przeprowadzono gruntowną modernizację dróg na odcinku ok. 1.560 m oraz przeprowadzono bieżącą konserwację na odcinku ok. 2.150 m;	257 919,20	środki własne, środki zewnętrzne	-
3.	Gmina Czaplino	Przebudowa ul. Drahimskiej i ul. Długiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Polną do skrzyżowania z drogą krajową nr 20 w Czaplino	671 287,53	środki zewnętrzne	Finansowane z środków Powiatu Drawskiego, Budżetu Państwa, środków prywatnych.
4.	Gmina Gryfino	Remont i rozbudowa dróg o długości 24,55 km na terenie Gminy Gryfino	7 900 514,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
5.	Gmina Marianowo	Modernizacja drogi gminnej asfaltowej na terenie Gminy Marianowo – wykonanie przebudowy ulicy Mieszka I w miejscowości Marianowo, droga gminna numer 515006Z, klasa techniczna drogi D – droga dojazdowa	138709,50	środki własne	-
6.	Gmina Myślibórz	Kontynuacja porozumienia z 2009 roku zawartego pomiędzy Gminą Myślibórz a GDDKiA O/Szczecin w sprawie wspólnego przygotowania i realizacji zadania, polegającego na budowie obwodnicy miasta Myślibórz.	-	-	-
7.		Realizacja w 2012 roku bieżących remontów traktów komunikacyjnych na terenie miasta i gminy Myślibórz.	403066,32	środki własne, środki zewnętrzne	-
8.		Realizacja w 2013 roku bieżących remontów traktów komunikacyjnych na terenie miasta i gminy Myślibórz.	228334,40	środki własne, środki zewnętrzne	-
9.	Gmina Pełczyce	Remont nawierzchni dróg gminnych w Jagowie, Boguszynach, Jarosławsku	183.870,24	środki zewnętrzne	Finansowane ze środków ANR
10.	Gmina Postomino	Budowa i modernizacja dróg gminnych na długości 2,87 km	962 087,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z PO Ryby
11.	Gmina Stare Czarnowo	Bieżący remont dróg gminnych na terenie gminy.	845 000,00	środki własne	-
12.	Gmina Szczecinek	Bieżący remont dróg gminnych na długości 4,23 km	1 147 887,38	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z FOGR
13.	Gmina Trzebiatów	Budowa obwodnicy miasta Trzebiatów – połączenie dróg wojewódzkich Nr 109 i 103	25 872 703,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków UE, środków UMWZ
14.	Gmina Węgrzyno	Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Winniki.	156 957,50	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych
15.		Przebudowa drogi dojazdowej w miejscowości Przytoń.	293 394,25	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Funduszu Ochrony

Raport z realizacji pierwszego dwuletniego -2012-2013- okresu programowego Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Uwagi dodatkowe
					Gruntów Rolnych
16.	Gmina Widuchowa	Poprawa jakości stanu dróg gminnych na długości 10 km.	128 000,00	środki własne	-
17.	Gmina Złocieniec	Modernizacja drogi w Kosobudach etap I	361 641,43	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z FOGR
18.		Modernizacja drogi w Kosobudach etap II	374 723,19	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z FOGR
19.		Budowa chodnika i miejsc postojowych w miejscowości Bobrowo	62 153,37	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków PROW 2007-2013
20.		Remont ul. Woj. Piastów wraz z wykonaniem parkingów dla samochodów osobowych w miejscowości Złocieniec	668 594,55	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane przez Ministerstwo Finansów oraz Spółdzielnię Mieszkaniową „Postęp”
21.	Miasto Białogard	Przebudowa ulic: Nowej, Paderewskiego, Rubinsteina, Sygietyńskiego, Wiejskiej, Wyspiańskiego i Asnyka.	1 742 009,00	środki własne, środki zewnętrzne	-
22.	Miasto Darłowo	Poprawa jakości dróg na terenie miasta Darłowa	113 979,36	środki własne	-
23.	Gmina Międzyzdroje	Remont i przebudowa ulicy Polnej w Międzyzdrojach	4 176 490,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych
24.	Powiat Choszczeński	Rewitalizacja m. Drawno wraz z remontem obiektu wpisanego do rejestru zabytków poprzez przebudowę drogi powiatowej 2233Z wraz z zabytkową częścią wpisaną do rejestru zabytków oraz remont przepustu drogowego – zadanie pn. „Przebudowa ul. Pomorskiej w m. Drawno – od skrzyżowania z ul. Łąkową do skrzyżowania z ul. Choszczeńską – w ciągu drogi powiatowej nr 2233Z”. Zakres prac obejmował: przebudowę nawierzchni asfaltowych, ciągi komunikacji pieszej, kanalizację deszczową.	2 275 173,21	środki własne, środki zewnętrzne	Dofinansowanie przebudowy drogi w Drawnie z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego z Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” w ramach Środka 4.1. „Rozwój obszarów zależnych od rybactwa”.
25.		Wykonanie w 2012 r. przez PZD w Choszcznie nakładki bitumicznej drogi 2202Z m. Choszczno ul. Energetyków o długości 0,25 km, wyrównanie nawierzchni brukowcowej – nakładka bitumiczna droga powiatowa nr 234Z w m. Barnimie o długości 0,3 km, oraz przebudowa skrzyżowania droga nr 2207Z Os. Północne z drogą woj. 151.			
26.		Wykonanie w 2013 r. przez PZD w Choszcznie remontu nawierzchni bitumicznej na dł. 0,6 km – droga nr 2202Z Choszczno – Oraczewice, oraz wzmocnienie nawierzchni gruntowej tłuczniem na dł. 0,3 km – droga 2202Z m. Oraczewice.			

Raport z realizacji pierwszego dwuletniego -2012-2013- okresu programowego Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Uwagi dodatkowe
27.	Powiat Drawieński	Remont dróg na obszarach zabudowanych – 3,71 km.	1 986 131,00	środki własne, środki zewnętrzne	Środki z dotacji JST.
28.	Powiat Kołobrzeski	W 2009 roku zaczęto realizację obwodnicy Kołobrzeg. Realizowana w ramach zadania pn.” poprawa dostępności do portu Kołobrzeg od strony lądu”. Inwestycja podzielona została na III etapy. Zrealizowano etap I i II. W przygotowaniu jest dokumentacja dotycząca III etapu.	b.d.	b.d.	b.d.
29.	Powiat Koszaliński	Przebudowa mostu m. Bobolice wraz z drogami dojazdowymi	1 339 762,29	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków gminy Bobolice
30.		Przebudowa i remont drogi powiatowej nr 0396Z Sianów – Nadbór	2 795 232,34		Zadanie współfinansowane z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych oraz gminy Sianów
31.	Powiat Myśliborski	Modernizacja i poprawa stanu technicznego dróg na terenie powiatu myśliborskiego.	143 000,00	środki własne, środki zewnętrzne	Środki własne JST wchodzących w skład powiatu.
32.	Powiat Świdwiński	Przebudowa drogi powiatowej nr 1061Z Rąbino-Bierzwnica	5 376 703,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
33.	Urząd Marszałkowski	Budowa obwodnic, przebudowa, modernizacja/poprawa stanu technicznego dróg, której efektem było: <ul style="list-style-type: none"> • wybudowanie 9,7 km obwodnic; • wyremontowanie 67,3 km dróg na obszarach zabudowanych. W ramach realizacji zadania podjęto się budowy zabezpieczeń przed hałasem komunikacyjnym.	331 884 266,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej i WFOSiGW

źródło: Dane pozyskane w drodze ankietyzacji.

PA 2.14 - Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych.

Długość sieci ścieżek rowerowych na terenie województwa zachodniopomorskiego została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 12. Długość ścieżek rowerowych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2011-2013.

Rok	2011	2012	2013
Długość [km]	393,7	469,4	535,6

Źródło: GUS.

Zadanie realizowane jest na terenie całego województwa głównie przez jednostki samorządu terytorialnego. W ramach ankietyzacji na 136 rozesłanych ankiet, otrzymano 6 odpowiedzi. Przykłady podjętych działań opisano poniżej.

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

Realizuje zadanie w sposób ciągły, aktualnie długość ścieżek wzdłuż dróg wojewódzkich wynosi 90,7 km. W roku 2013 wybudowano 1,7 km ścieżek, wartość robót to 646 780 zł. W 2014 roku planuje się wybudowanie 1,1 km o wartości 370 000 zł. W 2014 roku powołano Pełnomocnika Marszałka ds. komunikacji rowerowej.

Powiat Kołobrzeski

W latach 2012-2013 Starostwo Powiatowe w Kołobrzeg wydało 8 pozwoleń na budowę ścieżek rowerowych na terenie powiatu kołobrzeskiego.

Gmina Dębno

W roku 2013 w ramach współpracy pomiędzy samorządami Gmina Dębno wybudowała w pasie drogi powiatowej nr 2136Z na odcinku Dębno – Oborzany ścieżkę rowerową o długości 1,01 km.

Gmina Trzebiatów

W ramach realizacji zadania wybudowano turystyczną ścieżkę rowerową z miejscowości Nowielice do miejscowości Trzebusz i Mrzeżyno. Koszt inwestycji wyniósł 103 984,00 zł.

Gmina Postomino

W ramach realizacji zadania wybudowano ścieżkę rowerową wokół jeziora Wicko w Łącku o długości 0,93 km oraz wokół jeziora Wicko w miejscowości Jezierzany 1,67 km. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1 144 659,00 zł. Zadanie współfinansowane zostało z PROW 2007-2013 oraz PO Ryby.

Gmina Banie

W ramach realizacji zadania wybudowano ścieżkę rowerową o długości 15,80 km. Koszt inwestycji wyniósł 2 427 909,00 zł

WNIOSKI

PA 1

W ramach celu krótkookresowego dotyczącego opracowania i realizacji programów służących ochronie powietrza podjęto działania mające na celu opracowanie Programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych dla wszystkich stref województwa zachodniopomorskiego, tj. aglomeracji szczecińskiej, miasta Koszalin oraz strefy zachodniopomorskiej. Jak wynika z pozyskanych danych, wdrażanie ww. programów odbywa się w sposób ciągły. Funkcję kontrolną w zakresie terminowego uchwalania oraz realizacji zadań zawartych w POP sprawuje wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Ponadto Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego prowadzi monitoring realizacji zadań określonych w tym dokumencie.

PA 2

W ramach realizacji celu krótkookresowego realizowano działania z zakresu monitoringu powietrza, podłączania budynków do sieci ciepłowniczej, termomodernizacji budynków, zmiany systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie. Prowadzone były także niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych, modernizowano i budowano systemy oraz urządzenia do redukcji

zanieczyszczeń pyłowo-gazowych, prowadzono inwestycje w zakresie rozwoju gazownictwa, w tym strategiczne o znaczeniu krajowym i wojewódzkim, prowadzono kontrole dotrzymywania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych, budowano i modernizowano trakty komunikacyjne oraz intensyfikowano ruch rowerowy na terenie województwa.

REKOMENDACJE

PA 1

W ramach celu krótkookresowego, zaleca się kontynuację wdrażania opracowanych Programów ochrony powietrza oraz zintensyfikowanie działań mających na celu ograniczenie niskiej emisji.

PA 2

W ramach celu PA 2 zaleca się kontynuację prowadzonych działań.

9.2 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W) - Zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych.

W ramach priorytetu WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W) – zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 4 cele krótkoterminowe.

Województwo zachodniopomorskie zajmuje powierzchnię 22 902 km². Znacząca część województwa znajduje się na obszarze regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (ok. 77%), a pozostała na obszarze regionu wodnego Warty (ok. 23%) oraz regionu wodnego Ücker. Polska część dorzecza tej rzeki o pow. 15 km² jest zlokalizowana na terenie powiatu polickiego (gminy: Police, Dobra Szczecińska, Kołbaskowo). W regionie wodnym Ücker nie ma istotnych cieków wodnych ani jezior.

Organem właściwym w sprawach gospodarowania wodami w regionie wodnym jest dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej (RZGW) jako organ administracji rządowej niezespołonej. Dla obszaru regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, a także regionu wodnego Ücker, właściwym jest Dyrektor RZGW w Szczecinie, a dla regionu wodnego Warty Dyrektor RZGW w Poznaniu.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się znaczne zasoby wód powierzchniowych: dolny odcinek rzeki Odry wraz z dopływami, rzeki Przymorza, Zalew Szczeciński oraz około 1650 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, w tym 172 jeziora o powierzchni powyżej 50 ha. Najważniejszymi rzekami województwa są Odra, Drawa, Myśla, Płonia, Parsęta, Ina oraz Rega i Wieprza, a naj-większymi jeziorami- Dąbie i Miedwie.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w województwie zachodniopomorskim szacowane są na 173 118,97 m³/h. Pod względem zasobności województwo zachodniopomorskie lokuje się na trzecim miejscu w kraju (po województwie mazowieckim oraz wielkopolskim).

9.2.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych.

9.2.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

W 1.1 - Opracowanie warunków korzystania z wód regionów wodnych i ogłoszenie ich w drodze aktu prawa miejscowego na obszarze działania RZGW w Szczecinie.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie opracował warunki korzystania z wód regionów wodnych oraz ogłosił je Rozporządzeniem Nr 3/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2014.2431, ogłoszony: 2014-06-09). Podczas realizacji zadania opracowano także Strategiczną Ocenę Oddziaływania na Środowisko warunków korzystania z wód regionów wodnych Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz Ücker. Koszty poniesione podczas

realizacji zadania wyniosły 246 707,25 zł. Zadanie zostało sfinansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

W 1.2 - Opracowanie warunków korzystania z wód zlewni, wyznaczonych w Planach gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy i ogłoszenie ich w drodze aktu prawa miejscowego - na obszarze działania RZGW w Szczecinie.

W ramach realizacji zadania Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie opracował:

1. Warunki korzystania z wód Lewobrzeżnej Zlewni Dolnej Odry;
2. Warunki korzystania z wód zlewni Gowienicy;
3. Warunki korzystania z wód zlewni Międzyodrze - Zalew Szczeciński - wyspy Wolin i Uznam;
4. Bilans dynamiczny dla potrzeb sformułowania ograniczeń ilościowych i jakościowych w warunkach korzystania z wód zlewni rzeki Iny;
5. Strategiczną Oceny Oddziaływania na Środowisko warunków korzystania z wód zlewni Gowienicy.

Koszt realizacji ww. działań wyniósł 499 072,50 zł. Zadania zostały sfinansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Zadanie nie zostało w pełni zrealizowane, planowany czas finalizacji działań określa się na lata 2014-2016. W przypadku Lewobrzeżnej Zlewni Dolnej Odry wymagane są jeszcze do przeprowadzenia: procedura SOOŚ, uzgodnienia z Prezesem KZGW i Wojewodą Zachodniopomorskim, wydanie i opublikowanie warunków korzystania z wód w formie aktu prawa miejscowego (planowane na lata 2015 - 2016). W przypadku zlewni Gowienicy - wymagane są jeszcze do przeprowadzenia: uzgodnienia z Prezesem KZGW i Wojewodą Zachodniopomorskim, wydanie i opublikowanie warunków korzystania z wód w formie aktu prawa miejscowego. W przypadku zlewni Iny – wymagane są jeszcze do przeprowadzenia: opracowanie warunków korzystania z wód zlewni w formie aktu prawa miejscowego, procedura SOOŚ, uzgodnienia z Prezesem KZGW i Wojewodą Zachodniopomorskim, wydanie i opublikowanie warunków korzystania z wód w formie aktu prawa miejscowego. W przypadku zlewni Międzyodrze – Zalew Szczeciński – wyspy Wolin i Uznam - wymagane są jeszcze do przeprowadzenia: opracowanie warunków korzystania z wód zlewni w formie aktu prawa miejscowego, procedura SOOŚ, uzgodnienia z Prezesem KZGW i Wojewodą Zachodniopomorskim, wydanie i opublikowanie warunków korzystania z wód w formie aktu prawa miejscowego. Dodatkowo w ramach realizacji zadania planuje się do roku 2016 opracować i wydać w formie aktu prawa miejscowego warunki korzystania z wód dla następujących zlewni: Tywa, Rega i Wieprza.

W 1.3 - Organizacja i przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wraz z konsultacjami społecznymi projektu aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza na obszarze działania RZGW w Szczecinie.

W ramach realizacji zadania Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie wykonał:

1. Opracowanie i wyprodukowanie filmu informacyjno-edukacyjnego;
2. Opracowanie i wykonanie map podziału hydrograficznego obszaru działania RZGW w Szczecinie;
3. Opracowanie i wykonanie smyczy promocyjnych;
4. Opracowanie i wykonanie zakładki do książek;
5. Opracowanie i wykonanie teczek ofertowych.

Poniesione koszty na realizację ww. działań kształtowały się na poziomie 146 370,00 zł. Działania sfinansowane zostały przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W 1.4 - Budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich.

Budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich realizowana jest w sposób ciągły. Obrazują to dane dotyczące rozwoju sieci kanalizacyjnej województwa, które zebrano w poniższej tabeli.

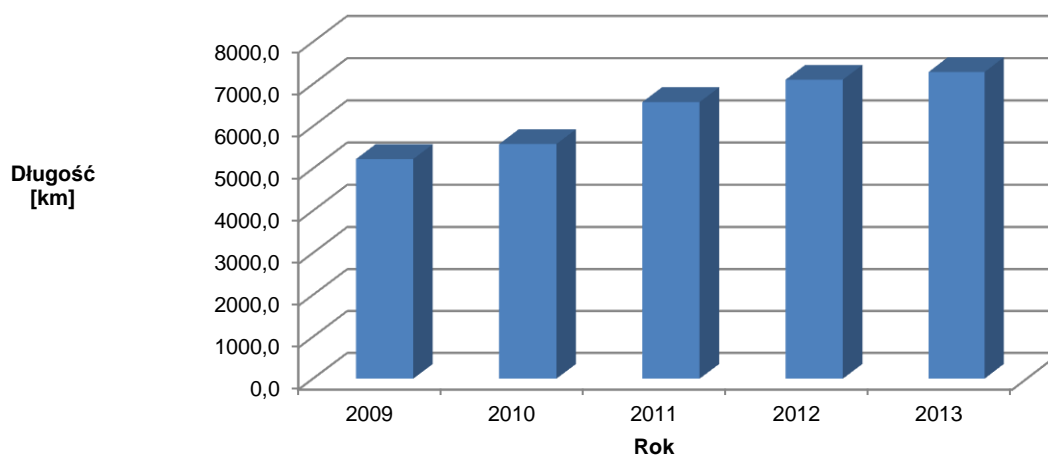
Tabela 13. Sieć kanalizacyjna województwa zachodniopomorskiego.

Sieć kanalizacyjna						
Parametr	Jednostka	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	5222,7	5578,8	6573,2	7102,7	7284,1
połączenia do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	100967	104968	112958	120246	124085
ścieki odprowadzone	dam ³	66230,5	72613	73712	73956	72510,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1261429	1289617	1309333	1325165	-
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	1050971	1072281	1073997	1073966	-
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich	osoba	210458	217336	235336	251199	-

Źródło: GUS

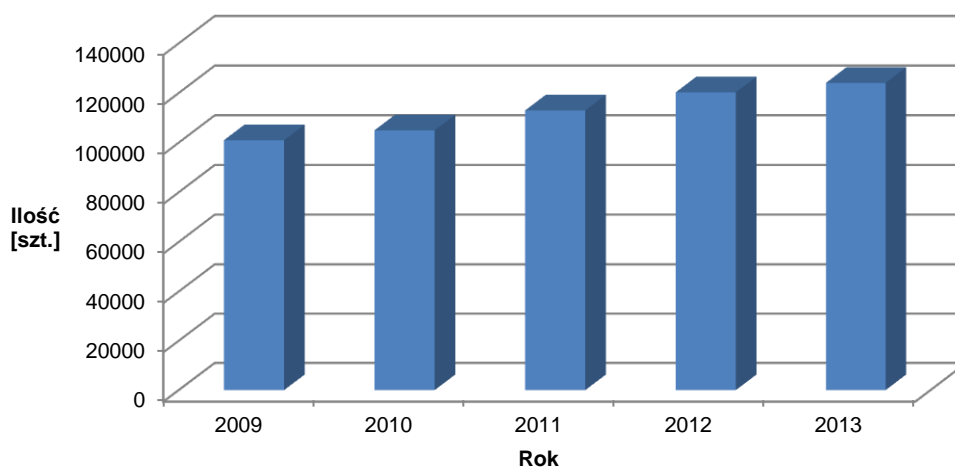
Jak wynika z powyższej tabeli długość sieci kanalizacyjnej, liczba przyłączy oraz liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej od lat systematycznie wzrasta.

Wykres 1. Długość sieci kanalizacyjnej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

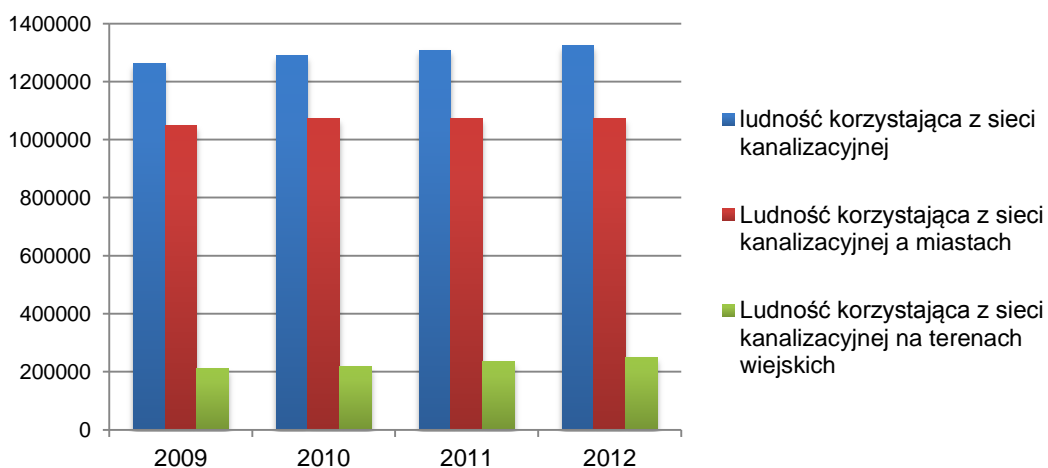
Źródło: GUS, opracowanie własne.

Wykres 2. Ilość przyłączy w sieci kanalizacyjnej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wykres 3. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie województwa zachodniopomorskiego⁴.

Źródło: GUS, opracowanie własne

Możliwość korzystania z sieci kanalizacyjnej na terenie województwa zachodniopomorskiego stale rośnie. Największy wzrost notuje się na terenach wiejskich, gdzie zaniedbania w infrastrukturze kanalizacyjnej były znaczne, a jednocześnie obserwuje się zjawisko rozbudowy obszarów zurbanizowanych poza granicami miast.

Procent mieszkańców ogółem korzystających z sieci kanalizacyjnej w poszczególnych latach kształtuje się następująco:

- rok 2009 – 74,56 %,
- rok 2010 – 74,81% ,
- rok 2011 – 76,00% ,
- rok 2012 – 76,98% .

Zgodnie z informacjami pozyskanymi w drodze ankietyzacji, na temat podejmowanych w 2012 i 2013 roku działań, 22 gminy podjęły się realizacji 27 zadań. Inwestycje realizowane m.in., w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Informacje na temat prowadzonych przez JST inwestycji zebrano w poniższej tabeli.

⁴ Dane za rok 2013 nie są dostępne.

Tabela 14. Inwestycje dotyczące budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich w 2012 i 2013 roku.

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Koszt [zł]	Źródło finansowania Wsparcie finansowe
1.	Gmina Barlinek	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Barlinek: rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.	36 068 000,00	środki własne, środki UE
2.		Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Barlinek: przebudowa oczyszczalni ścieków w Barlinku, budowa SUW Krzynka.		
3.	Gmina Bielice	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w gminie Bielice.	3 500 000,00	środki własne, środki UE
4.	Gmina Bobolice	Budowa kanalizacji na terenie gminy Bobolice.	1 071 078,05	środki własne, środki UE
5.	Gmina Boleszkowice	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Wyszyňa wraz z przyłączem do istniejącej, wybudowanej w 2009 r., kanalizacji w m. Wysoka z przesyłem do oczyszczalni ścieków w m. Boleszkowice. Wykonano 43 mini przepompownie, 59 przyłączy. Łączna długość rurociągu tłoczego wynosi 7.895 m	1 122 887,15	środki własne, środki UE
6.	Gmina Brzeźno	Budowa 4 km sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wilczkowo	878 889,22	środki własne, środki PROW 2007-2013
7.	Gmina Dębno	Budowa oczyszczalni ścieków w Różańsku wraz z siecią kanalizacji sanitarnej.	195 315,00	środki UE
8.	Gm. Golczewo	Budowa 12,3 km kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków.	8 061 000,00	środki UE i WFOŚiGW
9.	Gmina Gościno	Przełączenie sieci sanitarnej w Gościnie z ogólnospławnej do kanalizacyjnej	33 134,39	środki własne
10.	Gmina Gryfino	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pniewo – Żarówki	6 756 693,80	środki własne, środki UE i WFOŚiGW
11.		Remont oczyszczalni ścieków wiejskich i budowa systemu monitoringu obiektów i urządzeń zbiorowego odprowadzania ścieków miejscowości: Czepino, Daleszewo, Radziszewo, Gardno, Sobiemyśl, Dołgie, Nowe Brynki, Stare Brynki, Steklno, Drzenin, Wysoka Gryf.	554 700,00	środki własne, środki UE
12.	Gmina Karlino	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizacja oczyszczalni ścieków w ramach projektu „Zintegrowana Gospodarka Wodno-Ściekowa w Dorzeczu Parsęty”.	55 430 800,00	środki własne, środki zewnętrzne UE, NFOŚiGW, WFOŚiGW
13.	Gmina Karnice	Opracowanie dokumentacji projektowej dot. budowy kanalizacji sanitarnej Skrobotowo – Karnice	29 717,99	środki własne
14.		Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mojszewo.	630 000,00	środki własne, środki UE
15.	Gmina Malechowo	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Malechowie	1 393 307,00	środki własne, środki UE
16.	Gmina Międzyzdroje	Modernizacja kanalizacji sanitarnej wraz z remontem komór czerpalnych w budynku centralnej przepompowni ścieków na terenie oczyszczalni ścieków	1 512 200,00	środki własne, pożyczka z WFOŚiGW
17.	Gmina Moryń	W ramach realizacji zadania wybudowano 2,4 km nowej kanalizacji sanitarnej.	44 838,29	środki własne
18.	Gmina Pełczyce	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w Pełczycach	164 123,42	środki własne, PROW 2007-2013
19.	Gmina Stara Dąbrowa	Modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie gminy Stara Dąbrowa.	1 764 376,30	środki własne, środki UE
20.	Gmina Stargard Szczeciński	Rozbudowa, przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Stargardzie Szczecińskim	78 474 577,76	środki własne, środki UE
21.		Ochrona wód jeziora Miedwie poprzez budowę sieci kanalizacyjnej i przebudowę oczyszczalni ścieków w aglomeracji Stargard szczeciński	8 720 655,28	środki własne, środki UE

Raport z realizacji pierwszego dwuletniego -2012-2013- okresu programowego Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Koszt [zł]	Źródło finansowania Wsparcie finansowe
22.	Gmina Świdwin	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Bierzwnicy, Lekowie i Rusinowie	2 055 094,95	środki własne, środki UE
23.	Gmina Trzcianko Zdrój	Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach wiejskich	4 322 853,00	środki własne, środki UE
24.	Gmina Trzebiatów	Wykonanie dokumentacji projektowej dot. kompleksowego uporządkowania gospodarki ściekowej na terenie miasta Trzebiatów.	b.d.	środki własne -
25.	Gmina Węgrzyno	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w granicach aglomeracji Węgorzyno – Etap I.	5 098 703,00	środki własne, środki PROW 2007-2013
26.	Gmina Widuchowa	Budowa Kanalizacji w miejscowości Krzywini	5 000 000,00	środki własne, środki UE
27.	Gmina Wierzchowo	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Świerczyna – Otrzep, Do kanalizacji podłączono wszystkie budynki mieszkalne	1 243 735,02	środki własne, środki UE i WFOŚiGW

źródło: Dane pozyskane w drodze ankietyzacji, opracowanie własne.

W 1.5 - Wspieranie rozwoju — tam, gdzie jest to uzasadnione pod względami środowiskowymi i ekonomicznymi — lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego obserwuje się stały wzrost ilości przydomowych oczyszczalni ścieków. Wzrost ten jest znaczny, jak wynika z danych GUS ilość przydomowych oczyszczalni ścieków od roku 2009 do 2012 wzrosła praktycznie dwukrotnie.

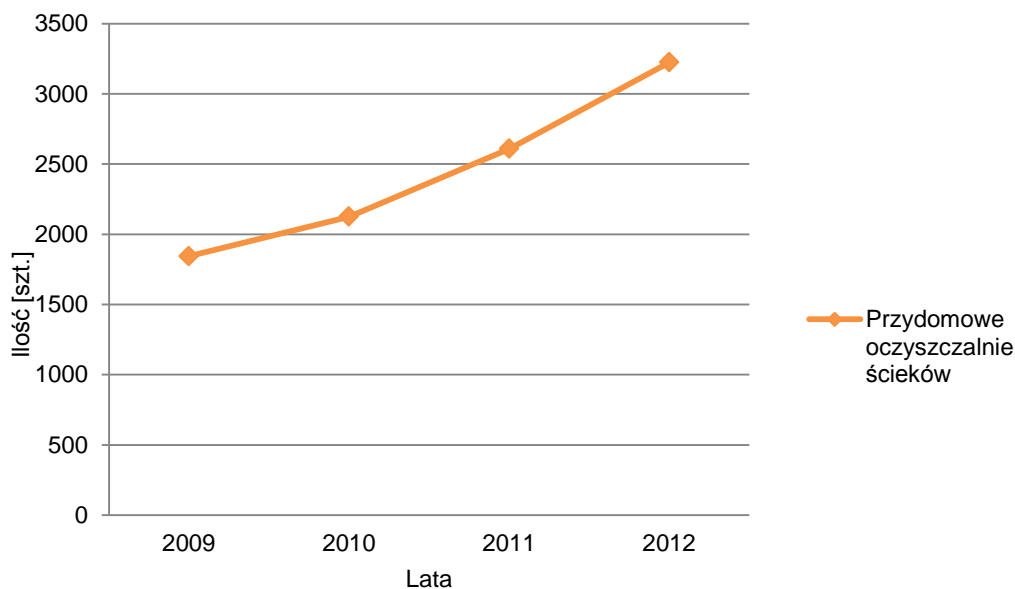
Tabela 15. Przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenie województwa zachodniopomorskiego⁵.

Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych latach			
rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012
1844 szt.	2125 szt.	2608 szt.	3224 szt.

Źródło: GUS, opracowanie własne

Wskazaną tendencję wzrostową obrazuje poniższy wykres. Warto zaznaczyć, iż z roku na rok wzrasta nie tylko ilość instalacji, a także tempo ich powstawania.

Wykres 4. Przydomowe oczyszczalnie ścieków na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: GUS, opracowanie własne

W drodze przeprowadzonej ankietyzacji na 114 rozesłanych zapytań, odpowiedzi udzieliło 7 jednostek samorządu terytorialnego. Pozyskane dane na temat podejmowanych w latach 2012-2013 inwestycji zestawiono w poniższej tabeli.

⁵ Dane za rok 2013 nie są dostępne.

Tabela 16. Informacje na temat ilości powstałych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Wsparcie finansowe
1.	Gmina Cedynia	Budowa 8 przydomowych oczyszczalni ścieków	193 895,34	środki własne, środki zewnętrzne	UE
2.	Gmina Chojna	Budowa 17 przydomowych oczyszczalni na terenie gminy Chojna	258 414,16	środki własne, środki zewnętrzne	U E
3.	Gmina Resko	Udzielanie dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	6142,51	środki własne	-
4.	Gmina Stargard Szczeciński	Udzielanie dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	4 772,03	środki własne	-
5.	Gmina Szczecinek	Udzielanie dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	6 329,67	środki własne	-
6.	Gmina Tuczno	Udzielanie dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	4 000,00	środki własne	-
7.	Gmina Złocieniec	Wydanie 18 opinii geotechnicznych dla projektu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Złocieniec.	4 210,00	środki własne	-

źródło: Dane pozyskane w drodze ankietyzacji, opracowanie własne.

W 1.6 - Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników.

Zadania z zakresu budowy i modernizacji kanalizacji deszczowej realizowane są w sposób ciągły, często przy pracach związanych z kanalizowaniem nowych obszarów. Tendencję zmian związaną z budową kanalizacji na terenie województwa zachodniopomorskiego opisano przy omówieniu zadania W 1.4. Informacje na temat podejmowanych działań przez JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego, które zebrano w drodze ankietyzacji przedstawiono w poniższej tabeli. Spośród 114 ankietowanych JST, odpowiedzi w tym zakresie udzieliło 6 gmin.

Tabela 17. Wykaz inwestycji związanych z budową i modernizacją kanalizacji deszczowej.

Lp.	Nazwa jednostki	Nazwa zadania	Koszt [zł]	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje
1.	Gmina Bierzwnik	Remont kanalizacji burzowej w ciągu ul. Krajowej Rady Narodowej w m. Bierzwnik	12 358,56	środki własne	-
2.	Gmina Myślibórz	Modernizacja 575 m odcinka kanalizacji ogólnospławnej, znajdującej się w ciągu drogi wojewódzkiej nr 128, wzdłuż ulic: Łużyckiej i Ogrodowej	b.d.	środki zewnętrzne	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie (zarządca drogi)
3.	Gmina Pełczyce	Budowa separatora wód opadowych przy ul. Armii Polskiej w Pełczycach	110 054,60	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z środków PROW 2007-2013
4.	Miasto Białogard	Przebudowa kanalizacji deszczowej na odcinku 345,7 m w ul. Asnyka w Białogardzie	182 015,84	środki własne	-
		Przebudowa kanalizacji deszczowej na odcinku 84,5 m w ul. Nowej w Białogardzie	110 289,11	środki własne	-
		Budowa kanalizacji deszczowej na odcinku 123,5 m w ul. Wiejskiej w Białogardzie	73 665,67	środki własne	-
5.	Miasto Darłowo	Budowa kanalizacji deszczowej o długości 296,6 m	321 221,67	środki własne	-
6.	Gmina Międzyzdroje	Budowa odcinka 1100 m kanalizacji deszczowej na terenie miasta Międzyzdroje.	912 300,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane z środków NPPDL

źródło: Dane pozyskane w drodze ankietyzacji, opracowanie własne.

W 1.7 - Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Na obszarze województwa znajdują się dwa obszary szczególnie narażone (OSN), jest to zlewnia rzeki Małej Iny (OSN nr 17) oraz zlewnia rzeki Płoni (OSN nr 18). Na obszarach tych należy ograniczyć przedostawanie się azotu ze źródeł rolniczych do wód powierzchniowych i gruntowych. Działanie te, są realizowane na terenie gmin:

1. Zlewnia rzeki Małej Iny:
 - Gmina Choszczno,
 - Gmina Krzęcin,
 - Gmina Pełczyce,
 - Gmina Przelewice,

- Gmina Warnice,
- Gmina Dolice,
- Gmina Stargard Szczeciński,
- Miasto Stargard Szczeciński.

2. Zlewnia rzeki Płoni:

- Gmina Pelczyce,
- Gmina Gryfino,
- Gmina Banie,
- Gmina Stare Czarnowo,
- Gmina Bielice,
- Gmina Pyrzyce,
- Gmina Kozielice,
- Gmina Przelewice,
- Gmina Lipiany,
- Gmina Warnice,
- Gmina Barlinek,
- Gmina Dolice,
- Gmina Kobylanka,
- Gmina Stargard Szczeciński,
- Gmina Miasto Stargard Szczeciński.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie wykonał weryfikację wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego. Należy zaznaczyć, iż ostatnia weryfikacja została przeprowadzona w roku 2011, w związku z aktualizacją zarówno OSN, jak i programu działań ochronnych, opublikowanych Rozporządzeniem Nr 7/2012 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 3 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2012.2069, ogłoszony 2012-10-04). W Rozporządzeniu zostały wskazane wody wrażliwe oraz dwa obszary szczególnie narażone (OSN) obejmujące zlewnię rzeki Płoni oraz zlewnię rzeki Małej Iny. Weryfikacja wód wrażliwych i obszarów narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego jest wykonywana co 4 lata, zgodnie z tzw. "cyklem azotanowym". Wynika to, z przepisów Dyrektywy azotanowej oraz ustawy Prawo wodne.

W celu oceny stopnia zanieczyszczenia wód podziemnych województwa zachodniopomorskiego związkami azotu pochodzenia rolniczego, wykorzystano wyniki badań, które przeprowadzone zostały w punktach krajowej sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG PIB) oraz badań prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOŚ) na OSN.

Wyniki badań oraz ich interpretacja opublikowana została w „Opracowaniu wyników badań i analizy zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotu pochodzenia rolniczego w obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego według danych z 2012 roku”, które zrealizowane zostało przez PIG-PIB w ramach działań związanych z prowadzonym „Monitoringiem stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w latach 2012-2014”.

Wartość graniczna stężenia azotanów w wodach podziemnych wg obowiązujących norm określona na poziomie 50 mgNO₃/l, stanowi granicę między dobrym a słabym stanem chemicznym wód podziemnych. Jest najwyższym dopuszczalnym stężeniem w wodach przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

W analizowanym okresie sprawozdawczym, monitorowana była zlewnia rzeki Małej Iny (OSN nr 17, kod: PLNVZ6000SZ1SG) oraz zlewnia rzeki Płoni (OSN nr 18, kod: PLNV6000SZ2SG).

W przypadku OSN nr 17, nie opróbowano żadnego punktu w ramach monitoringu regionalnego WIOŚ. Realizując monitoring diagnostyczny PIG-PIB, opróbował jeden punkt o numerze 298, który znajdował się poza granicami OSN nr 17, jednak w odległości nie większej niż 5 km od granic obszaru. Wartość stężenia azotanów,

którą odnotowano w ww. punkcie w 2012 r., podobnie jak w latach poprzednich, była bardzo niska. Wynosiła 0,05 mgNO₃/l i nie przekraczała 1 mgNO₃/l.

Na terenie OSN nr 18, w ramach monitoringu regionalnego WIOŚ opróbowano siedem punktów wewnątrz OSN, natomiast w ramach monitoringu diagnostycznego PIG-PIB, opróbowano dziesięć punktów wewnątrz OSN oraz dwa punkty poza granicami ww. obszaru. W czterech punktach położonych na terenie OSN nr 18 odnotowano przekroczenie trzeciego progu stężenia azotanów (50 mgNO₃/l) według Dyrektywy Azotanowej. Przekroczenia odnotowano w czterech punktach. W pozostałych punktach, zlokalizowanych zarówno na terenie OSN oraz poza jego granicami, wartości stężeń azotanów odnotowane w 2012 roku były niskie i nie przekraczały progu 10 mgNO₃/l.

W 1.8 - Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie opracował Program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Program działań został wprowadzony Rozporządzeniem Nr 7/2012 z dnia 3 października 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 2069). Program działań obowiązuje przez 4 lata.

Oceny realizacji programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych należy oczekiwać po zakończeniu okresu czteroletniego. Raport z realizacji będzie opracowany na poziomie krajowym, a informacje z RZGW będą zasilać Raport krajowy. Planowana aktualizacja przedmiotowego programu w województwie zachodniopomorskim przewidziana jest w latach 2016-2017. W celu zgromadzenia danych na potrzeby opracowania raportu RZGW w Szczecinie prowadzi:

1. sprawozdania dotyczące monitoringu wód;
2. sprawozdania dotyczące monitoringu gleb i płytkich wód gruntowych;
3. sprawozdania dotyczące doradztwa i szkoleń dla prowadzących działalność rolniczą na OSN.

W 1.9 - Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych.

Wody powierzchniowe

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach monitoringu jakości wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim realizuje badania i ocenę jakości rzek, jezior, wód przejściowych i wód przybrzeżnych.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód (JCWP) i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego – ocenia się tzw. substancje priorytetowe, charakterystyczne dla substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego i ocenę stanu wód.

Stan/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Rzeki

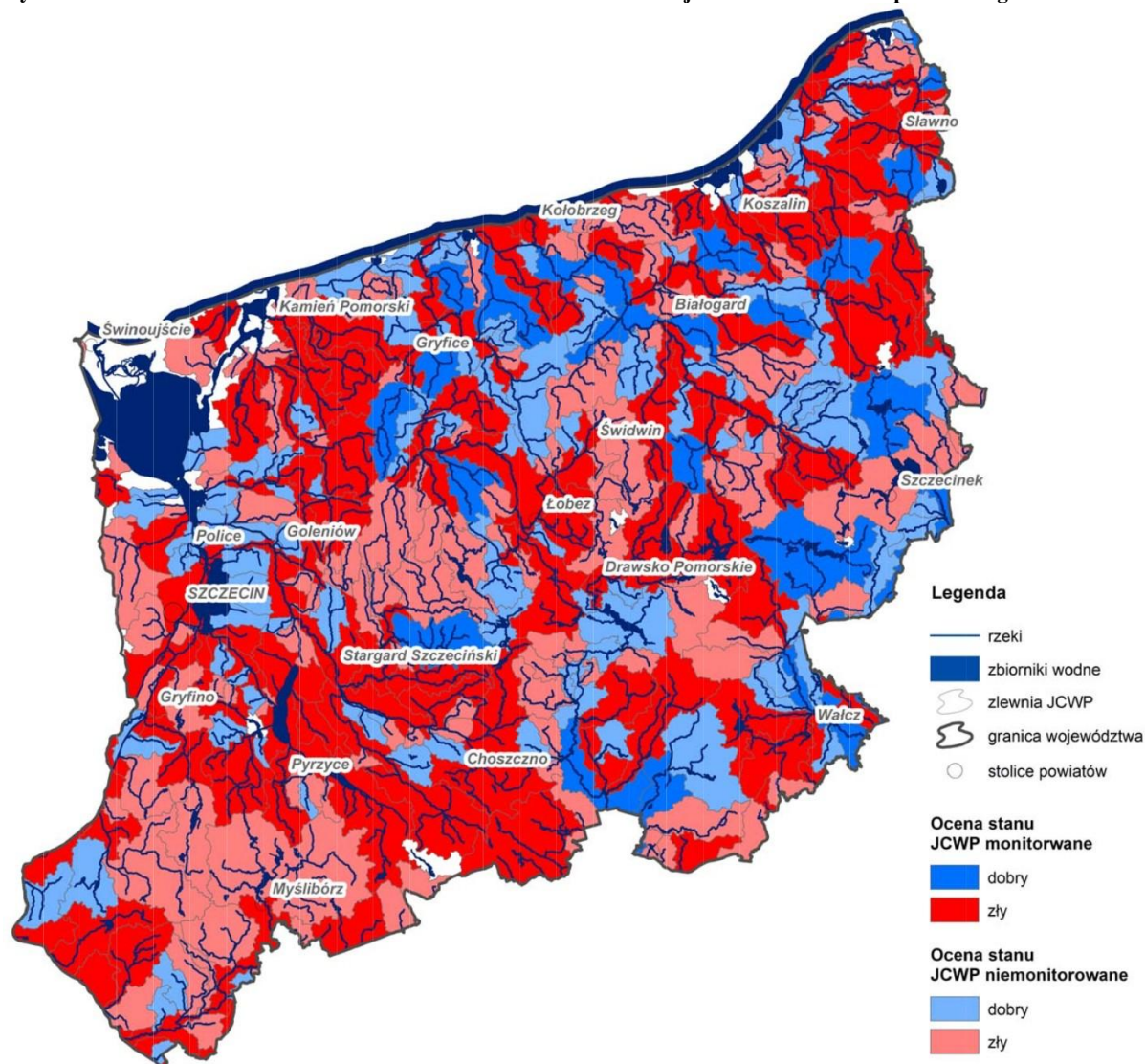
W województwie wydzielono 362 jednolite części wód rzeczne. Na podstawie „Programu Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził ocenę jakości wód rzecznych. Były one badane pod kątem stanu i potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. W analizowanym okresie sprawozdawczym przebadano 130 jednolitych części wód rzecznych.

W 2012 roku badania rzek wykonywano w 60 punktach pomiarowych, w tym na 25 stanowiskach realizowano monitoring diagnostyczny. W 2013 roku monitoring rzek realizowano w 53 punktach, w 11 z nich prowadzono monitoring diagnostyczny.

Na podstawie oceny stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny wymagań dotyczących obszarów chronionych, w latach 2010-2012, stan zaledwie 33 (25,38%) jednolitych części wód rzecznych

oceniono jako dobry. Spośród badanych JCWP rzek niemal 97 jednolitych części wód rzecznych (74,42%) nie spełnia wymogów określonych dla wód dobrej jakości, a ich stan oceniono jako zły.

Rysunek 2. Ocena stanu JCWP rzek w latach 2010-2012 na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: WIOŚ Szczecin

Jeziora

W województwie zachodniopomorskim wydzielono 172 jednolite części wód jeziornych.

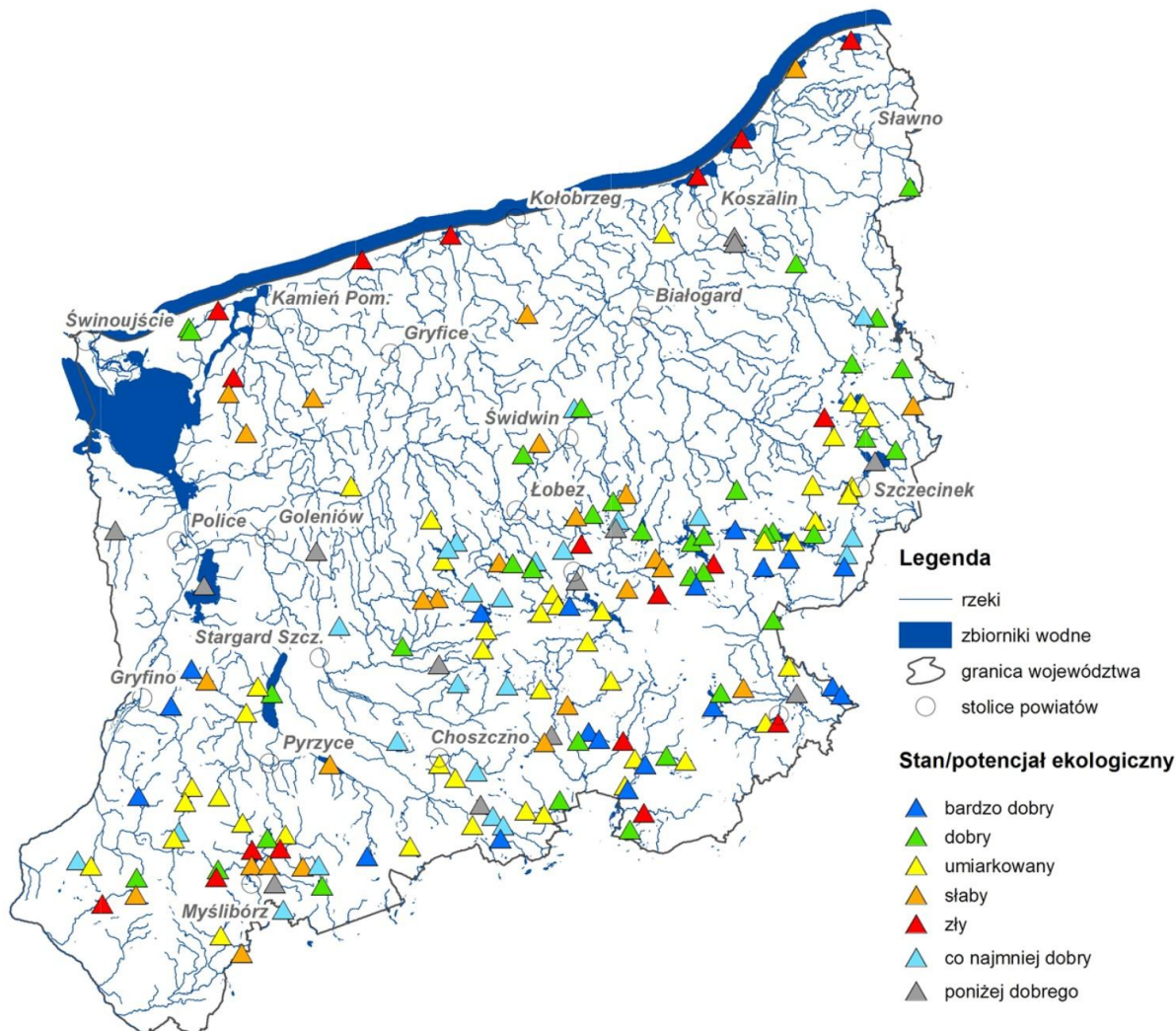
W latach 2012-2013 badania jezior województwa zachodniopomorskiego realizowano według programu obejmującego monitoring: diagnostyczny, operacyjny oraz monitoring obszarów chronionych.

Łącznie badaniami objęto 22 jeziora. Badania prowadzone były w ramach monitoringu:

- diagnostyczno-reperowego, który realizowany jest poprzez coroczną kontrolę długofalowych zmian jakości wód 2 jezior należących do ogólnopolskiej sieci reperowej,
- diagnostycznego, w celu określenia stanu wód 17 jezior wybranych jako reprezentatywne z uwagi na ich typ abiotyczny oraz nasilenie presji,
- operacyjnego, w celu kontroli stanu 3 jezior na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (OSN w zlewni rzeki Płonia),

- obszarów chronionych; badania zaplanowano i realizowano corocznie z uwagi na lokalizację ujęcia wody pitnej z jeziora Miedwie; program pomiarowy według tego działania obejmował zakres wskaźników określających przydatności wód do spożycia przez ludzi.

Rysunek 3. Ocena stanu JCWP jezior w latach 2010-2012 na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: WIOŚ Szczecin

Wody przejściowe i przybrzeżne

W województwie zachodniopomorskim wydzielono 9 jednolitych części wód powierzchniowych i przybrzeżnych.

W roku 2012 prowadzono badania w ramach monitoringu operacyjnego i diagnostycznego na 15 stanowiskach zlokalizowanych na 7 wyodrębnionych jednolitych częściach wód przejściowych (4 JCW) i przybrzeżnych (3 JCW).

W roku 2013 badania prowadzono na 7 punktach pomiarowo-kontrolnych, na które łącznie składało się 19 stanowisk pomiarowych, zlokalizowanych na 7 wyodrębnionych jednolitych częściach wód przejściowych (4 JCW) i przybrzeżnych (3 JCW). W roku 2013 na wodach przejściowych i przybrzeżnych prowadzony był monitoring operacyjny i badawczy.

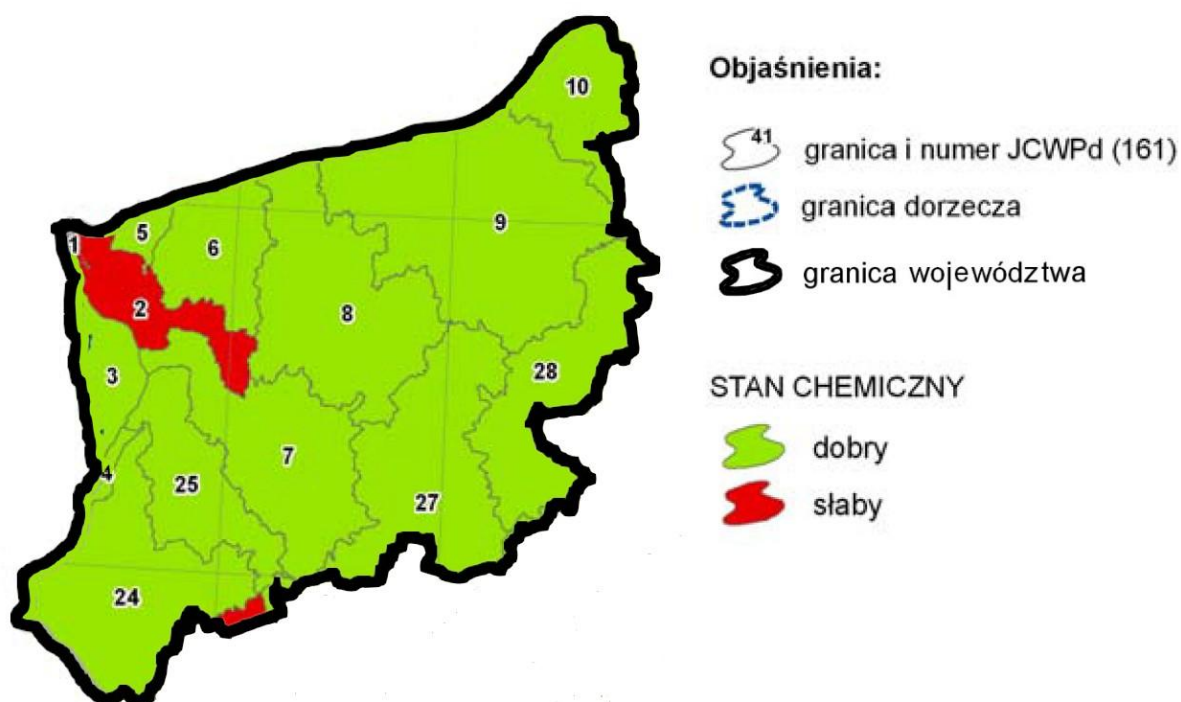
W związku z faktem, iż w POŚ WZ wody przejściowe i przybrzeżne, jako integralnie związane z Morzem Bałtyckim, zostały określono, jako wody morskie, ich stan został opisany w podrozdziale dotyczącym tych właśnie wód.

Wody podziemne

W województwie zachodniopomorskim wydzielono 17 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) w całości na obszarze województwa 10.

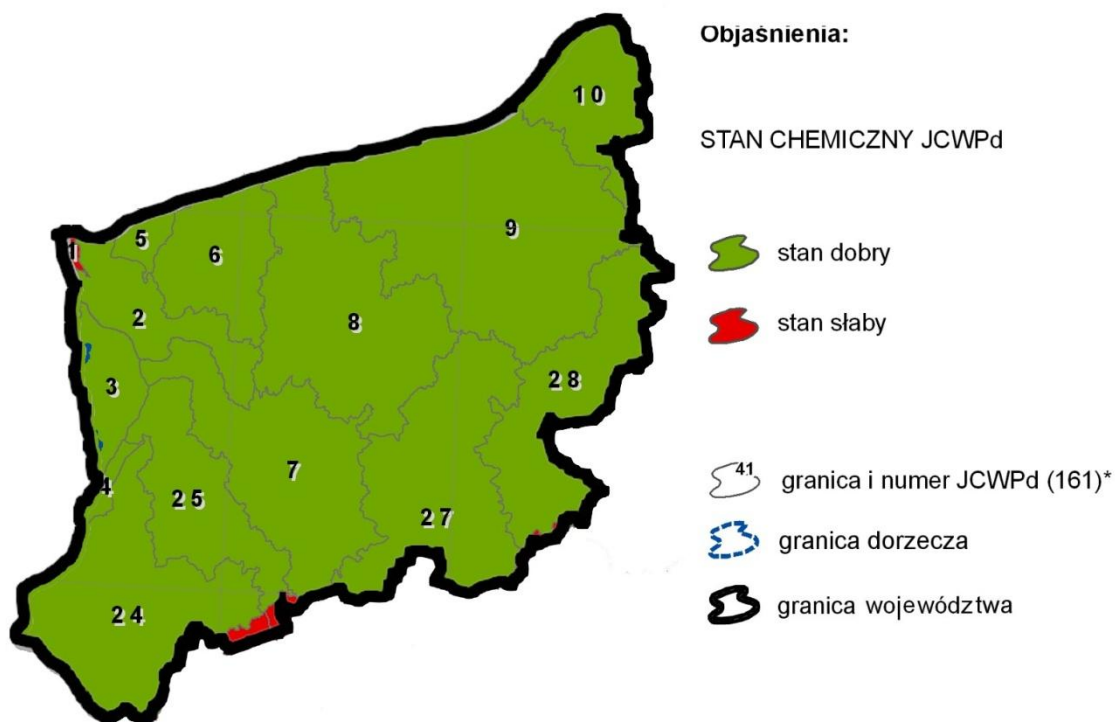
Monitoring jakości wód podziemnych obejmujący cały obszar województwa prowadzony jest na poziomie krajowym przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Wykonywane są w formie monitoringu diagnostycznego (wszystkie JCWPd – badania 1 raz na 3 lata) oraz monitoringu operacyjnego (wyłącznie JCWPd zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i/lub ilościowego wód podziemnych, z uwzględnieniem obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego (OSN) – badania co roku, z wyłączeniem roku, w którym wykonywany jest monitoring diagnostyczny).

Rysunek 4. Ocena stanu wód podziemnych województwa zachodniopomorskiego w roku 2010.

Źródło: WIOŚ Szczecin

Rysunek 5. Ocena stanu wód podziemnych województwa zachodniopomorskiego w roku 2012.

Źródło: WIOŚ Szczecin

W 2012 r. badania wykonywane były w ramach monitoringu diagnostycznego w 87 punktach pomiarowych. W roku 2013 badania prowadzono w ramach monitoringu operacyjnego w 18 punktach pomiarowych.

W 1.10 - Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowywanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem.

Na 114 rozesłanych ankiet, odpowiedzi udzieliło 5 gmin, na obszarze których wykonano następujące zadania:

Gmina Banie

W ramach realizacji zadania zagospodarowano teren do kąpielii w miejscowości Banie. Utworzono nowe miejsce wypoczynku na terenie gminy. Koszt inwestycji wyniósł 52 468,00 zł. Zadanie współfinansowane było z środków Unii Europejskiej.

Gmina Dębno

W ramach realizacji zadania zagospodarowano teren wokół jeziora we wsi Ostrowiec dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem. Całkowity koszt realizacji inwestycji wyniósł 97 026,00 zł. Zadanie współfinansowane było z środków Unii Europejskiej.

Gmina Gryfino

Na terenie gminy wybudowano miejsca przeznaczonego do kąpielii nad jeziorem Steklno w celu rozwoju infrastruktury turystycznej. Całkowity koszt inwestycji to 29 355,77 zł. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej.

Gmina Myślibórz

Na terenie gminy umożliwiono rozwój zabudowy i infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w sąsiedztwie jezior, m.in. pod warunkiem wyposażenia obiektów w szczelne i atestowane zbiorniki na ścieki.

Gmina Międzyzdroje

W ramach realizacji zadania wybudowano infrastrukturę portu jachtowego w Wapnicy w celu zapewnienia bezpieczeństwa, estetyki oraz zwiększenia atrakcyjności terenu. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 8 532 710,00 zł.

W 1.11 - Wykonanie opracowania p.n. „Analiza potrzeby i ocena możliwości ustanowienia obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych w obszarze działania RZGW Szczecin”.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

W ramach realizacji zadania opracowano „Analizę potrzeb i ocenę możliwości ustanowienia obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych w obszarze działania RZGW Szczecin” - jeden z podstawowych elementów krajowego systemu planowania w gospodarce wodnej wg. Ramowej Dyrektywy Wodnej.

9.2.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.

W 2.1 - Opracowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego, map zagrożeń i map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarach dorzeczy oraz w regionach wodnych.

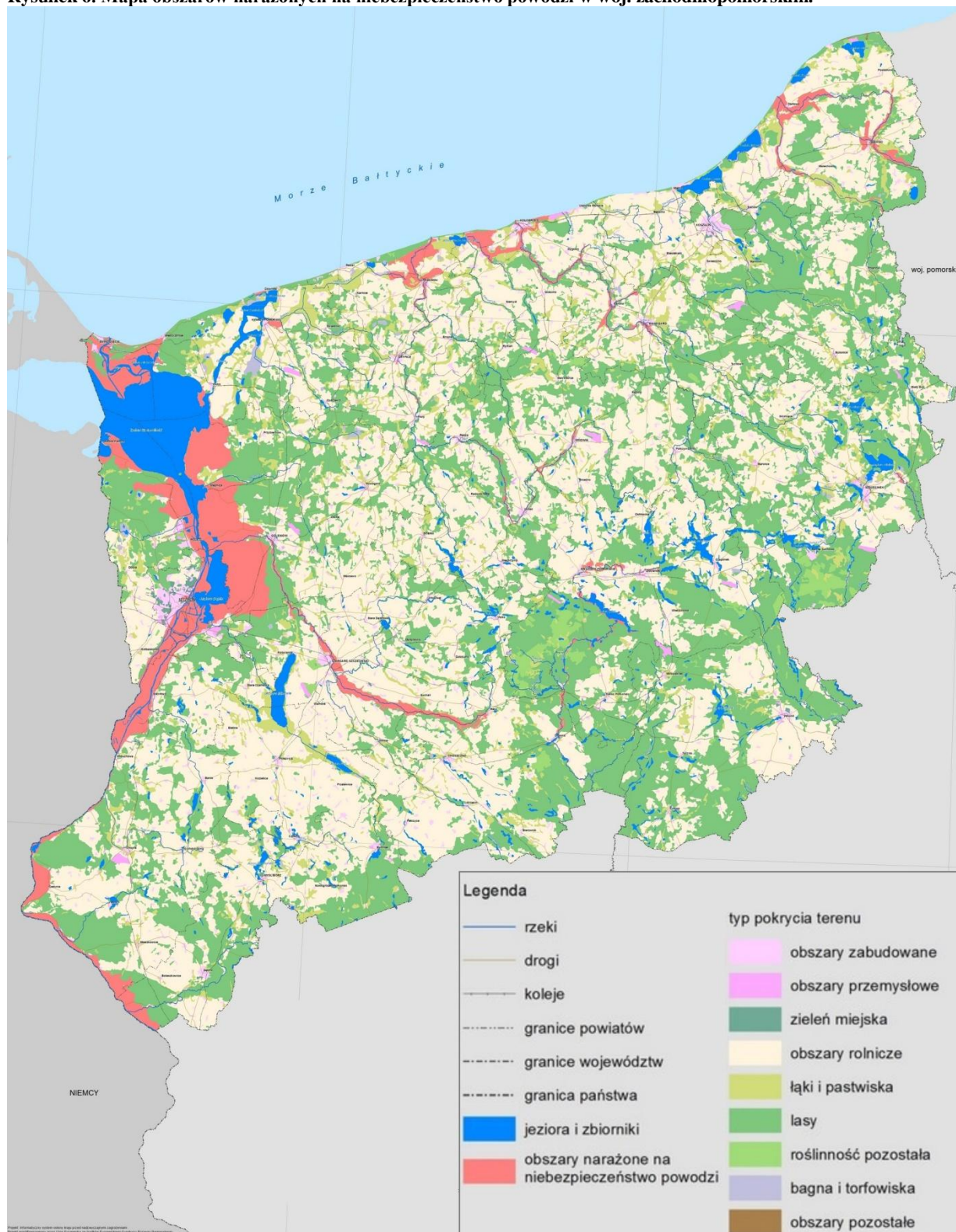
W 2.2 - Opracowanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych, map zagrożeń i map ryzyka powodziowego od strony morza, w tym morskich wód wewnętrznych

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

W ramach realizacji zadania Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie opracował:

- Wstępną ocenę ryzyka powodziowego;
- Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
- Plany zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarach dorzeczy.

Rysunek 6. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w woj. zachodniopomorskim.

źródło: www.kzgw.gov.pl

W 2.3. - Utrzymywanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należyłym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych.

Zadanie jest realizowane w sposób ciągły przez JST, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie oraz Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie.

W ramach realizacji zadania RZGW w Szczecinie wykonał:

1. naprawę elementów wyposażenia nabrzeża Ognica rzeka Odra km 697,1 (prawy brzeg), dz. nr 532/3 i nr 688 na odcinku o długości 0,05 km. Koszt realizacji zadania wyniósł 29000,00 zł. Zadanie finansowane było ze środków własnych RZGW.
2. remont nabrzeża przeładunkowego w Nadzorze Wodnym w Szczecinie, odcinek na długości 0,065 km. Koszt realizacji zadania wyniósł 345 296,40 zł. Zadanie sfinansowane zostało z dotacji celowej budżetu państwa.
3. udrożnienie toru podejściowego na jeziorze Dąbie do nabrzeży w miejscowości Lubczyna na odcinku 0,016 km. Koszt realizacji zadania to 347 046,96 zł. Zadanie sfinansowane zostało z dotacji celowej budżetu państwa.

ZZMiUW w Szczecinie prowadził na bieżąco utrzymanie rzek i kanałów, prowadzone były prace konserwacyjno – utrzymawcze oraz działania mające na celu regulację rzek. W 2012 r. działania prowadzone były na długości 2 542,55 km, natomiast w 2013 r. na długości 2 345,68 km.

W ramach realizacji zadania prowadzono także konserwację i utrzymanie wałów przeciwpowodziowych, prace konserwacyjno – utrzymawcze. W 2012 r. działania prowadzone były na długości 444,95 km. W 2013 roku działania prowadzone były na długości 428,986 km.

Zadanie sfinansowane zostało ze środków budżetu państwa, koszt realizacji zadania to 64 314 000,00 zł.

ZZMiUW w Szczecinie przeprowadził także:

1. regulację koryt cieków i kanałów na długości 14,76 km w roku 2012 i 24,14 km w roku 2013.
2. modernizację wałów przeciwpowodziowych na długości 66,5 km wałów w 2012 roku oraz 104,04 km wałów w roku 2013.
3. modernizację budowli wodnych.

Koszt realizacji ww. zadań wyniósł 128 794 064,94 zł. Zadania współfinansowane były ze środków Unii Europejskiej, środków NFOŚiGW, środków WFOŚiGW oraz budżetu państwa.

W wyniku przeprowadzonej ankietyzacji, na 114 rozesłanych ankiet otrzymano 6 odpowiedzi na temat inwestycji dotyczących zadania:

Gmina Boleszkowice

W ramach realizacji zadania w 2012 i w 2013 roku wykonano bieżącą konserwację urządzeń melioracji szczegółowej będącej własnością Gminy Boleszkowice. Konserwacja polega na wykaszaniu skarp rowu oraz odmulaniu dna rowu. Podczas prac czyszczone są również przepusty. W 2012 roku przeprowadzono konserwację na odcinku ok. 5 km rowów. W 2013 roku przeprowadzono konserwację na odcinku ok. 10 km rowów.

Gmina Gryfino

Na terenie gminy podejmowano działania mające na celu zapewnienie drożności kanałów melioracyjnych oraz utrzymanie ich dobrego stanu technicznego. Koszt realizacji zadania wyniósł 87 593,86 zł. Zadanie finansowane było ze środków własnych gminy.

W ramach realizacji zadania wykonano także rewitalizację budowli hydrotechnicznych wzdłuż brzegu Odry Wschodniej na odcinku miasta Gryfina poprzez budowę nabrzeża dla obsługi jednostek pasażerskich oraz turystyki żeglarskiej etap II - nabrzeże pasażerskie – północne. Długość zrewitalizowanego nabrzeża to 254,5 m. Koszt realizacji zadania wyniósł 14 898 425,03 zł. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej.

Gmina Myślibórz

W ramach realizacji zadania w latach 2012-2013 podjęto się działań mających na celu likwidację powstałych awarii oraz bieżącą konserwację urządzeń melioracyjnych. W 2012 r. wydatkowano na ten cel kwotę 122.654,97 zł. W 2013 r. wydatkowano kwotę 79.569,39 zł.

Gmina Wierzchowo

W roku 2012 i 2013 przeprowadzono prace polegające na konserwacji i odbudowie urządzeń melioracyjnych. W ramach prowadzonych prac usunięto namuły, krzaki, wykoszono porosty ze skarp, wyczyszczono przepusty.

Gmina Międzyzdroje

Na terenie gminy miał miejsce zakup pomp melioracyjnych wraz demontażem starego i montażem nowego zestawu pompowego na kanale Stary Zdrój w Międzyzdrojach. Koszt inwestycji to 227 700,00 zł. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej.

Miasto Stargard Szczeciński

W ramach realizacji zadania miała miejsce konserwacja Kanału Młyńskiego w celu utrzymania drożności i konserwacji na odcinku 1500 m. Koszt realizacji zadania wyniósł 62 500,00 zł.

W 2.4 - Modernizacja i budowa infrastruktury przeciwpowodziowej oraz zabudowy regulacyjnej dla Odry w ramach działań na rzecz Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz realizacji Programu dla Odry- 2006.

Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie

W ramach realizacji zadania prowadzona była ochrona gruntów przed powodzią poprzez modernizację i budowę infrastruktury przeciwpowodziowej w ramach „Programu dla Odry 2006”. Obszar objęty ochroną przed powodzią to teren Wyspy Puckiej oraz Miasta Gryfino (600 ha), modernizacji poddano 9,52 km wałów. Koszt realizacji zadania wyniósł 16 507 281,00 zł. Zadanie finansowane było z budżetu państwa.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Działania wykonane przez RZGW w Szczecinie, polegające na budowie i modernizacji infrastruktury przeciwpowodziowej oraz zabudowy regulacyjnej dla Odry w ramach działań na rzecz Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz realizacji Programu dla Odry 2006 zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 18. Wykaz inwestycji z zakresu modernizacji i budowy infrastruktury przeciwpowodziowej.

Lp.	Nazwa zadania	Zakres	Koszt [zł]	Źródło finansowania
1.	Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienie zimowego lodołamania: Rejon m. Reitwein, rz. Odra na odcinku km 604,0-605,0	Prace obejmowały odcinek 1 km	58 917,00	Zadanie finansowane z budżetu państwa w ramach realizacji Programu Odra 2006
2.	Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienie zimowego lodołamania: Rejon m. Gozdowice-Rudnica, rz. Odra na odcinku km 645,5-654,0	Prace obejmowały odcinek 8,5 km	174 999,00	
3.	Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienie zimowego lodołamania: Rejon m. Rudnica-Osinów Dolny, rz. Odra na odcinku km 654,0-663,0	Prace obejmowały odcinek 9 km	174 999,00	
4.	Określenie parametrów geometrycznych przekroju regulacyjnego na odcinku cofkowym Dolnej Odry tj. od km 672,5 do km 704,1	Prace obejmowały odcinek 31,6 km	68 880,00	
5.	Przebudowa przejścia żeglownego dla Mostu Długiego w Szczecinie rzeka Odra Zachodnia km 35,95	Prace obejmowały odcinek 0,1 km	1 845 875,00	
6.	Przebudowa przejścia żeglownego w moście kolejowym zwodzonym na rz. Regalicy km 733,7	Prace obejmowały odcinek 0,1 km	899 585,85	
7.	Ubezpieczenie prawego brzegu Odry Zachodniej w km 0,0 – 29,5 (dotyczy jedynie odcinków, na których zniszczony jest brzeg)	Prace obejmowały odcinek 1,2 km	1 373 566,11	
8.	Wykonanie ubezpieczenia prawego brzegu rzeki Odry w km 723,95 do 724,50	Prace obejmowały odcinek 0,55 km	3 444 053,51	
9.	Wykonanie ubezpieczenia brzegu kanału Piasek w rejonie m. Piasek na długości około 700 m	Prace obejmowały odcinek 0,7 km	72 244,00	
10.	Wykonanie umocnienia w linii zabudowy regulacyjnej i międzywalu w rejonie miejscowości Cedynia	Prace obejmowały odcinek 0,65 km	2 718 979,53	

W 2.5 - Poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

W ramach realizacji zadania prowadzona była poprawa przepływu wód powodziowych w okresie zimowym z Jeziora Dąbie, w tym ochrona przeciw powodziowa na odcinku 9 km. Przedmiotowe zadanie ujęte jest w dokumencie teзовym, podpisanym przez stronę polską i niemiecką, do późniejszego uregulowania prawnego celem wspólnej poprawy sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-niemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żeglugi). W związku z tym niezbędne jest jak najszybsze zawarcie bilateralnej Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Republiki Niemiec o wspólnej poprawie sytuacji na drogach wodnych na pograniczu polsko-niemieckim (ochrona przeciwpowodziowa, warunki przepływu i żeglugi). Kontynuację realizacji zadania zakłada się do roku 2020.

W 2.6 - Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja Programu małej retencji wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych, zbiorników retencyjnych.

W ramach realizacji zadania w latach 2012-2013 Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie wybudował 3 zbiorniki retencyjne o możliwości retencionowania wody 6,2 mln m³. Koszt realizacji zadania to 7 499 763,33 zł. Zadanie finansowane było z budżetu państwa, środków Unii Europejskiej oraz WFOŚiGW w Szczecinie.

Obecnie obowiązujący program małej retencji wód w województwie zachodniopomorskim wymaga aktualizacji do obowiązujących przepisów prawa. Szacuje się że kwota niezbędna dla realizacji zaktualizowanego zakresu programu przewyższy 250 mln zł. Zapewnienie środków finansowych pozwoli na realizację zamierzonych celów retencji wód.

W 2.7 - Opracowanie projektu planu występowania zjawiska suszy w regionach wodnych RZGW w Szczecinie wraz ze wskazaniem obszarów najbardziej narażonych na jej skutki.

W analizowanym okresie sprawozdawczym nie powstał projekt planu występowania zjawiska suszy w regionach wodnych RZGW w Szczecinie. Choć prace rozpoczęto w okresie sprawozdawczym, ich zakończenie planowane jest na lata 2014-2016.

W 2.8 - Uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych, takich jak plany zagospodarowania przestrzennego szczebla wojewódzkiego oraz mpzp.

Zadanie realizowane było w latach 2012-2013 przez jednostki samorządu terytorialnego. Na 114 rozesłanych ankiet odpowiedzi dostarczyły 3 JST. Opis zidentyfikowanych działań został przedstawiony poniżej.

Gmina Cedynia

Uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych, w tym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Cedynia”.

Gmina Myślibórz

Zadanie zrealizowane poprzez uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Myślibórz” z dnia 28 czerwca 2010 r. Zgodnie z treścią przytoczonego dokumentu, zagrożenie powodziowe dotyczy części obszarów związanych z system rzeki Myśli. Możliwość zalania obszarów tzw. „wodą stuletnią” występuję w obrębie doliny Myśli na odcinku południowa granica gminy – jezioro Wierzbickie oraz w otoczeniu jezior: Wierzbickiego, Myśliborskiego, Jezierzycy oraz rejonu stawów hodowlanych w rejonie miejscowości Jezierzycy.

Miasto Darłowo

Zadanie zrealizowane poprzez uwzględnienie granic obszarów przedstawionych na mapach zagrożenia i mapach ryzyka powodziowego w mpzp.

9.2.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie

W 3.1 - Budowa i modernizacja systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Budowa i modernizacja systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę realizowana jest w sposób ciągły. Obrazują to dane dotyczące rozwoju sieci wodociągowej województwa, które zebrano w poniższej tabeli.

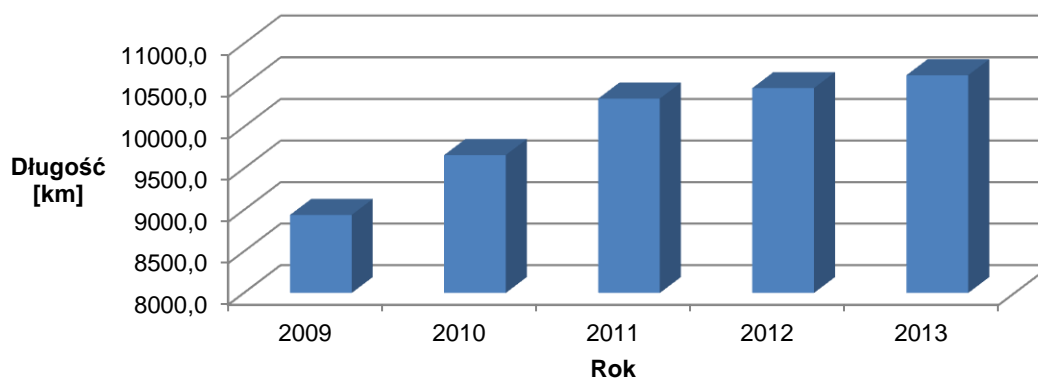
Tabela 19. Systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Sieć wodociągowa						
Parametr	Jednostka	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	8940,8	9661,8	10340,2	10465,8	10620,7
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	166422	168239	171409	178427	180270
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	59304,3	58232,8	57375,0	56966,3	55884,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	1126926	1147735	1147749	1146182	brak danych
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	1580355	1608367	1609175	1611418	brak danych
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	35,0	33,8	33,3	33,1	32,5
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	37,2	35,8	34,9	34,9	33,7
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	30,2	29,3	29,8	29,1	29,8

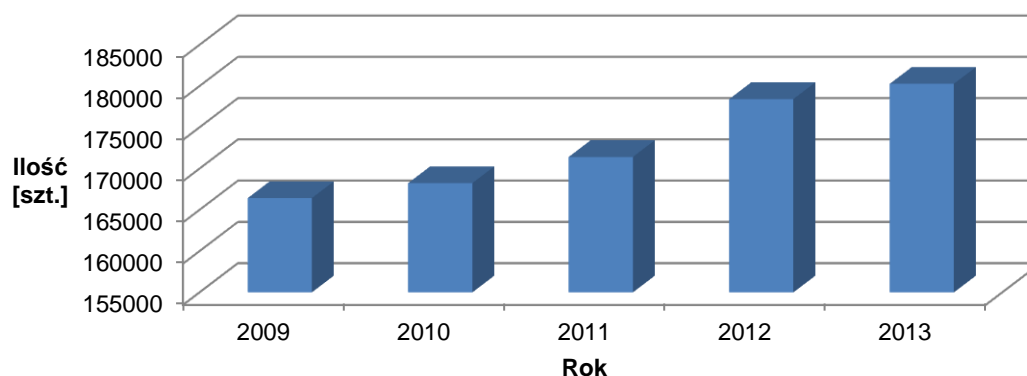
Zródło: GUS

Jak wynika z powyższej tabeli długość sieci wodociągowej, liczba przyłączy oraz liczba osób korzystających z sieci wodociągowej od lat systematycznie wzrasta. Sytuację tą obrazuje poniższy wykres.

Wykres 5. Długość sieci wodociągowej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Wykres 6. Ilość przyłączy sieci wodociągowej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Jak wynika z powyższych zestawień, stale wzrasta liczba mieszkańców, korzystających z sieci wodociągowej. Procent mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w poszczególnych latach kształtuje się następująco:

- rok 2009 – 93,41 %,
- rok 2010 – 93,30%,
- rok 2011 – 93,41%,
- rok 2012 – 93,61%.

Zgodnie z informacjami pozyskanymi w drodze ankietyzacji, na temat podejmowanych w 2012 i 2013 roku działań, 26 gmin podjęło się realizacji 27 zadań. Realizowane działania finansowane były ze środków własnych oraz Unii Europejskiej.

Tabela 20. Informacje na temat inwestycji z zakresu budowy i modernizacji systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w latach 2012-2013.

Lp.	Nazwa jednostki	Zadanie	Koszt inwestycji	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje
1.	Gmina Bobolice	Likwidacja SUW w m. Wojęcino, woda doprowadzona do 71 mieszkańców	292 031,94	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
2.		Budowa i modernizacja systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę	815 388,16	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
3.		Zaopatrzenie 229 osób w wodę, ograniczenie SUW zakładu Karnego w Starym Bornym	841 083,28	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
4.	Gmina Boleszkowice	Wykonano nowy wodociąg z rury PE-90 na odcinku 430 mb	19 596,52	środki własne	-
5.	Gmina Brzeżno	Budowa 9,2 km czynnej sieci wodociągowej na kolonii Pęczeryno i kolonii Słonowice	801 960,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków PROW 2007-2013
6.	Gmina Choszczno	Budowa ujęcia wody w m. Wysokie	69 027,38	środki własne	-
7.		Przebudowa i wykonanie nowej sieci wodociągowej w ul. Kochanowskiego w Choszczynie	64 687,38	środki własne	-
8.	Gmina Czaplonek	Budowa sieci wodociągowej: <ul style="list-style-type: none"> • na trasie Stare Drawsko - Kluczewo i w miejscowości Kluczewo; • w miejscowości Kuźnica Drawska; • w ul. Dworcowej. 	1 465 145,03	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
9.	Gmina Gryfino	Modernizacja systemu zbiorowego zaopatrzenia, wykonano: <ul style="list-style-type: none"> • montaż urządzeń pomiarowych – SUW Bartkowo, • układu uzdatniania wody /filtr/ – SUW Krzypnica, • montaż aeratora – SUW Sobiemyśl, • montaż studni pomiarowej – SUW Tywa 3 szt., • budowa nowego + wymiana starego - rurociągi wody surowej SUW Krzypnica. 	282 382,00	środki własne	-
10.		Budowa systemu monitoringu obiektów i urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę miejscowości wiejskich gminy: Bartkowo, Borzym, Chlebowo, Chwastnica, Dębce, Drzenin, Sobiemyśl, Steklno, Wełtyń, Wysoka Gryfińska.	85 279,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
11.	Gmina Karlino	W ramach projektu „Zintegrowana Gospodarka Wodno-Ściekowa w Dorzeczu Parsęty” w latach 2006-2012 wybudowano i wymieniono sieć wodociągową, co pozwoliło na wyłączenie z eksploatacji starych sieci wodociągowych oraz dostawę wody dla większej liczby mieszkańców oraz zmodernizowano cztery stacje uzdatniania wody w m. Karwin, Karścino, Daszewo, Redlino.	b.d.	-	-

Raport z realizacji pierwszego dwuletniego -2012-2013- okresu programowego Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019

Lp.	Nazwa jednostki	Zadanie	Koszt inwestycji	Źródło finansowania	Dodatkowe informacje
12.	Gmina Malechowo	Remont i modernizacja Hydroforni Podgórki i Nowy Żytnik oraz wymiana złożeń filtracyjnych w Hydroforni Niemica i Gorzyca.	374 225,06	środki własne	-
13.	Gmina Mielno	Modernizacja ujęcia i stacji uzdatniania wody w Łazach.	2 765 275,08	środki własne	-
14.	Gmina Międzyzdroje	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie miasta Międzyzdroje. Realizacja zadania przez ZGWW, czego efektem jest poprawa zaopatrzenia w wodę gmin: Dziwnów, Międzyzdroje, Wolin i Świnoujście.	1 127 825,00	środki własne	-
15.	Gmina Myślibórz	Budowa 4,3 km rozdzielczej sieci wodociągowej oraz 9 przyłączy.	b.d.	-	-
16.	Gmina Pełczyce	Budowa sieci wodociągowej w m. Łyskowo, Sarnik, Niesporowice, Przekolno, Będargowo, Będargowiec, Jarosławsko oraz budowa studni głębinowej w m. Pełczyce	1 569 480,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków PROW 2007-2013
17.	Gmina Postomino	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Staniewice i w Pieszczu (11,63 km)	1 374 808,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków PROW 2007-2013
18.	Gmina Rąbino	Budowa stacji podwyższania ciśnienia wody w Rąbinie	134 926,00	środki własne	-
19.	Gmina Resko	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Resko	320 076,38	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
20.	Gmina Stara Dąbrowa	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Stara Dąbrowa (3,2 km).	585 132,89	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
21.	Gmina Świdwin	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości oraz wodociągu Bełtno - Rusinowo	555 480,94	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków PROW 2007-2013
22.	Gmina Trzebiatów	Budowa nowego odwiertu studziennego w Mrzeżynie	650 000,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków PROW 2007-2013
23.	Gmina Węgrzyno	Budowa sieci wodociągowej- przesyłowej w północno – wschodniej części Gminy Węgorzyno: Runowo- Kraśnik i Lesięcin - Gardno	547 872,71	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków PROW 2007-2013
24.	Gmina Wierzchowo	W roku 2013 zakończono budowę 5 km sieci wodociągowej dla miejscowości Świerczyna – Otrzep. Do nowopowstałej sieci podłączono wszystkie budynki mieszkalne.	905508,02	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej
25.	Gmina Widuchowa	Modernizacja przesyłu Marwice- Widuchowa oraz SUW w miejscowości Ognica	60 000,00	środki własne	-
26.	Miasto Barlinek	Budowa modernizacja sieci wodociągowej na terenie miasta i gminy Barlinek w roku 2012 i 2013	3 091 000,00	środki własne, środki zewnętrzne	Zadanie współfinansowane ze środków WFOŚiGW
27.	Miasto Stargard Szczeciński	Budowa sieci wodociągowej DN160 w ul. Drzymały-Morska	87 007,60	środki własne	-

źródło: Dane pozyskane w drodze ankietyzacji, opracowanie własne.

W 3.2 - Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom powierzchniowym podlegającym ochronie ze względu na ich wykorzystanie do celów pitnych.

Zadanie monitoringu jakości wód jest realizowane w sposób ciągły przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Szczecinie.

W analizowanym okresie czasu Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził kontrole w zakresie przywrócenia i utrzymania wymaganych standardów wodom powierzchniowym podlegającym ochronie ze względu na ich wykorzystanie do celów pitnych.

Informacja na temat prowadzonych kontroli:

Liczba kontroli interwencyjnych (w tym jedna bez ustalonego podmiotu): 5;

Liczba kontroli z naruszeniami: 2;

Liczba udzielonych pouczeń: 1;

Liczba nałożonych mandatów karnych: 2;

Liczba zarządzeń pokontrolnych: 2;

Liczba wystąpień do innych organów: 1;

Liczba decyzji o karze pieniężnej: 0.

Całkowity koszt działalności kontrolnej w zakresie ochrony środowiska, poniesiony przez WIOŚ, zgodnie z budżetem zadaniowym wyniósł 5 793 439,36 zł.

W 3.3. - Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.

W analizowanym okresie czasu Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził kontrole w zakresie przywrócenia i utrzymania wymaganych standardów wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.

Informacja na temat kontroli przeprowadzonych w analizowanym okresie czasu:

Liczba kontroli interwencyjnych: 2;

Liczba kontroli z naruszeniami: 2;

Liczba udzielonych pouczeń: 1;

Liczba nałożonych mandatów karnych: 1;

Liczba zarządzeń pokontrolnych: 1;

Liczba wystąpień do innych organów: 0

Liczba decyzji o karze pieniężnej: 0.

Całkowity koszt działalności kontrolnej w zakresie ochrony środowiska, poniesiony przez WIOŚ, zgodnie z budżetem zadaniowym wyniósł 5 793 439,36 zł.

W 3.4. Przywrócenie właściwych standardów, w szczególności w zakresie kryterium sanitarnego, wodom wykorzystywanym jako kąpieliska.

Zadanie jest realizowane w sposób ciągły przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Szczecinie.

W analizowanym okresie czasu Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził kontrole w zakresie przywrócenia i utrzymania wymaganych standardów wodom powierzchniowym podlegającym ochronie ze względu na ich wykorzystanie jako kąpielisk.

Informacja na temat prowadzonych kontroli:

Liczba kontroli interwencyjnych: 5;

Liczba kontroli z naruszeniami: 2;

Liczba udzielonych pouczeń: 1;

Liczba nałożonych mandatów karnych: 1;

Liczba zarządzeń pokontrolnych: 1;

Liczba wystąpień do innych organów: 1;
Liczba decyzji o karze pieniężnej: 0.

Całkowity koszt działalności kontrolnej w zakresie ochrony środowiska, poniesiony przez WIOŚ, zgodnie z budżetem zadaniowym wyniósł 5 793 439,36 zł.

W 3.5 – Przywrócenie właściwych standardów i ochrona wód Jeziora Miedwie, w tym ochrona Kanału Płońskiego, włączając w to zmniejszanie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie

stan wód jeziora Miedwie

Wyniki badań monitoringowych przeprowadzonych w roku 2012 pozwoliły na zaliczenie jeziora Miedwie do II klasy (dobry potencjał ekologiczny). Stwierdzono poprawę stanu wód w stosunku do badań z roku 2009, na podstawie których Miedwie zostało zakwalifikowane do III klasy (potencjał umiarkowany).

przydatność wód jeziora Miedwie do spożycia przez ludzi

Jezioro Miedwie jest źródłem wody pitnej dla mieszkańców Szczecina. Ujęcie wody posiada status kategorii A2. W latach 2012 - 2013 kontynuowano badania przydatności wód jeziora Miedwie do spożycia przez ludzi. Podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono badania 41 wskaźników jakości wód.

Wyniki badań 40 wskaźników spełniały wartości graniczne rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. z 2002 r. Nr 204, poz. 1728) dla ujęć wód kategorii A2. Przekroczenia wartości granicznych w roku 2012 i w roku 2013 dotyczyły jednego wskaźnika - węgla organicznego (wskaźnik obecności związków organicznych).

stan wód dopływów jeziora Miedwie (w tym Kanału Płońskiego)

W roku 2013 przeprowadzono badania monitoringowe wód dopływających do jeziora Miedwie. Przeprowadzona ocena stanu tych wód jest w trakcie weryfikacji przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Rzeka Płonia (zwana na tym odcinku Kanałem Płońskim) w roku 2013 pod względem fizyko-chemicznym spełniała standardy stanu dobrego. Natomiast w wodach Kanału Młyńskiego (dopływ Płoni; ciek przepływa przez Pyrzyce) stwierdzono przekroczenie standardów dobrej jakości dla fosforanów i azotu Kjeldahla.

Wody Miedwinki (ciek odwadniający północną części zlewni) zostały poddane badaniom według programu przydatności wód do spożycia przez ludzi. Przekroczenie wartości granicznych dla kategorii A2 stwierdzono dla 7 wskaźników (z 41 badanych), a dotyczyły: barwy, węgla organicznego, ChZTCr, azotu Kjeldahla, żelaza, manganu oraz liczebności bakterii grupy coli.

W 3.6 – Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

W ramach realizacji zadania Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie podjął realizację działań określonych w „Programie Odra 2006”. Informacje na temat prowadzonych prac zostały zestawione poniżej.

Tabela 21. Informacje na temat inwestycji dotyczących modernizacji szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej, lata 2012-2013.

Lp.	Nazwa zadania	Zakres	Koszt [zł]
1.	Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienie zimowego lodołamania: Rejon m. Reitwein, rz. Odra na odcinku km 604,0-605,0	Prace obejmowały odcinek 1 km	58 917,00
2.	Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienie zimowego lodołamania: Rejon m. Gozdowice-Rudnica, rz. Odra na odcinku km 645,5-654,0	Prace obejmowały odcinek 8,5 km	174 999,00
3.	Modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienie zimowego lodołamania: Rejon m. Rudnica-Osinów Dolny, rz. Odra na odcinku km 654,0-663,0	Prace obejmowały odcinek 9 km	174 999,00

9.2.1.4 Cel operacyjny (krótkoterminowy): W 4. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.

W 4.1 - Modernizacja istniejących urządzeń piętrzących poprzez wyposażenie ich w przepławki, budowa nowych przepławk, w tym przedsięwzięcia w ramach kontynuacji Programu budowy przepławk dla ryb na terenie województwa zachodniopomorskiego.

W analizowanym okresie czasu Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie podejmował działania mające na celu budowę oraz modernizację przepławk dla ryb. W latach 2012-2013 wybudowano 52 przepławki lub innych budowli umożliwiających migrację organizmów wodnych.

Obecnie obowiązujący program budowy przepławk dla ryb w województwie zachodniopomorskim wymaga aktualizacji do obowiązujących przepisów prawa. Szacuje się że kwota niezbędna dla realizacji zaktualizowanego zakresu programu przewyższy 100 mln zł. Zapewnienie środków finansowych pozwoli na realizację zamierzonych celów retencji wód. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 13 998 062,61 zł. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej, budżetu państwa oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

WNIOSKI

W ramach celu krótkookresowego dotyczącego poprawy jakości wód, a także osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych opracowano i ogłoszono w drodze aktu prawa miejscowego warunki korzystania z wód regionów wodnych – na obszarze działania RZGW Szczecin. W ramach podjętych działań częściowo opracowano warunki korzystania z wód zlewni, wyznaczonych w Planach gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy, należy jednak zaznaczyć, iż zadanie to wymaga kontynuacji, zakładany czas zakończenia prac przypada na lata 2014-2016.

W ramach celu W 1 realizowano budowę i modernizację systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich. Jak wynika z dostępnych danych, powierzchnia obszarów skanalizowanych stale wzrasta, zwiększa się także ilość mieszkańców województwa objętych systemem zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków. Wraz z rozwojem kanalizacji sanitarnej, w sposób ciągły prowadzona jest budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej.

Realizując omawiany cel krótkookresowy, wspierano rozwój – tam, gdzie było to uzasadnione pod względami środowiskowymi i ekonomicznymi – lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Warto zaznaczyć, iż z roku na rok wzrasta nie tylko ilość instalacji, a także tempo ich powstawania. Podczas prowadzonej ankietyzacji, wykazano, iż JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego, dotują budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.

W ramach realizacji omawianego celu, zweryfikowano obszary zagrożone zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Na obszarze województwa znajdują się dwa obszary szczególnie narażone (OSN), jest to zlewnia rzeki Małej Iny (OSN nr 17) oraz zlewnia rzeki Płoni (OSN nr 18). W czterech punktach położonych na terenie OSN nr 18 odnotowano przekroczenie trzeciego progu stężenia azotanów ($50 \text{ mgNO}_3/\text{l}$) według Dyrektywy Azotanowej.

Na podstawie pomiarów Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny wymagań dotyczących obszarów chronionych, stan zaledwie 33 JCWP badanych w latach 2010-2012 JCWP (25,4%) oceniono jako dobry. Spośród badanych JCWP rzek niemal 75% nie spełnia wymogów określonych dla wód dobrej jakości. Prowadzono także monitoring stanu jezior, w 14 przypadkach stwierdzono ich zły stan. Monitoringiem objęte były także wody przybrzeżne i przejściowe, ich stan został określony jako słaby lub zły. PIG-PIB prowadził także badania jakości wód podziemnych. W 2012 r. badania wykonywane były w ramach monitoringu diagnostycznego w 87 punktach pomiarowych. W roku 2013 badania prowadzono w ramach monitoringu operacyjnego w 18 punktach pomiarowych. Stan wód podziemnych na przeważającym obszarze województwa określono jako dobry.

W ramach celu W 2 określono obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w województwie zachodniopomorskim.

W analizowanym okresie sprawozdawczym, realizowano zapisy warunków korzystania z wód zlewni.

W latach 2012-2013 wybudowano 52 kpl przepławek lub innych budowli umożliwiających migrację organizmów żywych - należy oczekiwać poprawy bioróżnorodności.

REKOMENDACJE

Z uwagi na niezadawalający stan wód powierzchniowych, rekomenduje się kontynuację działań związanych z budową i modernizacją kanalizacji na terenie województwa zachodniopomorskiego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich. Tam, gdzie jest to uzasadnione pod względami środowiskowymi i ekonomicznymi zaleca się stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

W ramach ochrony obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych zaleca się przestrzeganie zaleceń Dyrektora RZGW w Szczecinie.

Działania bezpieczeństwa przeciwpowodziowego należy uwzględniać wielokierunkowo jako stały element polityki środowiskowej, również w kontekście transgranicznym.

Obecnie obowiązujący program małej retencji wód w województwie zachodniopomorskim wymaga aktualizacji do obowiązujących przepisów prawa. Szacuje się, że kwota niezbędna dla realizacji zaktualizowanego zakresu programu przewyższy 250 mln zł. Zapewnienie środków finansowych pozwoli na realizację zamierzonych celów retencji wód w latach następnych.

Zaleca się zamknięcie procedur i wdrożenie „Planu występowania zjawiska suszy w regionach wodnych RZGW w Szczecinie”

Należy opiniować dokumentację planistyczną pod kątem zamieszczania informacji o zagrożeniu ryzyku powodziowym.

Zaleca się kontynuację działań z zakresu zwiększenia możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałania powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych oraz renaturyzacji koryt dolin rzecznych, w tym ochrony, zachowania i przywracania biotopów oraz naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych i od wód zależnych, oraz introdukcji rodzimych gatunków ryb w latach następnych.

9.3 WODY MORSKIE (WM) – przejściowe i przybrzeżne.

W ramach priorytetu WODY MORSKIE (WM) – przejściowe i przybrzeżne, wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 2 cele krótkoterminowe.

Nadmorskie położenie województwa zachodniopomorskiego determinuje kierunki jego rozwoju. W związku z powyższym, wpływa konieczność szczególnie uważnej ochrony wód morskich, zaliczanych do kategorii wód przybrzeżnych i przejściowych. Obszar województwa zachodniopomorskiego tworzą również morskie wody wewnętrzne, do których należy m.in. część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim, znajdująca się na wschód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec, oraz rzeka Odra pomiędzy Zalewem Szczecińskim a wodami portu Szczecin.

Zarządcami linii brzegowej, która na terenie województwa zachodniopomorskiego wynosi 185 km są: Urząd Morski w Szczecinie i Urząd Morski w Słupsku. Urzędy Morskie działają w oparciu o przepisy ustawy z dnia 21 marca 1991 roku o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U.2003 Nr 153, poz. 1502 ze zm.) jako jednostki organizacyjne, przy pomocy których dyrektorzy urzędu morskiego realizują kompetencje terenowego organu administracji morskiej.

Terytorialny zasięg kompetencji Urzędu Morskiego w Słupsku, w województwie zachodniopomorskim, obejmuje odcinek wybrzeża morskiego w granicach powiatów: sławieńskiego, koszalińskiego i kołobrzесьkiego oraz akweny morza terytorialnego i polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej Morza Bałtyckiego w granicach południków wyznaczających powyższy odcinek wybrzeża.

Obecnie terytorialny zasięg kompetencji Urzędu Morskiego w Szczecinie obejmuje odcinek wybrzeża morskiego w granicach miasta: Świnoujście, powiatów: kamieńskiego, gryfickiego oraz akweny morza terytorialnego i polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej Morza Bałtyckiego w granicach południków wyznaczających powyższy odcinek wybrzeża oraz część Zalewu Szczecińskiego w granicach miasta: Szczecin oraz powiatu: polickiego.

9.3.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej.

9.3.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): WM 1. „Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód”.

WM 1.1 - Rozwój systemów zapewniających ograniczanie wprowadzania do wód morskich substancji zanieczyszczających, w tym substancji zwiększających trofię wód.

Cele ochrony wód morskich przed degradacją spowodowaną substancjami zanieczyszczającymi, zawarte zostały w dokumentach strategicznych zawierających działania mające poprawić stan wód morskich. Można do nich zaliczyć „Strategię rozwoju gospodarki morskiej w Województwie Zachodniopomorskim” oraz „Krajowy Program Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań”. Wśród zadań zaproponowanych w ww. dokumentach, największe znaczenie dla ochrony środowiska ma stałe monitorowanie zanieczyszczeń w wodach morskich oraz przejściowych. W latach 2012-2013 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie realizował zadanie „Monitoring rzek Przymorza oraz Odry na potrzeby bilansu ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do Bałtyku wraz z kontrolą źródeł punktowych, z których zanieczyszczenia wprowadzane są bezpośrednio do morza, w województwie zachodniopomorskim w latach 2012-2014”.

W ramach tego przedsięwzięcia prowadzone były następujące podzadania:

1. Realizacja trzyletniego programu monitoringu na potrzeby rocznych raportów PLC dla Komisji Helsińskiej w punktach położonych w ujściach rzek Przymorza (Ina, Grabowa, Parsęta, Rega, Wieprza) oraz ujściu Odry (Odra w Krajniku Dolnym).
2. Realizacja programu badań kontrolnych punktowych źródeł zanieczyszczeń odprowadzanych bezpośrednio do morza na potrzeby rocznych raportów PLC dla Komisji Helsińskiej (miejska oczyszczalnia ścieków w Korzyścienku/Grzybowie k. Kołobrzegu).

3. Pozyskanie danych o przepływach, wykonanie obliczeń ładunków zanieczyszczeń na potrzeby rocznych raportów PLC dla Komisji Helsińskiej i wypełnienie formularzy sprawozdawczych HELCOM.
4. Obliczenie redukcji ładunków biogenów w estuarium Odry, przeprowadzenie w latach 2012-2014 badań na wybranych stanowiskach wód powierzchniowych oraz w oczyszczalniach komunalnych odprowadzających ścieki do estuarium Odry.

Uzyskane w ramach projektu wyniki posłużą do oceny wielkości ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do Bałtyku na obszarze wybrzeża przylegającym do województwa zachodniopomorskiego. Ocena dostępna będzie na stronie internetowej WIOŚ w Szczecinie będą po zakończeniu realizacji projektu i opracowaniu wyników tj. 30.06.2015 r.

Tendencja spadku zawartości związków biogenych w wodach jest efektem zmniejszenia zrzutów ładunków zanieczyszczeń wnoszonych wodami dzięki realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych m.in. poprawa jakości wód Odry –efekt ekologiczny realizacji programu „Poprawa jakości wody w Szczecinie”, w zlewni Parsęty, zlewni gmin jeziora Miedwie.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. poz. 391 z późn. zm.), gminy zostały zobowiązane do sporządzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych (szamb)– efekty inwentaryzacji powinny być dostępne w 2015 r. Likwidacja nieprawidłowości jest rekomendowana do ujęcia w zadaniach na przyszły okres planistyczny. Zaleca się zobowiązać gminy do raportowania wyników ewidencji szamb (szczegóły w WM 1.3).

WM 1.2 - Zagospodarowywanie terenów na wybrzeżu dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód przed zanieczyszczeniem.

Na obszarze województwa zachodniopomorskiego realizowany jest projekt „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski – sieć portów turystycznych Pomorza Zachodniego”. Jego celem jest budowa infrastruktury sieci portów i przystani jachtowych w otoczeniu Zalewu Szczecińskiego, w Szczecinie oraz na wybrzeżu Bałtyku. Sieć portów i przystani jachtowych zlokalizowana będzie między Gryfinem nad Odrą, poprzez Szczecin, Zalew Szczeciński, Zatokę Pomorską po wybrzeże morskie w Darłowie. Zachodniopomorski Szlak Żeglarski wkrótce stanie się najbardziej konkurencyjnym produktem turystycznym w Polsce. Realizowanych jest 16 inwestycji, o łącznej wartości 229 mln zł, w tym 92,5 miliona złotych pochodzi ze środków europejskich.

Środki, na rozbudowę oraz modernizację portów i przystani Szlaku pochodzą z trzech źródeł:

- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – ze środków tego programu sfinansowana została rozbudowa i modernizacja mariny i portów w Wapnicy, Wolinie, Kamieniu Pomorskim, Niechorzu, Mielnie, Darłowie, Szczecinie oraz w Kołobrzegu,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego – ze środków tego programu finansowana została budowa portu jachtowego w Świnoujściu, budowa infrastruktury rekreacyjnej i żeglarskiej w Stepnicy oraz budowa Euroregionalnego Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej w Szczecinie,
- Programu Interreg IV A - ze środków tego programu finansowana jest transgraniczna rozbudowa infrastruktury turystycznej sportów wodnych w Uniwersyteckim Mieście Hanzeatyckim Greifswald i w Trzebieży (Gmina Police), baza turystyki żeglarskiej – Port Jachtowy Szczecin i ZeRUM Ueckermunde oraz rozbudowa infrastruktur Centrum Turystyki Wodnej w Schwedt nad Odrą i budowa śródmiejskiej części Nabrzeża w Gryfinie.

Inwestycje, które zakończą się w 2013 roku dadzą podstawę do tworzenia coraz to bardziej rozwiniętych usług związanych z turystyką wodną. Wzrośnie pojemność blisko połowy spośród obecnie funkcjonujących portów jachtowych, a to z kolei stanowić będzie impuls do rozwoju następnych miejsc dla żeglarzy i miłośników innych sportów wodnych.

Województwo Zachodniopomorskie od 2012 roku realizuje także projekt PROJEKT - MARRIAGE - Lepsze zarządzanie mariną, konsolidacja sieci portów oraz marketing turystyki wodnej - Program South Baltic. Zakończenie tego programu planowane jest na rok 2014.

WM 1.3 - Redukcja zrzutów z przydomowych oczyszczalni ścieków w celu osiągnięcia zgodności z zaleceniem HELCOM 28E/6.

W celu identyfikacji stopnia realizacji działań WM 1.2 i WM 1.3 pozyskano dane od Wydziału Turystyki Gospodarki i Promocji oraz przeprowadzono dodatkową ankietyzację wszystkich gmin nadmorskich. Na ankiety odpowiedziały następujące JST:

Gmina Mielno:

Na obszarze gminy znajduje się 38 zarejestrowanych, przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina oferuje dofinansowania, wysokości do 3000 zł, przy budowie takich instalacji.

Gmina Międzyzdroje

Na obszarze gminy znajdują się 2 zarejestrowane, przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina prowadzi także działania polegające na inwentaryzacji przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez sprawdzanie sposobu odprowadzania ścieków z nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji sanitarnej.

Gmina Ustronie Morskie:

Na obszarze gminy znajduje się 7 zarejestrowanych, przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina prowadzi także działania polegające na inwentaryzacji przydomowych oczyszczalni.

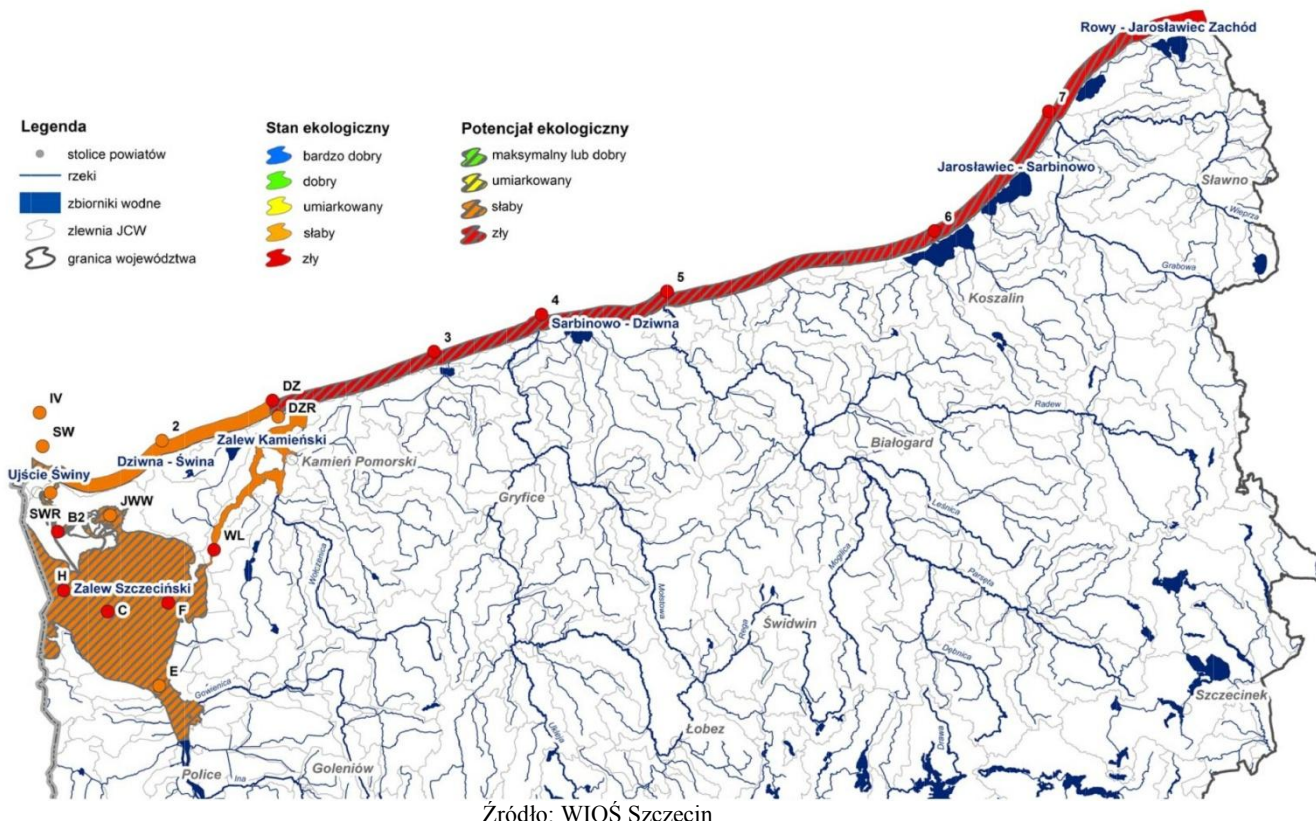
Miasto Świnoujście:

Na obszarze miasta znajdują się 3 zarejestrowane, przydomowe oczyszczalnie ścieków. Prowadzony jest także rejestr przydomowych oczyszczalni.

Jak wynika z danych GUS, ilość przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie województwa zachodniopomorskiego stale wzrasta. Od roku 2009 na terenie województwa zachodniopomorskiego powstało ponad 1380 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Niestety, prowadzone działania nie są wystarczające, gdyż jak wynika z danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, stan wód przejściowych i przybrzeżnych województwa klasyfikowany jest jako zły lub słaby. Opisywaną sytuację ilustruje poniższy rysunek.

Rysunek 7. Stan wód przejściowych i przybrzeżnych województwa zachodniopomorskiego w roku 2012.

Źródło: WIOŚ Szczecin

9.3.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): WM 2. Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej.

WM 2.1 - Realizacja zadań ujętych w „Programie ochrony brzegów morskich”.

WM 2.2 - Budowa, odbudowa bądź przywrócenie właściwych parametrów budowlom chroniącym brzeg morski.

„Program ochrony brzegów morskich” został utworzony w celu zachowania stanu brzegów morskich na poziomie z roku 2000. Wyznaczał on działania, jakie powinny zostać podjęte w tym celu. Można do nich zaliczyć modernizację oraz rozbudowę systemu zabezpieczeń przeciwpowodziowych terenów nadmorskich, stabilizację linii brzegowej oraz działania monitoringowe dotyczące ustalania aktualnej linii brzegowej. W latach 2012-2013 Urząd Morski w Szczecinie i Urząd Morski w Słupsku w sposób ciągły realizowały zapisy tego programu. Opis podjętych działań przedstawiono poniżej.

Urząd Morski w Słupsku

W ramach realizacji zadania zabezpieczono odcinki brzegu morskiego poprzez budowę i ochronę umocnień brzegowych. W 2012 roku wykonano 5,37 km budowli hydrotechnicznych, natomiast w 2013 roku 2,7 km. Koszt realizacji zadania wyniósł 37 371 503, 98 zł. Zadanie finansowane było z budżetu Urzędu Morskiego w Słupsku.

W ramach realizacji ww. działań w 2012 r. wykonano:

- Sztuczne zasilenie brzegu morskiego w Kołobrzegu w ilości 67.500,0m³ ;
- Przebudowa opaski brzegowej (Sarbinowo km 306,20-307,60);
- Budowa opaski brzegowej narzutowej z kamienia łamanego (Kołobrzeg km 328,9-330,28);
- Budowa opaski brzegowej narzutowej z kamienia łamanego (Kołobrzeg km 335,510-335,360);

- Przebudowa opaski brzegowej w Kołobrzegu na zachód od mola o długości 450 mb (Kołobrzeg km 330,440-333,890);
- Odbudowa zespołu ostróg (Dźwirzyno km 343,4-345,4).

W ramach realizacji ww. działań w 2013 r. wykonano:

- Sztuczne zasilanie – Sarbinowo (km. 305,3 - 309,5);
- Sztuczne zasilanie - Ustronie Morskie (km 317,1 – 323,0);
- Przebudowa opaski brzegowej (Jarosławiec km 255,171-255,980);
- Przebudowa opaski brzegowej (Sarbinowo km 306,20-307,60);
- Przebudowa opaski brzegowej w Kołobrzegu na zachód od mola o długości 450 mb (Kołobrzeg km 333,440-333,890).

W ramach niniejszego zadania zrealizowano następujące inwestycje:

- „Odbudowa i rozbudowa umocnień brzegu morskiego w Kołobrzegu km 330,4-333,4”;
- „Ochrona brzegów morskich na wschód od Portu Darłowo”;
- „Ochrona brzegów morskich w granicach Centralnego Poligonu Sił Powietrznych Wicko Morskie”;
- „Ochrona brzegów morskich na wysokości Rowów, Łeby i Ustki”.

Koszt realizacji ww. działań w latach 2012-2013 wyniósł 159 706 081,01 zł. Zadanie finansowane było ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Urząd Morski w Szczecinie

W ramach realizacji zadania zabezpieczono odcinki brzegu morskiego poprzez budowę i ochronę umocnień brzegowych. W 2012 roku wykonano 1,10 km budowli hydrotechnicznych, natomiast w 2013 roku 2,36 km.

W ramach realizacji ww. działań w 2012 r. wykonano:

- Sztuczne zasilanie brzegu pomiędzy Rewalem i Trzęsaczem km: 371.80 – 372.80;
- Zabezpieczenie narzutem kamiennym północnego i zachodniego brzegu Wyspy Chełminek;
- Wykonano wytyczne do sztucznego zasilania plaży w Pustkowie km: 374.15 – 375.05;
- Wykonano skanowanie laserowe i ortofotomapy strefy brzegowej morskiej i morskich wód wewnętrznych.

W 2013 r. wykonano:

- Zabezpieczenie narzutem kamiennym północnego i zachodniego brzegu Wyspy Chełminek – dokończenie robót niewykonanych w roku 2012 z winy wykonawcy;
- Roboty polegające na budowie opaski brzegowej kamiennej wspartej palisadą z pali drewnianych zabezpieczającej brzeg w Pustkowie km: 374.30 – 374.80;
- Roboty polegające na budowie opaski narzutowej kamiennej w rejonie Miroszewa (Zalew Szczeciński) - długość 600 m;
- Roboty polegające na budowie opaski narzutowej kamiennej w Kopicach (Zalew Szczeciński) – długość 260 m;
- Sztuczne zasilanie brzegu w Pustkowie km: 374.05-375.05.

WM 2.3 - Budowa, odbudowa bądź przywrócenie właściwych parametrów budowlom chroniącym nabrzeża portowe.

Urząd Morski w Słupsku

W ramach niniejszego zadania zrealizowano następujące inwestycje:

- Remont nabrzeży po wschodniej stronie Portu Ustka i dalby dewiacyjnej;
- Remont nabrzeży Parkowego i Skarpowego w Porcie Darłowo.

Koszt realizacji zadania w latach 2012-2013 to 49 748 625,85 zł. Zadanie sfinansowane zostało z PO Ryby.

Urząd Morski w Szczecinie

Działanie jest realizowane w ramach projektu „Przebudowa falochronów i umocnień brzegowych zapewniających dostęp do Portu w Dziwnowie” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich

2007-2013”. Koszt całkowity projektu to 28 477 147,00 zł, zaś okres realizacji projektu 2010-2014. Planowane działania są realizowane w zachodniej części polskiego wybrzeża Morza Bałtyckiego, na wodach Zatoki Pomorskiej, na obszarze Portu Morskiego Dziwnów. Inwestycja polega na przebudowie istniejących falochronów wejściowych do portu oraz istniejących umocnień brzegowych ujściowego odcinka Dziwny. Istniejące falochrony wschodni i zachodni w Dziwnowie stanowią obudowę brzegów cieśniny Dziwny na odcinku ujścia do morza stanowią przybrzeżną osłonę toru podejściowego prowadzącego do portu w Dziwnowie o szerokości 30,0 m i głębokości technicznej 4,5 m. Istniejące umocnienia brzegowe mają na celu ochronę strefy brzegowej ujściowego odcinka rzeki Dziwny przed falowaniem (zarówno wiatrowym jak i pochodzącym od jednostek pływających), prądami wejściowymi i wyjściowymi oraz działaniem lodu. W 2013 r. rozpoczęto prace budowlane, których częściowy koszt w tym okresie wyniósł 10 053 000,00 zł. W ramach poniesionych kosztów przebudowano 355,80 m falochronu wschodniego oraz 350,30 m falochronu zachodniego.

Gmina Gryfino

W ramach realizacji zadania wykonano rewitalizację budowli hydrotechnicznych wzdłuż brzegu Odry Wschodniej na odcinku miasta Gryfina poprzez budowę nabrzeża dla obsługi jednostek pasażerskich oraz turystyki żeglarskiej, etap I - część środkowa: nabrzeże postojowe dla jednostek pływających turystyki żeglarskiej. Efektem działania było wybudowanie 206,25 m nadbrzeża oraz utworzenie pływającego pontonu cumowniczego przystosowanego się do poziomu wody w rzece przeznaczonego dla jachtów, łodzi, kajaków. Wymiary pontonu to 138,6 m długości i 3,8 m szerokości. Koszt realizacji zadania wyniósł 12 374 641,63 zł. Zadanie było współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

WM 2.4 - Monitoring stanu brzegu morskiego, w tym linii brzegowej.

Urząd Morski w Słupsku

W ramach realizacji zadania w 2013 roku wykonano monitoring brzegu morskiego na następujących odcinkach:

- Jarosławiec (km. 253,8 – 256,0) – 2,20 km;
- Mierzeja Jeziora Kopań (km. 256,5 – 267,0) – 10,5 km;
- Darłówek (km 267,0 – 270,6) – 3,6 km;
- Mierzeja Jeziora Bukowo (km 278,0 – 287,5) – 9,5 km;
- Mierzeja Jeziora Jamno (km 289,5 – 299,9) – 10,40 km;
- Sarbinowo (km 305,3 – 309,5) – 4,2 km;
- Ustronie Morskie (km 317,1 – 323,0) – 5,90 km;
- Kołobrzeg (km 328,9 – 335,8) – 6,90 km;
- Dźwirzyno (km 343,4 – 345,4) – 2,0 km.

W roku 2012 nie prowadzono tego typu działań. Koszt realizacji zadania w 2013 roku wyniósł 3 866 250,38 zł. Źródłem finansowania był budżet Urzędu Morskiego w Słupsku.

Urząd Morski w Szczecinie

W ramach monitoringu i badań dotyczących ustalenia aktualnego stanu brzegu morskiego wykonano „Ocenę skuteczności systemów ochrony brzegu morskiego zrealizowanych w okresie obowiązywania Programu ochrony brzegów morskich”. W 2012 roku prowadzono także monitoring 84 km brzegu Morza Bałtyckiego i 226 km brzegu morskich wód wewnętrznych.

WNIOSKI

WM 1

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód stanowi istotny priorytet z dziedziny ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego. Jest on realizowany poprzez szereg działań zapewniających ograniczanie wprowadzania do wód morskich substancji zanieczyszczających, w tym substancji zwiększających trofię wód. Jak wynika z danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, w latach 2012-2013 odnotowano spadek zmniejszenia substancji zanieczyszczających w wodach wpływających do Bałtyku. Pomimo tego, stan wód przejściowych i przybrzeżnych województwa klasyfikowany jest jako zły lub słaby. Z powyższego wynika, iż prowadzone działania nie są wystarczające i wymagają kontynuacji w latach następnych.

WM 2⁶

Działania w ramach priorytetu WM 2, polegających na zatrzymaniu procesów degradacji brzegu morskiego i ochrony linii brzegowej, realizowane są w sposób ciągły przez Urząd Morski w Słupsku i Szczecinie, a także w zakresie monitoringu – przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

W 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli dokonała rekontroli realizacji Programu ochrony brzegów morskich. Jej efektem jest negatywna ocena w zakresie braku nowelizacji ustawy o ustanowieniu wieloletniego „Program ochrony brzegów morskich” na lata 2004 - 2023 (POBM). W wyniku kontroli NIK sformułowała wnioski pokontrolne o charakterze systemowym.

REKOMENDACJE

WM 1

Zaleca się intensyfikację podejmowanych działań, gdyż są one niewystarczające. Stan wód przejściowych i przybrzeżnych w dalszym ciągu określony jest jako słaby lub zły. W przypadku nadmorskich JST zaleca się utworzenie systemu inwentaryzacji przydomowych oczyszczalni ścieków i sukcesywne eliminowanie wadliwych – nieszczelnych urządzeń i nielegalnych zrzutów nieczystości.

WM 2

W ramach priorytetu WM 2 oczekuje się na wprowadzenie zaleceń Najwyższej Izby Kontroli, dotyczących nowelizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Program ochrony brzegów morskich” na lata 2004 - 2023 (POBM). W przypadku pozostałych działań, zaleca się ich kontynuację w sposób ciągły.

9.4 GOSPODARKA ODPADAMI (GO).

Aktualne opracowanie: „Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011-2013”. Dokument został przyjęty w dniu 30 września 2014 r przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXXVIII/513/14.

W ramach priorytetu GOSPODARKA ODPADAMI (GO), wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 3 cele krótkoterminowe.

9.4.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami”.

9.4.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): „GO 1: Działania w zakresie budowy systemu gospodarki odpadami w województwie zgodnego z Kpgo 2014”.

GO 1.1 - Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie. Zadania związane z edukacją społeczeństwa w zakresie postępowania z odpadami, zostało przedstawione w rozdziale dotyczącym edukacji ekologicznej.

GO 1.2 - Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach, w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania.

Dane uzyskane w drodze ankietyzacji wskazują, iż zadanie realizowane jest w sposób ciągły. Przykłady realizacji działań zestawiono poniżej.

Gmina Nowogard

W ramach realizacji zadania wybudowano Regionalny Zakład Gospodarowania Odpadami w Słajsinie. Koszty związane z realizacją zadania wyniosły 84 265 597,31 zł. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej.

⁶ źródło: <http://www.nik.gov.pl>

Gmina Miasto Szczecin

W grudniu 2013 r. zostały rozpoczęte prace budowlane Zakładu Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Prace mają zostać zakończone w grudniu 2015 roku.

Gmina Police

W miejscowości Leśno Górne rozbudowany został Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym. W ramach podjętych prac, utworzona została instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, w skład której weszły:

- linia technologiczna segregacji mechanicznej i ręcznej zmieszanych odpadów komunalnych,
- kompostownia odpadów odsianych ze zmieszanych odpadów komunalnych.

Na terenie gminy realizowany był także projekt pt. „Budowa nowoczesnego kompleksu przemysłowego przetwarzającego odpady komunalne zmieszane, odpady posortowane i odpady inne niż przemysłowe, w celu wytworzenia paliw alternatywnych typu RDF”.

Szczegółowe informacje dotyczące wszystkich podejmowanych działań znajdują się w „Sprawozdaniu z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011-2013”.

GO 1.3 - Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznej egzekucji prawa.

W ramach realizacji zadania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził kontrole podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Informacje na temat prowadzonych kontroli zostały przedstawione poniżej:

Ilość kontroli przeprowadzonych w latach 2012-2013:

Liczba kontroli (planowych i pozaplanowych): 205;

Liczba kontroli z naruszeniami: 126;

Liczba udzielonych pouczeń: 80;

Liczba nałożonych mandatów karnych: 38;

Liczba zarządzeń pokontrolnych: 57;

Liczba wystąpień do innych organów: 55;

Liczba wymierzonych kar pieniężnych: 22.

Całkowity koszt działalności kontrolnej w zakresie ochrony środowiska, zgodnie z budżetem zadaniowym wyniósł w 2012 i 2013 roku 5793439,36 zł.

GO 1.4 - Wylimitowanie praktyk niewłaściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów.

W celu wylimitowania praktyk niewłaściwej eksploatacji oraz rekultywacji składowisk odpadów, Zarządy Powiatów województwa zachodniopomorskiego prowadzą działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązkami ustawowymi.

W celu realizacji zadania Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego przeprowadzi w sposób cykliczny weryfikację sprawozdań składanych przez podmioty zarządzające składowiskami, w celu wykrycia ewentualnych nieprawidłowości.

GO 1.5 - Zapewnienie dostępności odpowiedniej przepustowości instalacji do przetwarzania odpadów⁷.

Jak wynika z pozyskanych danych, Zakłady Zagospodarowywania Odpadów zlokalizowane na terenie województwa zachodniopomorskiego podejmują działania mające na celu zapewnienie dostępności odpowiedniej przepustowości instalacji do przetwarzania odpadów.

⁷ Źródło: <http://zso.stargard.pl>

Przykładem takich działań może być inwestycja zrealizowana przez Zakład Zagospodarowania Odpadów Stargard Sp. z o.o. W okresie od 2012 do 2014 roku zrealizowano projekt o nazwie: "Budowa instalacji mechaniczno – biologicznego unieszkodliwiania odpadów na składowisku odpadów w Łęczycy gm. Stara Dąbrowa". Koszty związane z budową instalacji pochodziły ze środków własnych, budżetu miasta Stargard Szczeciński oraz kredytu inwestycyjnego przy wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, który udzielił preferencyjnego dofinansowania na kwotę 16,8 mln złotych.

Instalacja jest w stanie zagospodarować do 45.000 ton zmieszanych odpadów komunalnych rocznie, co pozwala na przetworzenie wszystkich odpadów komunalnych wytwarzanych nawet przez 150 tys. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, w tym mieszkańców Stargardu Szczecińskiego.

Główne cele, które zostały osiągnięte poprzez realizację inwestycji to:

- Zmniejszenie ilości odpadów przeznaczonych do składowania.
- Zagospodarowanie odpadów zgodnie z najlepszą dostępną technologią,
- Odzysk materiałów wtórnych nadających się do ponownego użycia.

Innymi przykładami podejmowanych działań mogą być:

- budowa Regionalnego Zakładu Gospodarowania Odpadami w Słajsinie dla Celowego Związku Gmin R-XXI,
- rozbudowa instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów w Szczecinie o część biologiczną (kompostownia).

GO 1.6 - Stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu.

Zadanie realizowane jest w sposób ciągły. Jednostki samorządu terytorialnego wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego podpisują umowy lub porozumienia z firmami i organizacjami zajmującymi się odzyskiem i recyklingiem odpadów. Przykładem takich praktyk jest m.in. podpisanie przez gminę Borne Sulinowo porozumienia z firmą „Elektrorecykling” Sp. z o.o. Jednostki samorządu terytorialnego prowadzą także w sposób ciągły selektywną zbiórkę surowców wtórnych.

GO 1.7 - Wydawanie decyzji związanych z realizacją celów spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

Jednostki samorządu terytorialnego na bieżąco wydają decyzje związane z realizacją celów spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Zidentyfikowane w drodze ankietyzacji działania opisano poniżej.

Gmina Węgrzyno

Realizując zadanie wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Rekultywacja nieczynnego, zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Kraśnik Łobeski, gmina Węgorzyno o powierzchni do rekultywacji 0,48 ha, usytuowanego na dz. nr 2/3 oraz 30”. Celem przedmiotowego przedsięwzięcia jest rekultywacja nieczynnego, zamkniętego składowiska odpadów komunalnych. Powierzchnia przeznaczona do rekultywacji powierzchnia wynosi 0,48 ha.

Powiat Choszczeński

Zadanie realizowane jest poprzez wydawanie decyzji z zakresu gospodarki odpadami, zgodnie z kompetencjami Starostwa Powiatowego. W latach 2012-2013 wydano 9 decyzji w tym: 2 pozwolenia na wytwarzanie odpadów, 2 decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, 1 zezwolenie na zbieranie odpadów, 3 zezwolenia na transport odpadów, oraz 1 zezwolenie na transport i zbieranie odpadów.

Powiat Drawski

W latach 2012-2013 na bieżąco wydawane były zezwolenia na zbieranie odpadów, zezwolenia na ich przetwarzanie oraz ich transport. Poniżej wymieniono ilości wydanych zezwoleń:

Rok 2012:

- zezwolenie na odzysk i zbieranie odpadów: 4;
- zezwolenie na odzysk odpadów: 5;
- zezwolenie na zbieranie odpadów: 9;
- zezwolenie na transport odpadów: 6.

Urząd Marszałkowski

W ramach realizacji zadania wydawane były decyzje związane z realizacją celów spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

GO 1.8 - Rozbudowa i budowa zakładów zagospodarowania odpadów obejmujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych, które będą zapewniać następujący zakres usług:

- **mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,**
- **składowanie przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych,**
- **kompostowanie odpadów zielonych oraz opcjonalnie - sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie,**
- **zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych,**
- **zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.**

W analizowanym okresie sprawozdawczym do użytku oddano 11 nowych instalacji zagospodarowania odpadów komunalnych, 2 instalacje podlegające odrębnym przepisom prawnym (instalacja spalania odpadów medycznych i weterynaryjnych, instalacja do recyklingu zużytych opon), 2 instalacje zagospodarowania pozostałych odpadów (instalacja do sortowania surowców wtórnych, instalacja do neutralizacji siarczanu żelaza (II), tzw. „monohydratu”).

Ilość oddanych do użytkowania po rozbudowie istniejących instalacji zagospodarowania odpadów w latach 2012-2013 wyniosła 4.

Zadanie realizowane na bieżąco, w zależności od potrzeb. Ogólne kwoty przeznaczone na rozbudowę i budowę zakładów zagospodarowania odpadów, w poszczególnych regionach województwa, zebrano poniżej.

GO 1.9 - Zakończenie uporządkowania składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Zadanie realizowane na bieżąco. Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajduje się 47 składowisk innych niż niebezpieczne i obojętne, będących w trakcie rekultywacji oraz 23 składowiska będące w trakcie monitoringu po zakończeniu rekultywacji. Przykładowe działania JST, zebrane w ramach ankietyzacji, przedstawiono poniżej.

Gmina Borne Sulinowo

Zamknięcie składowiska zlokalizowanego na terenie gminy Borne Sulinowo oraz rozpoczęcie jego rekultywacji.

Gmina Czaplinek

Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w miejscowości Niwka. Poniesione koszty to 594 081,26 zł.

Gmina Gryfino

Prowadzenie monitoringu poeksploatacyjnego na nieczynnym i zrehabilitowanym składowisku odpadów komunalnych w Gryfinie. Koszty poniesione na realizację zadania to 13 931,04 zł.

Gmina Widuchowa

Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Dębogórze. Koszt wykonanych prac to 262 138,69 zł. Zadanie było współfinansowane ze środków WFOŚiGW w Szczecinie.

Gmina Białogard

Partycypacja w kosztach rekultywacji składowiska odpadów komunalnych w Krzywopłotach, na terenie gminy Karlino. Poniesione koszty to 123 273,60 zł.

Gmina Stara Dąbrowa

Rekultywacja kwatery nr I-IV na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne w Łęczycy. Inwestycja realizowana przez ZZO Stargard Sp. z o.o. w latach 2011 – 2012.

Gmina Trzczańsko-Zdrój

Podjęcie działań mających na celu rekultywację składowiska zlokalizowanego na terenie Gminy Trzczańsko-Zdrój.

9.4.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): „GO 2: Działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi”.

GO 2.1 - Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 r.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897 z późn. zm.) na samorządy gminne nałożono obowiązek objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych.

W roku 2012, na terenie województwa zachodniopomorskiego, za podpisywanie umów na odbiór odpadów odpowiedzialni byli zarządcy, administratorzy oraz mieszkańcy budynków. Dnia 1 lipca 2013 r. obowiązki związane z obiórem i zagospodarowaniem odpadów przejęły gminy. Wszystkie gminy województwa zachodniopomorskiego dostosowały się do nowych regulacji prawnych. Taka zmiana przyczyniła się do znacznego wzrostu liczby ludności objętej zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych. W roku 2012 takim systemem objętych było 87,99% mieszkańców, natomiast po reformie systemu gospodarki odpadami w roku 2013, zanotowano wzrost do 96,41 %.

GO 2.2 - Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.

Zgodnie z zapisami w myśl art. 3 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897 z późn. zm.), „gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności:

- ustanawiają selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej następujące frakcje odpadów: papieru, metalu, tworzywa sztucznego, szkła i opakowań wielomateriałowych oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w tym odpadów opakowaniowych ulegających biodegradacji;
- tworzą punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, w tym wskazują miejsca, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych”.

Jak wynika z danych uzyskanych w drodze ankietyzacji, 22 respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na temat realizacji niniejszego zadania, objęli lub prowadzą działania mające na celu objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów. Efektem podejmowanych działań jest stale rosnąca masa selektywnie zebranych odpadów. W 2011 roku z terenu województwa zachodniopomorskiego zebrano w sumie 12 808,0030 Mg odpadów w sposób selektywny, w 2012 roku 28 178,5000 Mg, natomiast w 2013 roku 30 814,5000 Mg.

GO 2.3 - Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:

- w 2013 r. więcej niż 50%,
- w 2020 r. więcej niż 35%, masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Stopień redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowiskach odpadów i masy tychże odpadów wytworzonych w 1995 r. wyniósł odpowiednio:

- 76,27 % w roku 2012,
- 41,25 % w roku 2013,

Jak wynika z powyższych danych, cel został zrealizowany, gdyż w roku 2013 udało się uzyskać stopień redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, składowanych na składowiskach, mniejszy niż wartość założona.

GO 2.4 - Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.

Zadanie realizowane przez JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego na bieżąco. Jak wynika z przeprowadzonej ankietyzacji, w latach 2012-2013 odnotowano znaczny postęp w redukcji ilości odpadów kierowanych do składowania. Większość z JST, które udzieliły odpowiedzi na temat powyższego zadania, wywiązały się z jego realizacją. Pozostałe gminy deklarują podjęcie dalszych działań w celu redukcji ilości odpadów kierowanych do składowania i traktują to jako zadanie ciągłe. Należy zaznaczyć, iż realizacja zadania ma mieć miejsce do końca 2014 roku.

Ilość zebranych odpadów komunalnych kierowanych do składowania w 2012 roku wynosiła 39,39%, natomiast w 2013 roku 17,45 %. Jak widać trend obniżenia ilości odpadów kierowanych do składowania odnosi się do obszaru całego województwa.

GO 2.5 - Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i, w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku.

Sprawozdania wójtów, burmistrzów i prezydentów miast z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi wskazują, iż JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego, podejmują działania mające na celu przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych.

Jak wynika z danych otrzymanych w drodze ankietyzacji tylko jednej gminie – gmina Dobra, udało się zrealizować ww. zadanie już w 2013 roku. Takie JST jak gmina: Bobolice, Borne Sulinowo, Choszczno, Malechowo, Myślibórz, Pelczyce, Rewal, Szczecinek, Świdwin, Wierzchowo, Złocieniec; miasto: Białogard, Darłowo, Stargard Szczeciński – planują osiągnięcie wskaźnika do roku 2020.

GO 2.6 - Monitoring dzikich składowisk.

Działanie realizowane jest w sposób ciągły przez JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego. Jak wynika z danych otrzymanych w drodze ankietyzacji, JST podejmują działania mające na celu wykrywanie i usuwanie dzikich składowisk odpadów. Przykłady podejmowanych działań przedstawiono poniżej.

Gmina Bierzwnik

W ramach realizacji zadania w 2012 roku na terenie gminy zlikwidowano 2 dzikie wysypiska odpadów, do unieszkodliwienia przekazano 2 Mg odpadów. W 2013 roku na terenie gminy zlikwidowano 3 składowiska odpadów. Do unieszkodliwienia przekazano także 2 Mg odpadów. Koszt realizacji działań w 2012 i 2013 roku to 10 000,00 zł.

Gmina Choszczno

Jak wynika z przekazanych danych na terenie gminy Choszczno w latach 2012-2013 zlikwidowano 2 dzikie wysypiska odpadów.

Gmina Dobra

Łączna powierzchnia zlikwidowanych dzikich składowisk w roku 2013 wyniosła 464,00 m², natomiast łączna ilość odpadów jaką zebrano w wyniku ich likwidacji to:

- 18,34 Mg - niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, kod 20 03 01,
- 4,36 Mg - zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06, kod 17 01 17,
- 2,5 Mg – odpady wielkogabarytowe, kod 20 03 07.

W ramach podejmowanych działań zlikwidowano 26 wysypiska.

Łączna powierzchnia zlikwidowanych dzikich składowisk w roku 2012 wyniosła 232,50 m², natomiast łączna ilość odpadów jaką zebrano w wyniku ich likwidacji to:

- 6,27 Mg - niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, kod 20 03 01,
- 0,06 Mg – zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13, kod 16 02 14

W ramach podejmowanych działań zlikwidowano 12 dzikich wysypisk.

Łączny koszt realizacji zadania w latach 2012-2013 to 15 308,00 zł.

Gmina Płoty

W ramach realizacji zadania podejmowano działania mające na celu likwidację dzikich wysypisk odpadów na terenie miasta i gminy Płoty. Zadanie traktuje się jako ciągłe. Poniesione w latach 2012-2013 koszty w ramach podejmowanych działań wyniosły 8552,23 zł.

Gmina Wierzchowo

W latach 2012-2013 zlokalizowano oraz zlikwidowano 6 dzikich wysypisk odpadów.

Miasto Białogard

W ramach realizacji zadania w latach 2012-2013 zlikwidowano 5 dzikich wysypisk odpadów. W ramach realizacji zadania do unieszkodliwiania przekazano 75,4 Mg odpadów. Koszt realizacji zadania w latach 2012-2013 wyniósł 30 866,19 zł.

Miasto Stargard Szczeciński

W latach 2012 – 2013 zostały zlokalizowane trzy miejsca najbardziej narażone na podrzucanie odpadów przy ul. Składowej, ul. Drzymały i ul. Różanej. Miejsca te zostały objęte stałym nadzorem i na mocy porozumienia z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim ustawiono tam kontenery, co przyczyniło się do znacznego zmniejszenia ilości punktów zlokalizowanych na terenie miasta jako „dzikie składowiska”. Z rozstawionych kontenerów na ul. Drzymały, Składowej i Różanej systematycznie były odbierane odpady.

W latach 2012 – 2013 z innych miejsc, na których zlokalizowano „dzikie składowiska” na terenie miasta Stargard Szczeciński, odpady były zbierane na podstawie umowy zawartych z firmą WIR-MAR (rok 2012) i z firmą MPGK Sp. z o.o. (rok 2013). W ramach prowadzonych prac zlikwidowano 23 dzikie wysypiska odpadów. Całkowity koszt wszystkich podejmowanych działań w latach 2012-2013 wyniósł 372 000,00 zł.

9.4.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): „GO 3: Działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi”.

GO 3.1 - Prowadzenie bazy danych PCB.

Zadanie realizowane na bieżąco przez Marszałka Województwa. W ramach realizacji zadania Marszałek Województwa prowadzi rejestr urządzeń PCB, zwanym jako „rejestr dotyczący PCB”.

GO 3.3 - Monitoring prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi (w pierwszej kolejności odzysk poprzez regenerację, a jeśli jest niemożliwy ze względu na stopień zanieczyszczenia poddanie olejów odpadowych innym procesom odzysku).

Jak wynika z danych WIOŚ w Szczecinie, na terenie województwa zachodniopomorskiego nie występują instalacje do odzysku bądź unieszkodliwiania odpadów w postaci olejów przepracowanych.

GO 3.5 - Zwiększenie nadzoru nad prowadzeniem gospodarki odpadami przez małych wytwórców odpadów medycznych i weterynaryjnych w małej ilości (źródła rozproszone).

Jak wynika z danych przekazanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, zadanie realizowane jest w sposób ciągły zgodnie z kompetencjami Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego tj. zgodnie z zapisami ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadanie określa się jako zadanie ciągłe.

GO 3.6 - Przegląd spalarni odpadów medycznych.

W ramach realizacji zadania Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadził kontrole spalarni odpadów medycznych zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Informacje na temat prowadzonych w latach 2012-2013 kontroli przedstawiono poniżej.

Rok 2012

Kontroli podlegał:

- Szpital Wojewódzki w Koszalinie 75-585 Koszalin ul. Leśna 29 - Spalarnia odpadów medycznych i weterynaryjnych SP-100;
- Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1 71-252 Szczecin ul. Unii Lubelskiej 1 - Spalarnia odpadów medycznych typu EK 40 CL.

W obu przypadkach kontrola odbyła się bez uwag.

Rok 2013

Kontroli podlegał:

- Szpital Wojewódzki w Koszalinie 75-585 Koszalin ul. Leśna 29 - Spalarnia odpadów medycznych i weterynaryjnych SP-100.

W ramach prowadzonej kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań ochrony środowiska określonych w pozwoleniach i w zezwoleniach w zakresie ochrony powietrza, gospodarki odpadami oraz gospodarki ściekowej. W zakresie ochrony powietrza kontrola wykazała nieprowadzenie w sposób ciągły pomiarów emisji gazów i pyłów z instalacji do powietrza oraz przekroczenie dozwolonej rocznej emisji tlenków azotu do powietrza. Z pomiarów okresowych wynikało, że Szpital nie przekracza wartości dopuszczalnych emisji gazów i pyłów do powietrza określonych w pozwoleniu - udzielono pouczenia oraz skierowano wystąpienie do marszałka. Szpital z dniem 30.06.2013 r. wygasił działalność w/w Spalarni. W dniu 30.09.2013 przekazano na rzecz Województwa Zachodniopomorskiego budynki: Spalarni, myjni i magazynu pojemników oraz kondycjonowania odpadów, a także urządzenia do utylizacji odpadów medycznych. Marszałek wygasił pozwolenia i zezwolenia dotyczące eksploatacji w/w spalarni).

Kontroli podlegał także:

- Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny nr 1 71-252 Szczecin ul. Unii Lubelskiej 1, Spalarnia odpadów medycznych typu EK 40 CL.
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gryficach 72-300 Gryfice ul. Niechorska 27, Spalarnia odpadów medycznych i weterynaryjnych.

W obu przypadkach kontrola odbyła się bez uwag.

Całkowity koszt działalności kontrolnej w zakresie ochrony środowiska, zgodnie z budżetem zadaniowym:

- rok 2012: 2 974 482,36 zł,
- rok 2013: 2 818 957,00 zł.

GO 3.9 - Prowadzenie cyklicznych kontroli poszczególnych podmiotów wprowadzających pojazdy, punktów zbierania pojazdów, stacji demontażu prowadzących strzępiarki, w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Realizatorem zadania był Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Informacje na temat podejmowanych w latach 2012-2013 działań zostały przedstawione poniżej.

Rok 2012

W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 24 kontrole przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w tym 7 kontroli, w których stwierdzono naruszenie wymagań ochrony środowiska. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami przedsiębiorcom prowadzącym stacje pojazdów wydanych zostało 6 zarządzeń pokontrolnych, 2 mandaty karne oraz udzielono 3 pouczenia. Przeprowadzono także 2 kontrole przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji, w tym 2 kontrole podczas, których stwierdzono naruszenia wymagań Ochrony środowiska. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami przedsiębiorcom prowadzącym punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji wydano 1 zarządzenie pokontrolne, skierowano 3 wystąpienia oraz nałożono 3 kary pieniężne. Nie prowadzono kontroli podmiotów wprowadzających pojazdy i podmiotów prowadzących strzępiarki.

Rok 2013

WIOS w Szczecinie przeprowadził 25 kontroli przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w tym 8 kontroli, w których stwierdzono naruszenie wymagań ochrony środowiska. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami przedsiębiorcom prowadzącym stacje pojazdów wydano 5 zarządzeń pokontrolnych, udzielono 3 pouczenia skierowano 1 wystąpienie, nałożono 7 ar pieniężnych i 1 mandat karny.

W ramach realizacji zadania przeprowadzono także 2 kontrole przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji, w tym 2 kontrole podczas, których stwierdzono naruszenia wymagań Ochrony środowiska.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami przedsiębiorcom prowadzącym punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji wydano 2 zarządzenia pokontrolne oraz skierowano 1 wystąpienie. Nie prowadzono kontroli podmiotów wprowadzających pojazdy i podmiotów prowadzących strzępiarki.

Całkowity koszt działalności kontrolnej w zakresie ochrony środowiska, zgodnie z budżetem zadaniowym:

- rok 2012: 2 974 482,36 zł;
- rok 2013: 2 818 957,00 zł.

GO 3.10 - Realizacja działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Zadanie realizowane na bieżąco przez JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego. Jak wynika z danych pozyskanych w drodze ankietyzacji najczęściej podejmowane działania mające na celu realizację działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” to:

- Opracowanie Programów usuwania wyrobów zawierających azbest;
- Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest;
- Usuwanie i utylizowanie wyrobów zawierających azbest w oparciu o dofinansowania WFOŚiGW w Szczecinie.

Dane otrzymane w drodze ankietyzacji wskazują, iż w latach 2012-2013 zaledwie 40 gmin ze 114 gmin podjęło się realizacji ww. działań.

Jak wynika z treści „Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011-2013” w latach 2011-2013 tylko 55 ze 114 gmin podjęło się działań związanych z przeprowadzeniem inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest (lub jej aktualizacji).

JST, które prowadziły działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, deklarują, iż prace będą kontynuowane w latach następnych.

GO 3.14 - Monitoring terenu po zlikwidowanych mogiłnikach.

W ramach realizacji zadania WIOŚ w Szczecinie prowadzi monitoring jakości wód podziemnych na obszarze wokół mogiłników zlikwidowanych w województwie zachodniopomorskim. Badania prowadzone są w cyklach dwuletnich.

W roku 2012 wykonano badania wokół 6 mogiłników zlikwidowanych w 2010 r. w miejscowościach: Drzonowo Białogardzkie (gmina Tychowo), Kurzycko (gmina Mieszkowice), Osina (gmina Osina), Wierzbica (gmina Świdwin), Więclaw (gmina Dębno) i Wisławie (gmina Maszewo). Sieć pomiarowa obejmowała 18 piezometrów oraz dodatkowo 1 punkt zlokalizowany na jeziorze w pobliżu mogiłnika w Kurzycku. Poprzedni cykl badań wokół ww. mogiłników wykonano w 2011 r.

W roku 2013 wykonano badania wokół 7 mogiłników zlikwidowanych w 2011 r. w miejscowościach: Osiek Drawski (gmina Wierzchowo), Piaski (gmina Nowogard), Bądkowo (gmina Płoty), Kołomąc (gmina Gryfice), Nowa Dobrzyca (gmina Resko), Dobra (gmina Dobra) i Niemierzyno (gmina Świdwin). Sieć pomiarowa obejmowała 21 piezometrów. Kolejny cykl badań ww. mogiłników planowany jest w 2015 r.

Koszt całkowity PMŚ wyniósł 10 277 366,89 zł.

WNIOSKI

GO 1

Budowa systemu gospodarki odpadami w województwie, zgodnego z Kpgo 2014, realizowana jest poprzez wypełnianie zapisów „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023”, który stanowi podstawowy dokument opisującym system gospodarowania odpadami w województwie. PGO WZ został przyjęty uchwałą nr XVI/219/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 czerwca 2012 r. Szczegółowe informacje na temat realizacji zapisów ww. Planu zawarte zostały w „Sprawozdaniu z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011-2013”.

GO 2

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897 z późn. zm.) na samorządy gminne nałożono obowiązek objęcia wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych.

W związku z powyższym, w ramach celu krótkookresowego GO 2 podejmowano działania mające na celu objęcie wszystkich mieszkańców systemem odbierania odpadów komunalnych, a także systemem selektywnego zbierania odpadów. JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego prowadziły działania mające na celu obniżenie ilości wytwarzanych odpadów, kierowanych do składowania, w tym odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

W ramach omawianego celu krótkookresowego JST monitorowały oraz usuwały powstałe dzikie składowiska odpadów.

GO 3

W ramach podejmowanych działań dotyczących gospodarki odpadami niebezpiecznymi, w sposób ciągły prowadzono bazy danych dotyczące tych odpadów, monitorowano ich wytwórców, a także instalacje do ich utylizacji.

JST realizowały zapisy zawarte w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

REKOMENDACJE

GO 1

Zaleca się kontynuację realizacji zapisów „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023”, w celu budowy systemu gospodarki odpadami w województwie, zgodnego z Kpgo 2014.

GO 2

Rekomenduje się nasilenie działań podejmowanych przez JST w celu spełnienia wymagań wynikających m.in. z ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897 z późn. zm.) czy PGO WZ.

GO 3

Zaleca się intensyfikację działań podejmowanych przez JST, w szczególności w zakresie realizacji zapisów zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Rekomenduje się podjęcie niezrealizowanych działań w kolejnych latach.

9.5 ZASOBY PRZYRODNICZE WOJEWÓDZTWA (OP): Prawne Formy Ochrony Przyrody, Lasy.

W ramach priorytetu ZASOBY PRZYRODNICZE WOJEWÓDZTWA (OP) – Prawne Formy Ochrony Przyrody, Lasy wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 8 celów krótkookresowych.

Walory przyrodnicze województwa zachodniopomorskiego związane są z dominującymi w tym regionie typami krajobrazu, czyli pasem nizin nadmorskich oraz pojezierzy. Do szczególnie cennych siedlisk, które tu występują należą m.in.: łąki podwodne, klify na wybrzeżu Bałtyku, wydmy nadmorskie w różnych stadiach rozwoju, solniska, jeziora lobeliowe, wrzosowiska, torfowiska niskie i wysokie, nad-morski bór bażynowy, niżowe buczyny, lasy łęgowe i ols. Na terenie województwa powstały dwa Leśne Kompleksy Promocyjne: Lasy Warcińsko-Polanowskie i Puszcze Szczecińskie. Ponadto rezerwat przyrody „Świdwie” jest jednym z trzynastu polskich obiektów chronionych na mocy Konwencji Ramsarskiej o ochronie terenów wodno-błotnych.

9.5.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Ochrona Dziedzictwa Przyrodniczego i Zrównoważone Użytkowanie Zasobów Przyrodniczych.

9.5.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.

OP 1.1 - Kontynuowanie inwentaryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000 (inwentaryzacja pod kątem tworzonych obecnie Planów Zadań Ochronnych).

W 2010 roku Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie opracowała „Waloryzację przyrodniczą województwa zachodniopomorskiego”. W analizowanym okresie sprawozdawczym prowadzono inwentaryzację przyrodniczą pod kątem tworzonych Planów Zadań Ochronnych dla obszarów NATURA 2000. Ponadto w ramach ankietyzacji, 5 respondentów opisało działania związane z realizacją celu. Informacje zestawiono poniżej.

Gmina Mielno:

W ramach realizacji celu krótkookresowego dokonano aktualizacji waloryzacji przyrodniczej gminy Mielno. Koszt opracowania dokumentu wyniósł 19 tys. zł.

Gmina Rewal:

W ramach realizacji zadania gmina Rewal przeprowadziła inwentaryzację ornitologiczną „Sowie Wydmy”. Koszt wykonania inwentaryzacji wyniósł 3,5 tys. zł.

Nadleśnictwo Nowogard:

Nadleśnictwo Nowogard w ramach swojej statutowej działalności corocznie przeprowadza inwentaryzację przyrodniczą zasobów leśnych.

Urząd Morski w Szczecinie:

W analizowanym okresie sprawozdawczym Urząd Morski w Szczecinie opracował dwa dokumenty opisujące środowisko przyrodnicze. Pierwsze zostało stworzone dla obszarów NATURA 2000: „Zatoka Pomorska” - PLB990003 oraz „Ostoja na Zatoce Pomorskiej” - PLH990002, natomiast drugie dla obszarów NATURA 2000: „Zalew Szczeciński” - PLB320009, „Zalew Kamieński i Dziwna” - PLB320011 oraz „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” - PLH320018.

9.5.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.

OP 2.1 - Opracowanie i zatwierdzenie planów ochrony dla istniejących parków narodowych i krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody, a także planów zadań ochronnych i planów ochrony dla obszarów NATURA 2000.

Plany Zadań Ochronnych dla obszarów NATURA 2000 realizowane są przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Szczecinie przy współpracy z innymi regionalnymi dyrekcjami, jeśli obszary NATURA 2000 zlokalizowane są na terenie kilku województw. Obowiązkiem jest utworzenie takiego dokumentu do 6 lat od decyzji Komisji Europejskiej, uznającej obszar za mający znaczenie dla Wspólnoty. W okresie sprawozdawczym przygotowano i konsultowano projekty planów zadań ochronnych dla 38 obszarów NATURA 2000.

Jak wynika z danych udostępnionych przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Szczecinie, aktualnie na terenie województwa obowiązuje 80 planów ochrony dla rezerwatów przyrody. W okresie sprawozdawczym opracowano 9 projektów planów:

- Rezerwat Krzemieńskie Źródlika,
- Rezerwat Bórbagno Miałka,
- Rezerwat Jezioro Czarne,
- Rezerwat Wiejkowski Las,
- Rezerwat Stramniczka,
- Rezerwat Roby,
- Rezerwat Osetno,
- Rezerwat Przełom rzeki Dębnicy,
- Rezerwat Diabelskie Pustacie.

Ponadto, w ramach ankietyzacji realizację zadania opisały dwie instytucje. W latach 2012-2013 wykonywano działania związane z opracowaniem projektu planu ochrony dla DPN oraz wykonywano działania związane z opracowywaniem projektów planów zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000 (Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016 oraz Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046). Na realizację zadania przeznaczono 1 779 696,32 zł z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz 314 064,06 zł z budżetu państwa.

W analizowanym okresie sprawozdawczym, także Urząd Morski w Szczecinie wykonał działania, związane z realizacją niniejszego celu. W ramach prowadzonych działań opracowano 5 projektów planów ochrony dla 5 obszarów NATURA 2000 („Zatoka Pomorska” PLB990003, „Zalew Szczeciński” PLB320009, „Zalew Kamieński i Dziwna” PLB320011, „Ostoja na Zatoce Pomorskiej” PLH990002, „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH320018).

OP 2.2 - Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej.

Stan obszarów chronionych na terenie województwa zachodniopomorskiego został przedstawiony w tabeli.

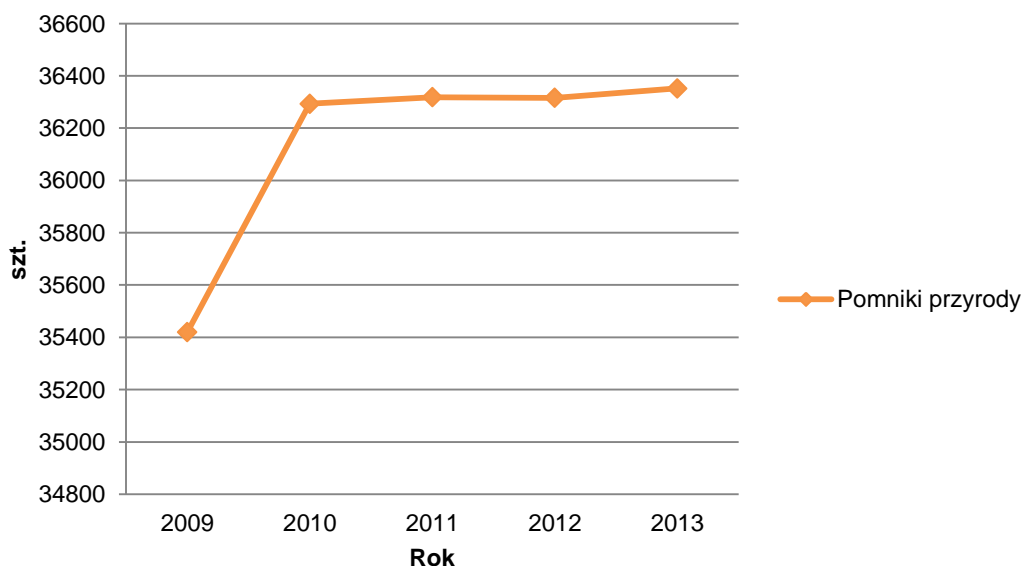
Tabela 22. Obszary chronione województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Obszary chronione						
	Jednostka	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
ogółem	ha	482095,2	482419,0	482445,9	482578,0	496863,29
parki narodowe	ha	13528,5	13530,5	13529,9	13529,9	13529,74
rezerваты przyrody	ha	12423,8	12676,4	12838,9	12885,9	12935,01
parki krajobrazowe razem	ha	118786,6	118786,6	118786,6	118786,6	118786,63
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	328272,2	328272,3	328256,6	328256,6	342451,90
użytki ekologiczne	ha	6285,7	6406,5	6424,2	6520,8	6573,07
stanowiska dokumentacyjne	ha	9,6	49,2	57,0	57,0	56,89
zespoły przyrodniczo- krajobrazowe	ha	9130,1	9150,9	9150,9	9209,9	9210,55
Pomniki przyrody	szt.	35420	36293	36318	36316	36352

Źródło: GUS

Powierzchnia oraz, w przypadku pomników przyrody, ilość obszarów i obiektów objętych ochroną na terenie województwa zachodniopomorskiego w ostatnich latach wzrasta lub utrzymuje się na tym samym poziomie.

Wykres 7. Ilość pomników przyrody na obszarze województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

9.5.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.

OP 3.1 - Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach NATURA 2000 i pozostałych obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie:

W ramach realizacji zadania prowadzony jest monitoring wybranych gatunków ptaków (7) i ryb (12) w transgranicznym obszarze NATURA 2000 Dolina Dolnej Odry. Program jest finansowany ze środków Unii Europejskiej (479 000,00 zł) oraz środków własnych RDOŚ (71 850,00 zł).

Urząd Morski w Szczecinie:

W ramach realizacji zadania prowadzony jest monitoring 5 obszarów NATURA 2000 („Zatoka Pomorska” PLB990003, „Zalew Szczeciński” PLB320009, „Zalew Kamieński i Dziwna” PLB320011, „Ostoja na Zatoce Pomorskiej” PLH990002, „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH320018)

Nadleśnictwo Nowogard:

Nadleśnictwo Nowogard w ramach swojej działalności corocznie prowadzi monitoring gatunków na terenach mu podlegających.

OP 3.2 - Czynna ochrona siedlisk cennych przyrodniczo (np. terenów podmokłych, łąk i pastwisk, wrzosowisk).

W ramach realizacji zadania Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadzi ochronę czynną w transgranicznym obszarze Doliny Dolnej Odry. Działaniami zostały objęte dwa obszary NATURA 2000: Dolina Dolnej Odry oraz Ostoja Cedyńska. Program jest finansowany ze środków Unii Europejskiej (621 103,00 zł) oraz środków własnych RDOŚ (93 165,45 zł).

W ramach czynnej ochrony siedlisk przyrodniczych nadleśnictwa województwa zachodniopomorskiego dokonują koszenia łąk i pastwisk w ramach swojej statutowej działalności.

OP 3.5 - Opracowanie i wdrażanie kompleksowych systemów zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo wraz z tworzeniem infrastruktury edukacyjnej, informacyjnej, turystycznej oraz służącej ochronie przyrody.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie:

W ramach realizacji zadania opracowano koncepcję polsko-niemieckiego obszaru Doliny Dolnej Odry. Przedsięwzięcie jest finansowane ze środków Unii Europejskiej (62 000,00 zł) oraz środków własnych RDOŚ (9 300,00 zł). Prócz tego rozwinięto infrastrukturę związaną z ochroną przyrody. W zakres tego działania weszło:

- Stworzenie 2 ścieżek edukacyjnych „Łąki Studnickie” i „Kamienna Buczyna”,
- Doposażenie bazy edukacyjnej: Wydziału Spraw Terenowych w Złocięncu oraz Ośrodka Dydaktyczno-Muzealnego Świdwie,
- Wykonano 191 tablic informacyjnych o obszarach cennych przyrodniczo,

Prace te kosztowały 56 475,00 zł i zostały pokryte ze środków WFOŚiGW.

Stowarzyszenie na Rzecz Wybrzeża:

Stowarzyszenie opracowało następujące plany i koncepcje:

- Opracowanie planu zarządzania i ochrony Parku Natury Zalewu Szczecińskiego w granicach stanu posiadania Stowarzyszenia na Rzecz Wybrzeża oraz obszaru zarządzanego,
- Opracowanie i przygotowanie do wdrożenia koncepcji Stacji Terenowej Stowarzyszenia na Rzecz Wybrzeża, stanowiącej podstawę infrastruktury służącej prawidłowemu zarządzaniu obszarem parku natury zalewu szczecińskiego i jego ochrony celom edukacyjnym i turystycznym,
- Przygotowanie i realizacja ekspozycji edukacyjnej w granicach Parku Natury Zalewu Szczecińskiego w warunkach semi-naturalnych.

OP 3.6 - Dofinansowanie leczenia i rehabilitacji dzikich zwierząt w ośrodkach.

Zadanie jest realizowane w ramach działalności Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie. W ramach realizacji zadania RDOŚ dofinansował działalność ośrodków rehabilitacji zwierząt w Szczecinie prowadzonych przez Pana Michała Kudawskiego oraz Fundację Ratujmy Ptaki. W roku 2012 dofinansowanie wyniosło 47 607,70 zł, natomiast w 2013 roku 71 382,12 zł.

9.5.1.4 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 4. Ochrona walorów krajobrazowych i ład przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego.

OP 4.1 - Sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej.

Dnia 14 listopada 2013r. podpisane zostało porozumienia pomiędzy Dyrektorami Urzędów Morskich w Szczecinie, Słupsku i Gdyni w sprawie współpracy przy sporządzaniu „Opracowania studialnego dla polskich obszarów morskich” oraz „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Polskich Obszarów Morskich”. Zgodnie z treścią Porozumienia Dyrektorzy Urzędów Morskich sporządzą jeden spójny projekt planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich w części odnoszącej się do wyłącznej strefy ekonomicznej i morza terytorialnego morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej oraz pasa wód morskich położonego pomiędzy linią podstawową morza terytorialnego i granicami działek ewidencyjnych obszaru lądowego przylegających do wód morskich. Prace nad sporządzeniem planów koordynuje Dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni. Informacja o przystąpieniu do procesu planistycznego ukazała się 15 listopada 2013 r. w prasie oraz Internecie. Należy mieć na względzie zmianę unijnych przepisów dotyczących planowania przestrzennego na obszarach morskich, które zostały znowelizowane Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 02.06.2014 r. 2013/0074 (COD). Dyrektywa ustanawia ramy dla planowania przestrzennego obszarów morskich, mające na celu propagowanie trwałego wzrostu w gospodarce morskiej, zrównoważonego rozwoju obszarów morskich oraz zrównoważonego wykorzystania zasobów morskich z uwzględnieniem wzajemnego oddziaływania lądu morza oraz ściślejszej współpracy transgranicznej zgodnie z odpowiednimi przepisami konwencji UNCLOS.

9.5.1.5 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 5. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska.

OP 5.1. Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”.

OP 5.2. Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo – krajobrazowych.

OP 5.5. Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych, w tym: rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych popolygonowych i powojkowych zarządzanych przez PGL LP, odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych, budowa, przebudowa i modernizacja dróg leśnych, wyznaczonych w planach urzędzenia lasu jako drogi pożarowe

Celem założonym w „Krajowym programie zwiększania lesistości” jest zwiększenie lesistości kraju do 30% w roku 2020 oraz osiągnięcie poziomu 33% po roku 2050. Województwo zachodniopomorskie posiada jeden z największych wskaźników lesistości w kraju, który od wielu lat wynosi ponad 35%. Dane dotyczące lesistości oraz powierzchni terenów leśnych zestawiono poniżej.

Tabela 23. Lesistość województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Wskaźnik	Lesistość [%]				
	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
ogółem	35,1	35,2	35,3	35,4	35,4

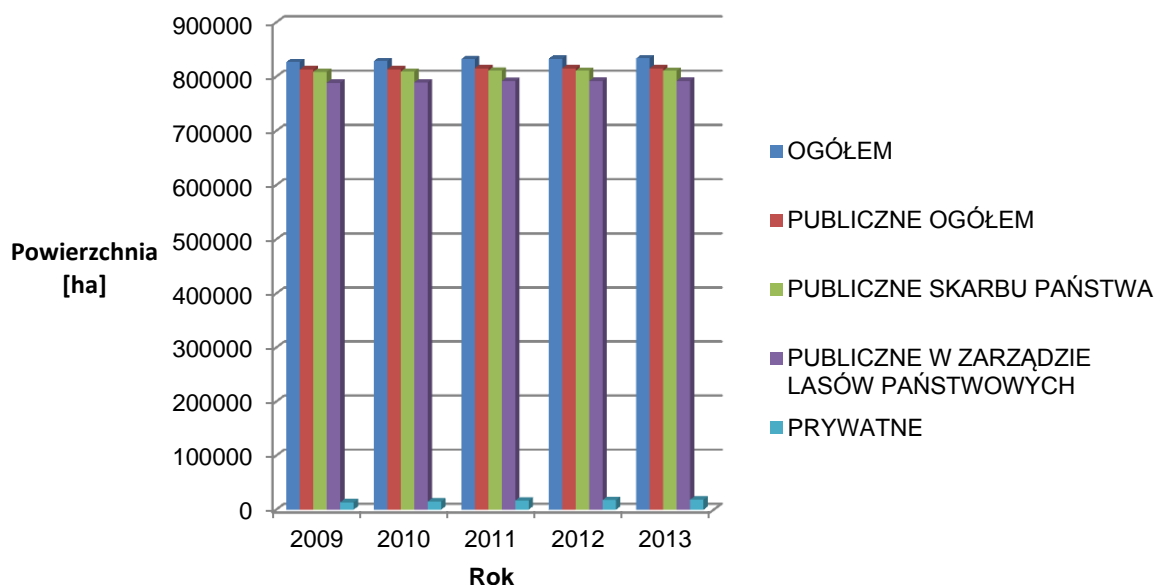
Źródło: GUS

Tabela 24. Powierzchnia gruntów zalesionych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Rodzaj gruntów	Powierzchnia [ha]				
	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
ogółem	826896,1	828686,7	832365,6	833382,6	833994,86
grunty leśne publiczne ogółem	813279,8	813626,1	815618,8	815442,5	815394,58
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	808745,0	809052,0	811124,6	810940,9	810922,12
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	788649,2	789306,3	791805,7	791986,3	792490,90
grunty leśne prywatne	13616,3	15060,6	16746,8	17940,1	18600,28

Źródło: GUS

Rysunek 8. Powierzchnia gruntów zalesionych na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Powierzchnia terenów leśnych przekroczyła założone w Krajowym programie zwiększania lesistości wartości dla roku 2020 oraz 2050.

Realizatorami celu OP 5 są głównie Nadleśnictwa zlokalizowane na terenie województwa. Jako przykład można wskazać Nadleśnictwo Barlinek, które prowadzi szereg projektów związanych z zalesianiem w tym: „Rekultywację na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych, popoligonowych i powojennych zarządzanych przez PGL LP”. W ramach prowadzonego projektu realizowane będą następujące działania:

- wykonanie rozpoznania saperskiego i oczyszczenia terenów z przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych,
- ocena przyrodnicza terenów,
- ocena geo-środowiskowa terenów,
- usuwanie zanieczyszczeń gruntowych,
- rozbiórka lub zabezpieczenie obiektów powojennych i porządkowanie terenu,
- przygotowanie i rewitalizacja podłoża gruntowego,
- działania związane z ochroną gatunków i siedlisk,
- odnowa i przebudowa drzewostanów z dostosowaniem ich składu gatunkowego do warunków siedliskowych.

Podobne działania wykonywane są m.in. w nadleśnictwach: Resko, Chojna, Barlinek, Kliniska, Skwierzyna i Międzychód.

OP 5.4. Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego, obserwuje się stały wzrost lesistości. Gospodarka leśna prowadzona przez Nadleśnictwa polega m.in. na tworzeniu spójnych kompleksów leśnych, poprzez zalesianie nowych terenów.

OP 5.6. Renaturalizacja obszarów leśnych, w tym obszarów wodnych - błotnych obiektów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenach leśnych w tym: - zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych- budowa obiektów wodno-melioracyjnych

W ramach projektu „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych” realizowanego przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych z udziałem środków Funduszu Spójności Nadleśnictwa: Bierzwnik, Bogdaniec, Chojna, Goleniów, Głusko, Karwin, Nowogard, Różańsko, Sulęcín i Trzebież od 2007 do 2013 roku wybudowały łącznie 186 urządzeń wodnych, przyczyniając się tym samym do zwiększenia maksymalnej retencji wodnej w lasach o około 3,4 mln m^{3,8}.

9.5.1.6 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 6. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.

OP 6.1 - Realizacja planów urządzenia lasów.

Gospodarka leśna w Lasach Państwowych oparta jest na podstawie planów urządzenia lasu, sporządzanych dla nadleśnictw na 10 lat. Wykonują je dla Lasów Państwowych specjalistyczne jednostki, m.in. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej (BULiGL). Plany urządzenia lasu, po konsultacjach z udziałem społeczeństwa, są zatwierdzane decyzją Ministra Środowiska.²

Zadanie jest wykonywane w sposób ciągły, przez wszystkie nadleśnictwa znajdujące się na terenie województwa zachodniopomorskiego. Ponadto plany te są realizowane poprzez instytucje, które w ramach swoich kompetencji mogą wpływać na gospodarkę leśną. Przykładem jest Urząd Morski w Szczecinie, który realizuje zadanie zgodnie z zapisami zatwierdzonego Planu urządzenia lasu wraz z Programem ochrony przyrody i Prognozą oddziaływania planu na środowisko - dla lasów Urzędu Morskiego w Szczecinie, położonych w pasie technicznym wybrzeża morskiego i morskich wód wewnętrznych, na lata 2013-2022.

OP 6.2 - Realizacja uproszczonych planów urządzenia lasów.

Uproszczone plany urządzania lasów są tworzone przez starostwa powiatowe dla lasów niebędących własnością skarbu państwa. Ich realizacja prowadzona jest w sposób ciągły poprzez właścicieli gruntów leśnych.

9.5.1.7 Cel operacyjny (krótkoterminowy): OP 8. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom (na podstawie Raportu o stanie lasów w Polsce w 2013 r.).

Obok zjawisk wskazanych do monitorowania w Programie, należy uwzględnić zjawiska naturalne, które miały miejsce w 2013 roku. W grudniu 2013 r. przez Polskę przeszła fala huraganowych wiatrów. Największe szkody odnotowano w północnej i południowej Polsce. Na początku grudnia huragan Ksawery spowodował szkody na terenie 2 RDLP: Szczecin i Szczecinek. Miąższość złomów i wywrotów na terenie RDLP Szczecin osiągnęła wielkość 105 tys. m³, ponadto powstało 90 ha otwartych (całkowicie lub częściowo) powierzchni leśnych wymagających odnowienia. Na terenie RDLP Szczecinek odnotowano znacznie większe szkody, sięgające 213,7 tys.m³ złomów i wywrotów, w tym 190 tys.m³ w drzewostanach iglastych.

⁸ Źródło: www.szczecin.lasy.gov.pl

OP 8.1 - Monitorowanie oraz ograniczanie występowania szkodników owadzych w lasach.

Nadleśnictwa oraz leśnictwa, znajdujące się na terenie województwa zachodniopomorskiego, w ramach prowadzonej gospodarki leśnej, monitorują oraz przeciwdziałają zagrożeniom lasów, w tym występowaniu szkodników owadzych. Jako przykład takich działań mogą być metody takie jak sprawdzanie jesienią liczebności pędraków i larw owadów zimujących w ściółce i glebie, aby oszacować zagrożenie dla lasu na rok następny, a także ograniczanie liczebności nadmiernie występujących owadów poprzez:

- wykładanie i kontrolę różnego rodzaju pułapek (feromonowych i klasycznych),
- wyznaczanie i szybkie usuwanie z lasu drzew opanowanych przez owady,
- opryski certyfikowanymi preparatami.

W 2013 r. zagrożenie lasów w Polsce powodowane przez szkodniki pierwotne utrzymało się na porównywalnym poziomie w odniesieniu do lat 2011–2012. Powierzchnia występowania szkodników pierwotnych na terenie należącym do Lasów Państwowych wyniosła 421,5tys.ha i była mniejsza o 1% od powierzchni występowania w 2012 r. Zabiegi ograniczania liczebności zostały zastosowane dla 42 grup szkodników. Były one prowadzone w drzewostanach LP o powierzchni 193,5tys. ha i była o 7,2% większa w stosunku do poprzedniego roku. Na terenie RDLP Szczecin, zabiegi ochronne zastosowano na obszarze 52,7tys.ha, natomiast na terenie RDLP Szczecinek obszar ten wyniósł ~8,0 tys.ha

Największym zagrożeniem dla lasów województwa zachodniopomorskiego są”

- Barczatka sosnowka *Dendrolimus pini* L.,
- Brudnica mniszka *Lymantria monacha* L.

Powierzchnia zabiegów ograniczania liczebności populacji głównych gatunków szkodników pierwotnych w poszczególnych RDLP w 2013 r.: RDLP Szczecin na barczatkę sosnowkę wykonano zabiegi na pow. 52 720 ha, ponad 27 000 ha objęto ochroną w RDLP Piła natomiast w RDLP w Szczecinku przeciwko brudnicy mniszce wykonano zabiegi na pow. blisko 8 000 ha.

OP 8.2 - Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach, w tym: - modernizacja sprzętu przeciwpożarowego oraz systemu wczesnego wykrywania pożarów lasu, - modernizacja systemu obserwacji lasu, zakup kamer TV umożliwiających monitoring lasów, - zakup i wymiana sprzętu patrolowo-gaśniczego.

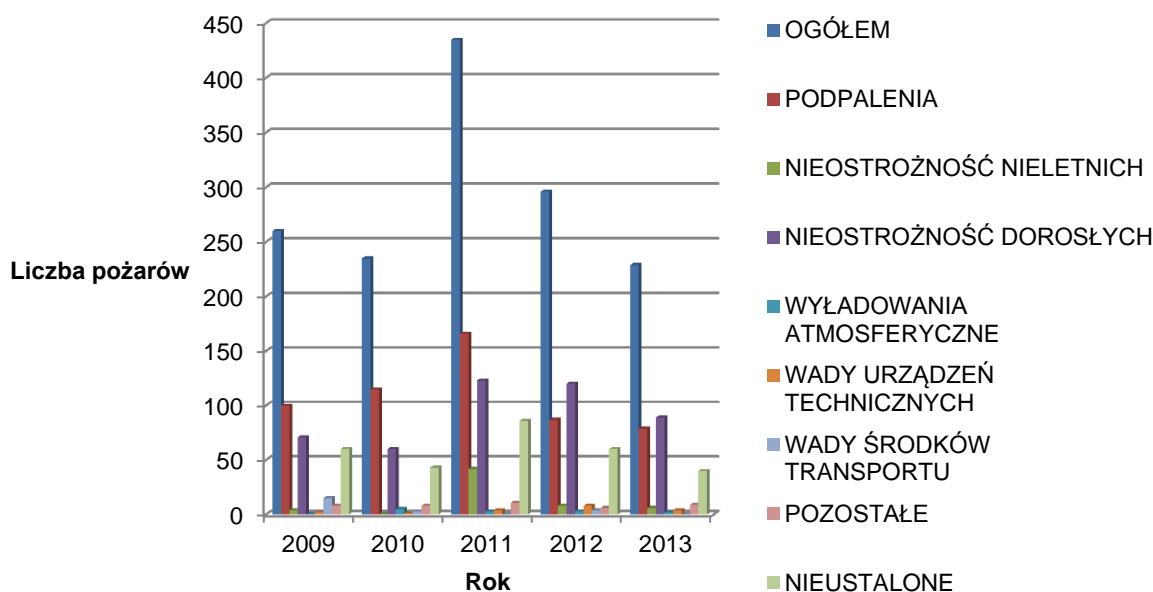
Głównymi przyczynami pożarów w lasach na terenie województwa zachodniopomorskiego są: nieostrożność dorosłych oraz podpalenia. Rekordową ilość pożarów odnotowano w roku 2011, w latach 2012-2013 można zauważyć spadek ogólnej ilości pożarów, w tym pożarów spowodowanych przez nieostrożność dorosłych czy podpalenia. Mapy zagrożenia pożarowego dostępne są na stronach internetowych Nadleśnictw. Dane statystyczne dotyczące pożarów w lasach województwa zachodniopomorskiego zebrano poniżej.

Tabela 25. Liczba pożarów lasów oraz ich przyczyny na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Przyczyny	Liczba pożarów				
	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
ogółem	260	235	435	296	229
podpalenia	100	115	166	87	79
nieostrożność nieletnich	4	0	42	8	6
nieostrożność dorosłych	71	60	123	120	89
wyładowania atmosferyczne	0	5	3	3	2
wady urządzeń technicznych i ich nieprawidłowa eksploatacja	2	1	4	8	4
wady środków transportu i ich nieprawidłowa eksploatacja	15	3	0	4	0
pozostałe	8	8	11	6	9
nieustalone	60	43	86	60	40

Źródło: GUS

Rysunek 9. Liczba pożarów lasów oraz ich przyczyny na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Ochrona przeciwpożarowa lasu oparta jest na sprawnym i skutecznie działającym systemie, dzięki któremu możliwe jest szybkie wykrywanie pożarów, alarmowanie odpowiednich służb ratowniczych i prowadzenie akcji gaśniczej.

Elementy tego systemu to:

- punkty alarmowo-dyspozycyjne, działające we wszystkich regionalnych dyrekcjach LP i nadleśnictwach,
- sieć dostrzegalni przeciwpożarowych, z których prowadzi się obserwację lasu,
- sieć punktów prognostycznych i pomocniczych, wyposażonych w odpowiednią aparaturę do pomiaru wilgotności ściółki sosnowej i powietrza, w których określa się aktualny stopień zagrożenia pożarowego lasu,
- sieć łączności radiotelefonicznej,
- sieć dojazdów pożarowych,
- bazy sprzętu do gaszenia pożarów lasu,
- sieć punktów czerpania wody,
- pasy przeciwpożarowe, oddzielające las od obiektów stanowiących zagrożenie pożarowe (takich jak np. parkingi leśne, linie kolejowe, zakłady przemysłowe, drogi publiczne, poligony wojskowe).

W okresie zwiększonego zagrożenia pożarowego działają również leśne bazy lotnicze. Stacjonują w nich samoloty oraz śmigłowce, które są wykorzystywane do patrolowania obszarów leśnych i gaszenia pożarów.⁹

Zgodnie z danymi pozyskanymi w ramach ankietyzacji, na obszarze podlegającym Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie w skład systemu ochrony przeciwpożarowej wchodzi m.in:

- 32 kamery HD zamontowane na masztach oraz dostrzegalniach pożarowych,
- Sieć łączności złożona z 79 stacji bazowych łączności bezprzewodowej, 670 stacji ruchomych łączności bezprzewodowej, 735 telefonów stacjonarnych oraz 1387 telefonów komórkowych,
- 4 samolotów patrolowo-gaśniczych, 1 samolotu patrolowego oraz śmigłowca,
- 4 średnie samochody gaśnicze,
- 35 samochodów patrolowo-gaśniczych,

⁹ Źródło: www.szczecinek.lasy.gov.pl

- 15 automatycznych stacji meteorologicznych,
- Elektroniczne mapy lasów, prowadzone przez Lasy Państwowe, gdzie na bieżąco można obserwować zagrożenie pożarowe, zakazy wstępu do lasów. Okresowy zakaz wstępu do lasu wprowadza nadleśniczy, przy dużym zagrożeniu pożarowym, jeżeli przez kolejnych 5 dni wilgotność ściółki mierzona o godzinie 9.00 będzie niższa od 10%. Wejście na Mapę ze strony regionalnych dyrekcji lasów państwowych.

OP 8.3 - Budowa lub przebudowa dróg leśnych uznanych za drogi pożarowe.

Realizacją zadania w sposób ciągły zajmuje się Ośrodek Transportu Leśnego. W analizowanym okresie czasu RDLP w Szczecinku wybudowała i zmodernizowała 400 odcinków dróg leśnych uznanych za pożarowe. Na realizację inwestycji przeznaczone zostało 62 428 336,94 zł.

OP 8.4 - Wykonanie sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych gdzie nie występują naturalne źródła poboru wody.

W ramach realizacji zadania, w analizowanym okresie czasu, RDLP w Szczecinku przeznaczyła kwotę 52 941,66 zł na budowę punktu czerpania wody.

OP 8.5 - Retencjonowanie wody na obszarach leśnych.

PGL LP jest koordynatorem projektu „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych” w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Projekt jest realizowany od 2007 r zakończenie projektu zaplanowano na 2014 r. Poniżej podano zakres realizowany w RDLP w województwie zachodniopomorskim. Celem projektu jest retencja wód powierzchniowo-gruntowych na obszarach administrowanych przez Lasy Państwowe, w obrębie zlewni cieków, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego.

Na podstawie programu: „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych” – plan. Rezultaty końcowe będą upublicznione w terminie późniejszym.

Tabela 26. Liczba oraz rodzaj obiektów retencyjnych na podstawie programu: „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”.

RDLP	Liczba Nadleśnictw	Objętość retencjonowanej wody m3 (zgodnie z danymi z kart zadań)	Rodzaj obiektu																
			bród	bystrotok	ciek	grobla	jaz	mnich	obszar wodno - błotny	próg	przelew	przepust	przepusto - zastawka	przetamowanie	tów	zastawka	zbiornik	inne	RAZEM obiekty
Piła	12	1 417 688	2			19		2	5	51		20	31		5	186	76	3	400
Szczecin	11	2 414 320	3	16		2	2	2	1	39		12	1		6	113	20	3	220
Szczecinek	17	2 130 561	4	6	1	54	7	18	2	55	29	11	21		27	74	106	5	420
RAZEM Kraj	193	43 066 404	64	60	5	230	25	117	64	1187	34	219	96	127	261	1542	940	124	5 095

Źródło: Lasy Państwowe.

W ramach projektu „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych” realizowanego przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych z udziałem środków Funduszu Spójności Nadleśnictwa: Bierzwnik, Bogdaniec, Chojna, Goleniów, Głusko, Karwin, Nowogard, Różańsko, Sulęcín i Trzebież od 2007 do 2013 roku wybudowały łącznie 186 urządzeń

wodnych, przyczyniając się tym samym do zwiększenia maksymalnej retencji wodnej w lasach o około 3,4 mln m³.¹⁰

OP 8.6 - Wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z klusownictwem, zaśmiecaniem i dewastacją terenów leśnych).

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych realizuje projekt pn.: Wdrożenie koncepcji budowy i funkcjonowania banku danych o zasobach leśnych i stanie lasów wszystkich form własności, wykonawcą jest Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej – baza danych zawiera informacje na dzień 1 stycznia 2013 r. I etap prac pilotaż został upubliczniony 15 stycznia 2014 r. W Banku Danych o Lasach będą gromadzone informacje w zakresie: stanu lasu, zmian stanu lasu i gospodarki leśnej w lasach wszystkich form własności w powiązaniu z ochroną przyrody i stanem środowiska przyrodniczego, na potrzeby różnych szczebli organizacji i zarządzania w leśnictwie, ochrony środowiska, nauki oraz na potrzeby statystyki publicznej i międzynarodowej, a także planowania przestrzennego i społeczeństwa.¹¹

WNIOSKI

OP 1

W ramach pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa, w sposób ciągły prowadzone są działania polegające na inwentaryzacji przyrodniczej województwa, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000.

OP 2

W ramach stwarzania prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody, na terenie województwa powstają plany ochrony dla istniejących parków narodowych oraz rezerwatów przyrody, a także plany zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000.

Na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej, na terenie województwa tworzone są nowe formy ochrony przyrody. Jak wynika z pozyskanych danych, ich ilość i obszar stale wzrastają.

OP 3

W ramach celu krótkookresowego dotyczącego ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych, w analizowanym okresie sprawozdawczym prowadzono monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach NATURA 2000, prowadzono czynną ochronę siedlisk cennych przyrodniczo, opracowano koncepcję polsko-niemieckiego obszaru Doliny Dolnej Odry oraz Parku Natury Zalewu Szczecińskiego.

W ramach obranego celu udzielano dofinansowania na leczenie i rehabilitację dzikich zwierząt w dwóch ośrodkach.

Nie zidentyfikowano realizacji działań OP 3.3 i OP 3.4, dotyczących przebudowy drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych oraz opracowania i wdrażania programów ochrony gatunków zagrożonych.

OP 4

W ramach obranego celu krótkookresowego Urzędy Morskie w Słupsku oraz Szczecinie w ramach współpracy utworzyły 3 plany zagospodarowania przestrzennego.

OP 5

W ramach celu operacyjnego OP 5, podjęto się działań związanych ze zwiększeniem lesistości na terenie województwa poprzez realizację zamierzeń opisanych w „Krajowym programie zwiększania lesistości”. Celem założonym ww. Programie jest zwiększenie lesistości kraju do 30% w roku 2020 oraz osiągnięcie poziomu 33% po roku 2050. Województwo zachodniopomorskie posiada jeden z największych wskaźników lesistości w kraju, który od wielu lat wynosi ponad 35%.

¹⁰ źródło: www.szczecin.lasy.gov.pl

¹¹ źródło: www.bdl.lasy.gov.pl

OP 6

Uproszczone plany urządzania lasów są tworzone przez starostwa powiatowe dla lasów niebędących własnością skarbu państwa. Ich realizacja prowadzona jest w sposób ciągły poprzez właścicieli gruntów leśnych.

OP 8

W ramach identyfikacji zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom, nadleśnictwa w sposób ciągły prowadzą monitoring występowania szkodników owadzych w lasach oraz monitoring zagrożenia pożarowego. W przypadku wystąpienia zagrożeń, podejmowane są działania zapobiegawcze.

REKOMENDACJE

OP 1

Rekomenduje się realizację celu na bieżąco, z intensyfikacją działań dotyczących edukacji ekologicznej.

OP 2

Zaleca się kontynuację prowadzonych działań polegających na inwentaryzacji obszarów cennych przyrodniczo oraz powoływanie nowych form ochrony przyrody w ramach bieżących potrzeb.

OP 3

W ramach celu operacyjnego OP 3, zaleca się kontynuację podejmowanych działań oraz wdrożenie działań dotyczących przebudowy drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych oraz opracowania i wdrażania programów ochrony gatunków zagrożonych w następnych latach.

OP 4

Zaleca się kontynuację podejmowanych działań.

OP 5

Zaleca się kontynuację podejmowanych działań, w celu utrzymania wysokiej lesistości na terenie województwa zachodniopomorskiego.

OP 6

Zaleca się opracowywanie oraz wdrażanie uproszczonych planów urządzenia lasów oraz mobilizowanie właścicieli gruntów leśnych do ich realizacji.

OP 8

W celu ochrony zasobów leśnych województwa, zaleca się prowadzenie ciągłego monitoringu zagrożeń występowania szkodników owadzych oraz monitoringu zagrożeń pożarowych. Biorąc pod uwagę, iż głównymi przyczynami pożarów w lasach na terenie województwa zachodniopomorskiego są: nieostrożność dorosłych oraz podpalenia. Zaleca się kontynuację działań polegających na modernizacji sprzętu przeciwpożarowego oraz systemu wczesnego wykrywania pożarów lasu, a także na modernizacji systemu obserwacji lasu.

9.6 TURYSTYKA (T).

W ramach priorytetu TURYSTYKA (T) wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 2 cele krótkookresowe.

9.6.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Zrównoważone Wykorzystanie Zasobów Przyrodniczych W Rozwoju Turystyki.

9.6.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 1. „Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych.”¹²

Na terenie województwa funkcjonuje „Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku”, w myśl której, szczególnie ważne jest poznanie takich parametrów pojemności ekologicznej jak chłonność turystyczna obszaru oraz przepustowość turystyczna jednostek liniowych. Zgodnie z ww.

¹² Źródło: „Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku”

dokumentem, w celu kształtowania przestrzeni turystycznej uwzględniającej zasady zrównoważonego rozwoju, już na etapie planowania należy uwzględnić wpływ jakie inwestycje turystyczne wywierają na środowisko.

9.6.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): T 2. „Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa.”

T 2.1 - Opracowanie i wdrożenie systemów informacyjnych o przyrodniczych walorach turystycznych województwa spójnych z zintegrowanymi systemami zarządzania obszarami chronionymi¹³.

Warto wskazać, iż na terenie województwa realizowana jest „Koncepcja funkcjonowania systemu informacji turystycznej w województwie zachodniopomorskim – Aktualizacja 2009”, której głównym celem jest promocja województwa zachodniopomorskiego, jako regionu atrakcyjnego turystycznie, a także zwiększenie dostępności regionalnego produktu turystycznego poprzez zapewnienie funkcjonowania łatwo dostępnego i sprawnego - kompleksowego systemu informacji turystycznej.

T 2.2 - Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych poszczególnych regionów.

W ramach przeprowadzonej ankietyzacji rozesłano zapytanie dotyczące realizacji ww. zadania do 134 JST. Odpowiedzi otrzymano od 4 gminy oraz 2 powiatów. Informację na temat prowadzonych przez nie działań przedstawiono poniżej:

Gmina Dębno:

Na terenie gminy Dębno zostało wyznaczonych zostało 5 szlaków rowerowych oraz 5 szlaków Nordic Walking o łącznej długości 158 km. W związku z pojawiającymi się nowymi trasami została zorganizowana impreza turystyczna dla mieszkańców Dębna, podczas których mogli się nauczyć m. in. prawidłowego chodzenia z kijkami. Gmina Dębno również była współorganizatorem rajdu rowerowego w ramach promocji aktywności fizycznej wśród mieszkańców. Ogólne koszty realizacji wyniosły 3 909,00 zł i zostały pokryte ze środków gminy.

Gmina Tuczo:

Gmina realizowała zadanie poprzez różnego rodzaju działania promocyjne takie jak druk ulotek oraz broszur. W 2012 roku przeznaczono na ten cel 7460,06 zł, natomiast w roku 2013 było to 8266,63 zł. Fundusze pochodziły ze środków własnych gminy.

Gmina Widuchowa:

W ramach realizacji zadania gmina Widuchowa wydała folder promocyjny przybliżający walory turystyczne gminy oraz album przyrodniczy o podobnej tematyce. Obie przedsięwzięcia zostały zrealizowane przy udziale środków Unii Europejskiej (folder-8715,00 zł, album-15486,40 zł) oraz środków własnych (folder-5241,50 zł, album-6769,60 zł).

Gmina Złocieniec:

Gmina zrealizowała następujące działania:

- Przygotowanie i wydanie publikacji „Gmina Złocieniec i okolice – przewodnik turystyczny”. Koszt realizacji wyniósł 39 343,50 zł, z czego 24 780,00 zł pozyskano z Unii Europejskiej a 14 563,50 zł z budżetu gminy,
- Przygotowanie i wydanie publikacji albumu fotograficznego pt. „Złocienieckie Inspiracje”. Koszt realizacji wyniósł 28 245,00 zł, z czego 18 830,00 zł pozyskano z Unii Europejskiej a 9 415,00 zł z budżetu gminy.

¹³ Źródło: „Koncepcja funkcjonowania systemu informacji turystycznej w województwie zachodniopomorskim – Aktualizacja 2009”.

Powiat Choszczeński:

Realizacja zadania polegała na organizacji konkursu fotograficznego pn. „Powiat Choszczeński w obiektywie” oraz wydaniu folderu promującego m.in. walory turystyczne powiatu choszczeńskiego, wraz z mapą, szlakami turystyki pieszej oraz rowerowej.

Powiat Świdwiński:

Realizacja zadania na terenie powiatu polegała na budowie ścieżki edukacji ekologicznej promującej bioróżnorodność zabytkowego parku w Krzecku. Koszty inwestycji zostały pokryte ze środków Unii Europejskiej (622 844,95 zł) oraz środków własnych powiatu (203 013,59 zł).

Stowarzyszenie na Rzecz Wybrzeża:

W ramach realizacji zadania Stowarzyszenie brało udział w realizacji programów filmowych i telewizyjnych emitowanych w komercyjnych kanałach telewizyjnych w Polsce oraz Niemczech. Zachodniopomorska Izba Rolnicza organizowała konkursy, których celem było wyłonienie i nagrodzenie najlepszych przyjaznych środowisku sołectw m.in. w kategorii promocji walorów przyrodniczych i ochrony dziedzictwa kulturowego.

WNIOSKI:

W celu określenia faktycznego stopnia realizacji zadania, posłużono się raportami z wykonania budżetu poszczególnych gmin i powiatów. Jak wynika z zapisów w nich zawartych, zadanie to jest realizowane głównie przez gminy i miasta o charakterze turystycznym. Co więcej, realizacja zadania prowadzona była przez inne podmioty lub organizacje pozarządowe. Warto wspomnieć, iż Stowarzyszenie na Rzecz Wybrzeża brało udział w realizacji programów filmowych i telewizyjnych emitowanych w komercyjnych kanałach telewizyjnych w Polsce oraz Niemczech.

REKOMENDACJE:

Zaleca wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie informacji o walorach przyrodniczych.

Zaleca się, do oceny zasobów przyrodniczych włączyć zakres oceny pojemności i chłonności turystycznej obszarów cennych się kontynuację realizacji zadania w latach następnych. Podkreślenie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych przyczynia się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów.

9.7 KLIMAT AKUSTYCZNY (H).

W ramach priorytetu KLIMAT AKUSTYCZNY (H) wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 2 cele krótkookresowe.

9.7.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Poprawa Klimatu Akustycznego Poprzez Obniżenie Hałasu Do Poziomu Obowiązujących Standardów.

9.7.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): H 1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.

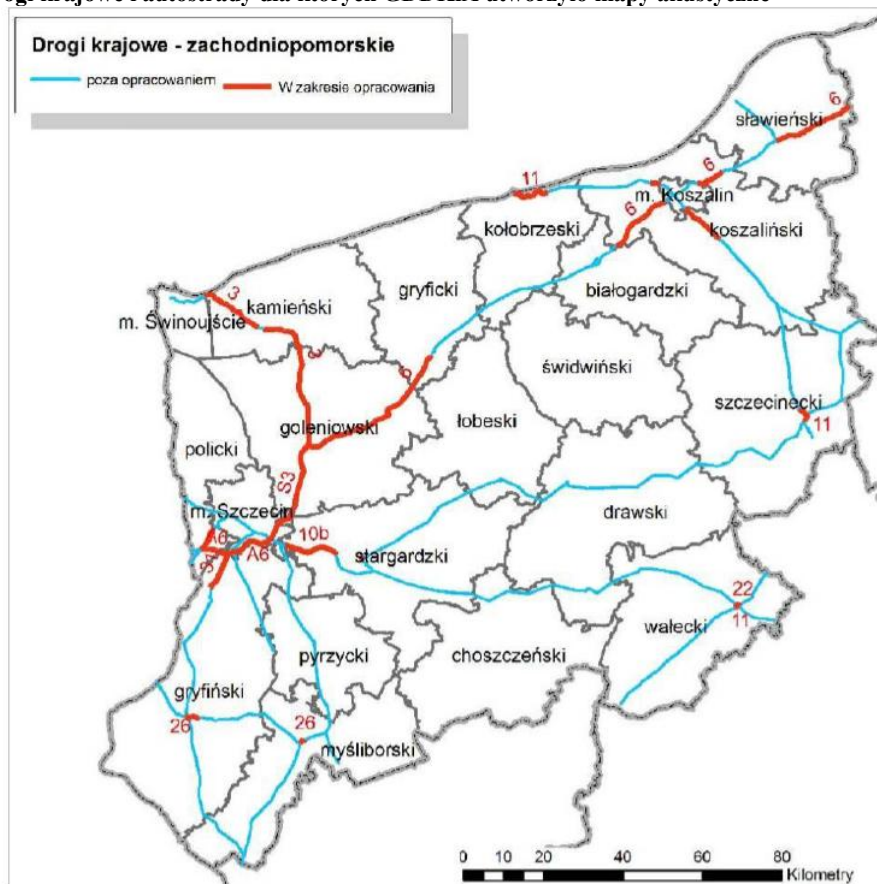
H 1.1 - Sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dla dróg krajowych, linii kolejowych.

H 1.2 - Opracowanie wynikających z map akustycznych Programów ochrony przed hałasem.

W celu określenia klimatu akustycznego na terenie województwa zachodniopomorskiego, w latach 2011-2013 zostały opracowane mapy akustyczne. Mapy te zostały utworzone dla następujących dróg oraz obszarów:

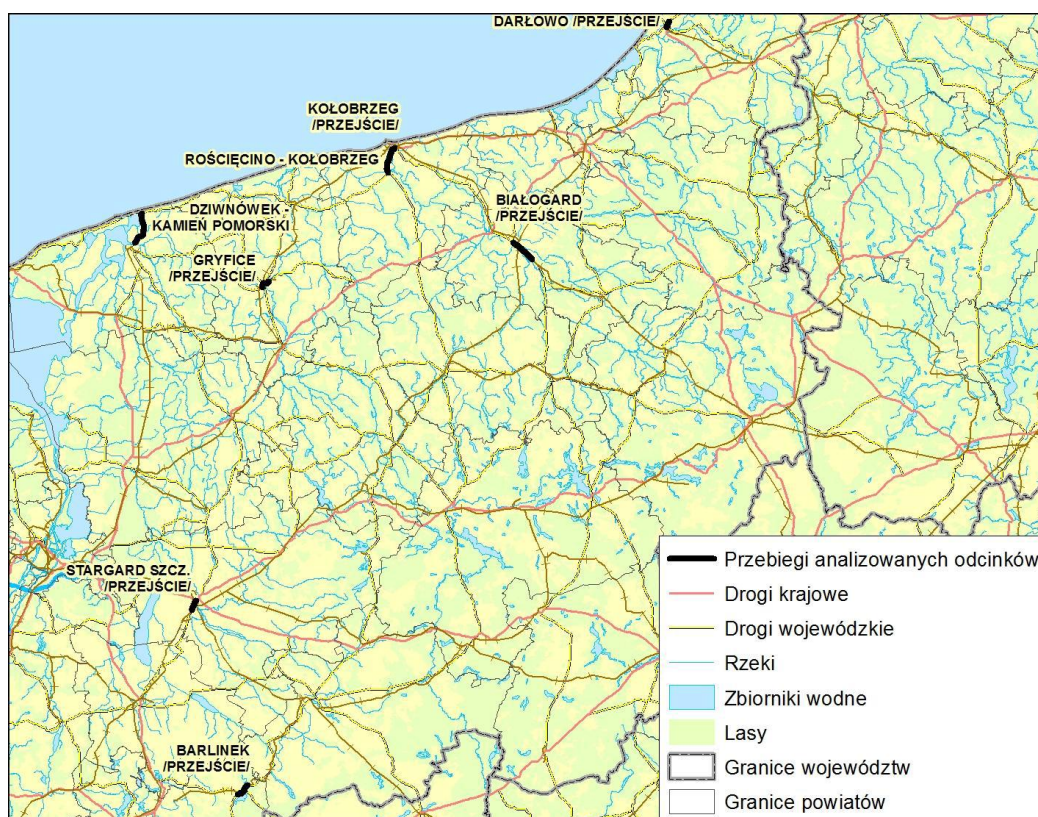
- Dróg krajowych i autostrad (GDDKiA),
- Dróg wojewódzkich (ZZDW),
- Linii kolejowych (PKP),
- Miasta Koszalina.

Rysunek 10. Drogi krajowe i autostrady dla których GDDKiA utworzyło mapy akustyczne

Źródło: GDDKiA

Rysunek 11. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg wojewódzkich na terenie województwa zachodniopomorskiego.

źródło: ZZDW

W przypadku stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na mapach akustycznych, konieczne jest utworzenie Programów ochrony środowiska przed hałasem. Celem ich tworzenia jest wskazanie odpowiednich działań naprawczych. W okresie sprawozdawczym obowiązywały następujące programy ochrony środowiska przed hałasem:

- „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. dróg na terenie województwa zachodniopomorskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne”, przyjęty uchwałą Nr XXXV/414/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 16 lutego 2010 r.
- „Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Szczecin”, przyjęty uchwałą Nr XLVII/1189/10 Rady Miasta Szczecin z dnia 24 maja 2010 r.
- „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Koszalina”,

H 1.3 - Kontrola jednostek gospodarczych oraz lotnisk w zakresie emitowanego hałas.

Zadanie jest realizowane w sposób ciągły. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach jego realizacji przeprowadził 74 kontrole w roku 2012 oraz 60 w roku 2013.

9.7.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): H 2. „Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.”

H 2.1 - Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa zachodniopomorskiego ponad normatywnym hałasem poprzez:

- budowę obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (wraz ze skutecznymi zabezpieczeniami akustycznymi)
- przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg,
- zastosowanie zmniejszenia prędkości pojazdów.

Zmniejszanie zagrożenia mieszkańców województwa nadmiernym hałasem poprzez budowę dróg i obwodnic oraz remonty ich nawierzchni, realizowane jest w sposób ciągły wraz z rozwojem i modernizacją infrastruktury drogowej na terenie województwa. Jak wynika z informacji inwestorów, podczas realizacji inwestycji zachowywane są standardy akustyczne oraz obowiązujące przepisy prawa.

W ramach przeprowadzonej ankietyzacji uzyskano informację od 35 JST oraz instytucji. Z uzyskanych danych wynika, iż podjęto się realizacji 79 działań związanych budową oraz modernizacją dróg.

Zmniejszanie zagrożenia mieszkańców województwa nadmiernym hałasem poprzez metody organizacyjne, polega na świadomym kształtowaniu ruchu samochodowego poprzez wprowadzanie ograniczeń prędkości czy ograniczeń poruszania się pojazdów (np. ciężarowych). Te działania są ściśle powiązane z zaleceniami proponowanymi w Programach Ochrony Środowiska przed Hałasem. Przykładem może być Miasto Koszalin, w którym wprowadzono 24 ograniczenia w ruchu drogowym, mające zmniejszyć uciążliwość hałasu.

H 2.5 - Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o różnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.

Zadanie to jest realizowane w sposób ciągły przez jednostki samorządu terytorialnego, podczas tworzenia miejscowych planów zagospodarowania.

WNIOSKI

H 1

Jak wynika z przedstawionych danych, w latach 2011 – 2013, na terenie województwa zachodniopomorskiego sporządzono mapy akustyczne dla dróg krajowych i autostrad (GDDKiA), dróg wojewódzkich (ZZDW), linii kolejowych (PKP) i Miasta Koszalin. Opracowane mapy akustyczne stanowią podstawę do sporządzania programów ochrony środowiska przed hałasem. W okresie sprawozdawczym na podstawie wyników w/w map akustycznych został opracowany i wdrożony Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Koszalin. Obowiązywały również dwa uchwalone w 2010 r. programy: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. dróg na terenie województwa zachodniopomorskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne” oraz „Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Miasta Szczecin”.

Kontrole podmiotów gospodarczych oraz lotnisk wyznaczone w ramach celu operacyjnego H 1 prowadzone są w sposób ciągły przez WIOŚ w Szczecinie.

H 2

Zmniejszanie zagrożenia mieszkańców województwa nadmiernym hałasem poprzez budowę dróg i obwodnic oraz remonty ich nawierzchni, realizowane jest w sposób ciągły. Jak wynika ze zgromadzonych danych, około 50% ankietowanych JST podejmowała w latach 2012-2013 działania mające na celu budowę oraz modernizację dróg.

W przypadku zadań H 2.2 – H 2.4 ich realizacja przebiega równoległe z realizacją innych opisanych powyżej działań wynikających z wdrożonych Programów ochrony środowiska przed hałasem.

Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o różnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów, realizowane jest w sposób ciągły przez jednostki samorządu terytorialnego, podczas tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

REKOMENDACJE

H 1

Zaleca się opracowywanie lub aktualizowanie, wynikających z map akustycznych, Programów ochrony środowiska przed hałasem. Rekomenduje się, aby kontynuować kontrole jednostek gospodarczych oraz lotnisk w zakresie emitowanego hałasu.

H 2

Zaleca się kontynuację działań polegających na zmniejszeniu zagrożenia mieszkańców województwa zachodniopomorskiego ponad normatywnym hałasem, m.in. poprzez dotrzymanie standardów akustycznych środowiska. W tym celu można zastosować następujące metody:

- metody planistyczne – wydzielenie na etapie przygotowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy buforowej, lokalizowanie korytarzy komunikacyjnych oraz zabudowy mieszkaniowej w odległościach pozwalających na dotrzymanie standardów akustycznych;
- metody organizacyjne – świadome organizowanie ruchu, w celu ograniczenia uciążliwości akustycznej ciągów komunikacyjnych. Proponowane działania to: ograniczenie prędkości ruchu, ograniczenie natężenia ruchu pojazdów ciężarowych.
- metody techniczne – realizacja zabezpieczeń technicznych w postaci barier przeciwdźwiękowych, ekranów akustycznych.

9.8 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM).

W ramach priorytetu POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM) wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 1 cel krótkookresowy.

9.8.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Ochrona Przed Polami Elektromagnetycznymi.”

9.8.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PEM 1. „Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.”

Do najważniejszych źródeł pól elektromagnetycznych zlokalizowanych na obszarze województwa zachodniopomorskiego można zaliczyć:

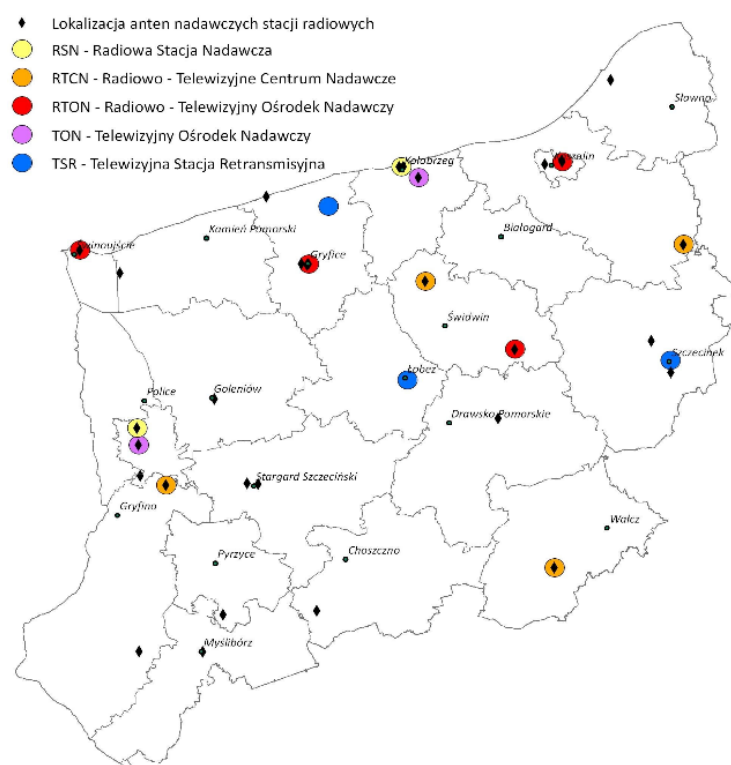
- Stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (400 kV, 220 kV, 110 kV),
- Stacje elektroenergetyczne,
- Elektrownie działające na obszarze województwa,
- Stacje nadawcze radiowe i telewizyjne,
- Stacje bazowe telefonii komórkowej,
- Anteny radiowe.

Rysunek 12. Linie przesyłowe oraz stacje elektroenergetyczne na terenie województwa zachodniopomorskiego.

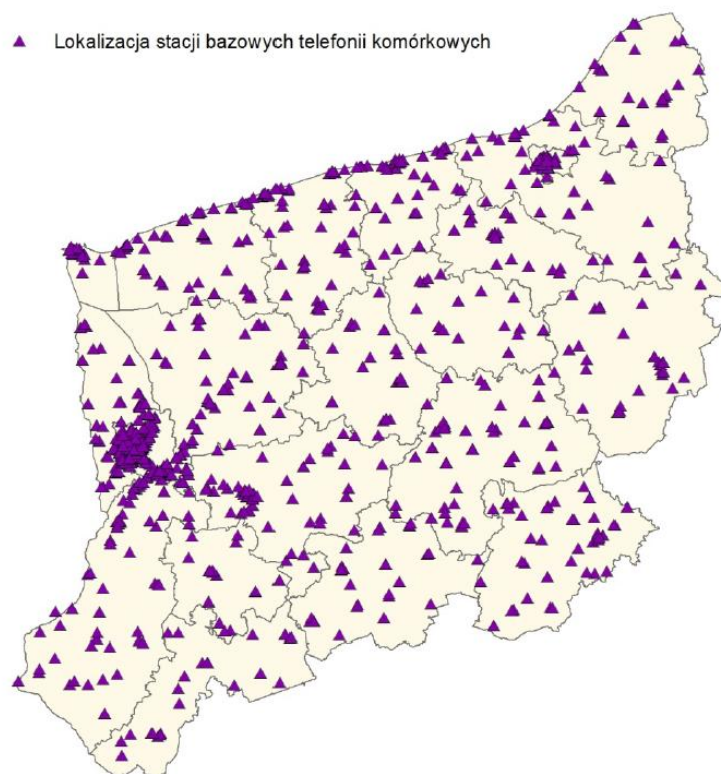
Źródło: POŚ WZ

Rysunek 13. Nadajniki radiowe oraz telewizyjne na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: WIOŚ Szczecin.

Rysunek 14. Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowych na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Źródło: WIOŚ Szczecin.

W ramach wyznaczonego celu krótkookresowego wyznaczono następujące działanie:

PEM 1.1 - Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie rokrocznie prowadzi badania poziomu pól elektromagnetycznych na terenie województwa zachodniopomorskiego w wyznaczonych punktach pomiarowych. W latach 2012 – 2013 zaplanowano 90 pomiarów, z czego udało się zrealizować 88. Dwóch pomiarów nie zrealizowano z powodu niekorzystnych warunków meteorologicznych w IV kwartale 2012 r. Koszty poniesione w ramach prowadzonego monitoringu w latach 2012-2013 wyniosły 10 277 366,89 zł. Oprócz prowadzonych badań monitoringowych WIOŚ w Szczecinie wykonał 217 kontroli podmiotów w zakresie promieniowania elektromagnetycznego (PEM). Nie odnotowano przekroczeń. Koszty poniesione, na monitoring oraz działalność kontrolną, w latach 2012-2013 wyniosły 5 793 439,36 zł.

Wyniki badań poziomów pól elektromagnetycznych w latach 2011-2012¹⁴ przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 27. Wyniki badań PEM na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2012.

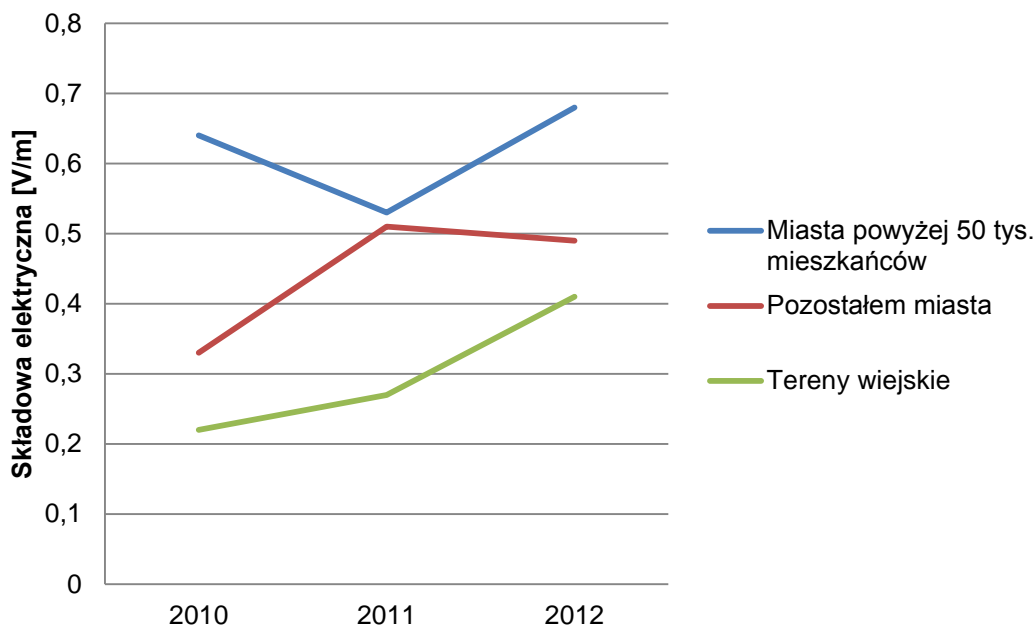
	Średni wynik składowej elektrycznej [V/m]		
	2010	2011	2012
Miasta powyżej 50 tys. mieszkańców	0,64	0,53	0,68
Pozostałe miasta	0,33	0,51	0,49
Tereny wiejskie	0,22	0,27	0,41

Gdzie: wartość dopuszczalna wynosi 1 kV/m.

źródło: WIOŚ Szczecin.

¹⁴ Brak danych za rok 2013.

Wykres 8. Średni wynik składowej elektrycznej na obszarze województwa zachodniopomorskiego w latach 2010-2012.

WNIOSKI

Jak wynika z powyższego opisu zadanie realizowane jest w sposób ciągły przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Jak wskazują przedstawione wyniki badań i kontroli na terenie województwa zachodniopomorskiego nie dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. Należy jednak zaznaczyć, iż na głównie na terenie większych miast panuje tendencja do wzrostu natężenia promieniowania elektromagnetycznego.

REKOMENDACJE

Z uwagi na konieczność utrzymania wielkości promieniowania elektromagnetycznego poniżej poziomu dopuszczalnego, zaleca się kontynuację realizacji zadania polegającego na monitoringu PEM w latach następnych. Bieżący monitoring, pozwoli na wykrycie ewentualnych nieprawidłowości w postaci przekroczeń poziomów dopuszczalnych oraz umożliwi wprowadzenie działań naprawczych w celu ich ograniczenia. Wskazane jest, aby w planach zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniały zakres dotyczący zagrożenia PEM.

9.9 ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP).

W ramach priorytetu ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM (PAP) wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 3 cele krótkoterminowe.

9.9.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Minimalizacja Skutków Wystąpienia Poważnych Awarii Przemysłowych oraz Ograniczenie Ryzyka ich Wystąpienia.

Zgodnie z danymi Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa zachodniopomorskiego zlokalizowanych jest 11 zakładów, w których znajdują się substancje niebezpieczne, zakwalifikowanych do zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

9.9.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 1. „Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.”

PAP 1.1 - Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych.

W analizowanym okresie czasu Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził 92 kontrole zakładów przemysłowych (potencjalnych sprawców poważnych awarii przemysłowych: ZDR, ZZR oraz pozostałych zakładów mogących spowodować poważne awarie). Koszt prowadzonych kontroli wyniósł 5 793 439,36 zł.

PAP 1.2 - Wzmocnienie kadr pracowniczych monitoringu środowiska (straży pożarnej, WIOŚ).

W latach 2012-2013 nastąpiło wzmocnienie kadry pracowniczej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, które pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa w zakresie ochrony środowiska. Wojewódzka oraz powiatowe komendy Państwowej Straży Pożarnej prowadziły nabór pracowników w ramach potrzeb.

PAP 1.3 - Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof.

Zadanie realizowane jest w sposób ciągły, w zależności od zaistniałych potrzeb. W analizowanym okresie sprawozdawczym, wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt, umożliwiający działania ratownicze realizowane było m.in. przez służby monitoringowe, służby ratunkowe, a także JST. Jak wynika z pozyskanych danych gminy wchodzące w skład województwa wydatkowały środki na ww. sprzęt, natomiast powiaty udzielały dotacji na ich zakup.

W ramach przeprowadzonej ankietyzacji uzyskano 9 szczegółowych odpowiedzi dotyczących omawianego zadania. Najciekawsze przykłady podjętych działań zestawiono poniżej.

Gmina Świdwin:

W ramach realizacji zadania Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego z napędem 4x4 do OSP Bierzwica. Koszt wyniósł 692 652,00 zł i został sfinansowany ze środków:

- Gminy Świdwin,
- Unii Europejskiej,
- WFOŚiGW,
- ZG ZOSP RP Warszawa,
- KG PSP,
- Nadleśnictwa Szczecinek,
- Powiatu Świdwińskiego.

Gmina Trzebiatów:

W ramach realizacji zadania dokonano zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego oraz rozbudowy budynku remizy strażackiej dla potrzeb OSP w Gołańczy Pomorskiej. Koszty wyniosły 51 287,14 zł i zostały pokryte ze środków własnych gminy oraz środków Unii Europejskiej.

Gmina Złocieniec:

W ramach realizacji zadania dokonano zakupu specjalistycznego sprzętu do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń. Zakupy sfinansowano z funduszy Unii Europejskiej oraz środków własnych gminy. Koszt wyniósł 1 819 573,63 zł.

Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie:

W ramach realizacji zadania KWP w Szczecinie przeprowadziła szereg szkoleń oraz symulacji ataków na obiekty przemysłowe, ze szczególnym uwzględnieniem Gazoportu w Świnoujściu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska:

W roku 2012 WIOŚ w Szczecinie nieodpłatnie otrzymał z GIOŚ sprzęt w ramach Projektu POIiŚ „Zakupy sprzętu do szybkiej oceny ryzyka w przypadku wystąpienia poważnej awarii, organizacja systemu i sieci teleinformatycznych”, obejmowały one: przenośny zestaw komputerowy z oprogramowaniem, aparat fotograficzny, dalmierze laserowe oraz nawigacje satelitarne. Koszty zakupów wyniosły 34 902,02 zł, z czego 18 954,53 zł pochodziło z funduszy Unii Europejskiej.

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego – Wydział Wdrażania RPO WZ

Jak wynika z danych Wydziału Wdrażania RPO WZ, koszt poniesionych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego inwestycji dotyczących realizacji niniejszego zadania, wynosił 15 998 338,39 zł.

9.9.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 2. „Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.”

PAP 2.1 - Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego.

W ramach Programu Regionalnego dla Rozwoju Pomorza Zachodniego w latach 2012-2013 udzielone zostało wsparcie dla 45 działań związanych z działalnością jednostek reagowania kryzysowego.

Projekty, które otrzymały wsparcie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Meklemburgia – Pomorze Przednie/Brandenburgia/Województwo Zachodniopomorskie 2007-2013 (INTERREG IVA) to:

1. Ochrona przeciwpowodziowa w Dolinie Dolnej Odry;
2. Stworzenie wspólnego polsko-niemieckiego systemu zwalczania zanieczyszczeń o dużej powierzchni na Odrze oraz zwalczania skutków innych zagrożeń na obszarze przygranicznym.

Realizacja ww. projektów obejmuje lata 2011-2014, łączne koszty związane z realizacją projektów wynoszą € 2548003,93.

9.9.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): PAP 3. „Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.”

PAP 3.1 - Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców województwa.

Jednostki Samorządu Terytorialnego prowadzą ciągle działania edukacyjne w placówkach oświatowych oraz centrach zarządzania kryzysowego. Ponadto organizowane są również szkolenia kadr JST w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia.

WNIOSKI:

PAP 1

Jak wynika ze zgromadzonych danych, realizacja zadań w ramach celu operacyjnego PAP 1 - „Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii” prowadzona jest w sposób ciągły. Podejmowane działania dotyczą m.in. prowadzenia kontroli potencjalnych sprawców poważnych awarii przemysłowych: ZDR, ZZR, wzmocnienia kadr pracowniczych monitoringu środowiska oraz wyposażania służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych. Dodatkowo Wojewódzka Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie prowadzi i aktualizuje na bieżąco rejestr zakładów, w których znajdują się substancje niebezpieczne.

PAP 2

W ramach obranego celu krótkookresowego realizowane były działania polegające na wspieraniu jednostek reagowania kryzysowego.

PAP 3

Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców realizowane jest głównie przez JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego. Zadanie realizowane jest w sposób ciągły.

REKOMENDACJE:

PAP 1

Rekomenduje się kontynuację prowadzonych działań. Szczególną uwagę należy zwrócić na wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt, co pozwoli na sprawne i efektywne prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof. Istotna jest także kontynuacja monitoringu potencjalnych sprawców awarii.

PAP 2

Zaleca się kontynuację działania w latach następnych oraz finalizację rozpoczętych projektów.

PAP 3

Zaleca się kontynuację realizacji zadania w latach następnych oraz jego nasilenie poprzez organizację szkoleń i spotkań z mieszkańcami w celu utrwalenia właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia. Realizacja zadania powinna być nasilona na obszarach gdzie występują zakłady zwiększonego i dużego ryzyka (ZZR, ZDR).

9.10 KOPALINY (SM).

W ramach priorytetu KOPALINY (SM) wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 1 cel krótkoterminowy.

9.10.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

9.10.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): SM 1. „Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego”

SM 1.2 - Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopaliny.

Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu:

Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu przeprowadzał kontrole miejsc nielegalnej eksploatacji kopaliny, wykonywał pomiary geodezyjne wyrobisk nielegalnej eksploatacji oraz w sposób bieżący prowadził rejestr nielegalnej eksploatacji. W analizowanym okresie czasu wykonano 121 kontroli związanych z nielegalną eksploatacją. Ponadto w ramach swojej działalności Starostwa Powiatowe przeprowadzają kontrole, jeśli wpłyną powiadomienia o nielegalnych miejscach wydobycia surowców.

SM 1.3 - Współdziałanie organów administracji publicznej w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem kopaliny i ich ochroną przed trwałym zainwestowaniem nie górniczym na całym obszarze województwa.

Podczas tworzenia studiów uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego są one opiniowane przez jednostki wyższego stopnia takie jak Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu oraz inne organy administracji geologicznej – starosta powiatowy, marszałek województwa oraz Minister Środowiska. Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu wydaje rocznie około 2 tysięcy postanowień i pism w sprawie

- warunków zabudowy na terenach górniczych,
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zagospodarowania terenów górniczych,
- studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- ustaleń kierunków rekultywacji,
- uznania rekultywacji za zakończoną,
- uzgadniania programów gospodarki odpadami wydobywczymi.

SM 1.4 Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647, z późn. zm.) właściwe organy nadzoru górniczego uzgadniają projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opiniują projekty studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie istniejących obszarów i terenów górniczych. W kompetencji administracji geologicznej leży opiniowanie studiów oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W analizowanym okresie sprawozdawczym Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego opiniował studium dla jednej gminy, gdzie uwzględnione zostało nowe złożo kruszyw.

WNIOSKI:

W celu ochrony środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego na terenie województwa zachodniopomorskiego, podejmowano działania mające na celu eliminację przypadków nielegalnej eksploatacji kopalin, zawierano tematykę kopalin i ich ochrony przed trwałym zainwestowaniem nie górniczym na terenie całego województwa w dokumentach planistycznych oraz prowadzono ochronę niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego. Głównymi realizatorami działań był Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu oraz inne organy administracji geologicznej, tj. starosta powiatowy i marszałek województwa. Jak wynika z otrzymanych danych, zadania realizowane są w sposób ciągły.

REKOMENDACJE:

Zaleca się kontynuację realizacji zadań w latach następnych, zwracając szczególną uwagę na eliminację nielegalnej eksploatacji kopalin. Warto zaznaczyć, iż działania mają charakter ciągły, dlatego rekomenduje się wprowadzenie zmiany do Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015

z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 dotyczącej okresu realizacji zadania.

9.11 JAKOŚĆ GLEB (GL).

W ramach priorytetu JAKOŚĆ GLEB (GL) wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 3 cele krótkoterminowe.

9.11.1 Cel strategiczny (długoterminowy): „Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych”.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego występują tereny, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz grunty, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych, zmian środowiska, działalności przemysłowej lub wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane). Zostały one zaewidencjonowane w oparciu o kryteria i zasady określone w odpowiednich ustawach o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Powierzchnia terenów zdegradowanych i zdewastowanych w latach 2009-2012 kształtowała się na poziomie ok. 3000 ha. Dopiero w 2013 roku odnotowano znaczny spadek powierzchni tych terenów. Szczegółowe dane zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 28. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji.

Powierzchnia gruntów	jednostka	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
ogółem	ha	2887	2852	2769	3013	1853
zdewastowane	ha	2287	2263	2164	2395	1723
zdegradowane	ha	600	589	605	618	130
udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem	%	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

źródło: GUS

Tabela 29. Grunty zdewastowane i zdegradowane rekultywowane i zagospodarowane (ogółem).

Grunty zdewastowane i zdegradowane rekultywowane i zagospodarowane [ha]				
rok 2009	2010	2011	2012	2013
63	147	167	249	230

źródło: GUS

Państwowy monitoring środowiska na lata 2013-2015 realizowany przez WIOŚ nie przewiduje monitoringu gleb w województwie zachodniopomorskim.

9.11.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 1. „Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej”.

GL 1.2 - Finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych.

W ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013*, Oś 4 – Infrastruktura ochrony środowiska, Działanie 4.2. Gospodarka odpadami - samorząd województwa przewidział finansowanie działań związanych z rekultywacją terenów zdegradowanych. Szczegółowe informacje zawarto w rozdziale dotyczącym gospodarki odpadami (GO).

9.11.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 2. „Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej”.

Drobne prace pogłębiarskie prowadzone są na bieżąco, refulat zagospodarowany jest w ramach istniejących powierzchni do składowania urobku, natomiast inwestycje rozbudowy infrastruktury planowane są po roku 2015.

9.11.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): GL 3. „Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.”

Z uwagi na luki prawne, które pomijały obowiązek starostów do ewidencjonowania i przekazywania bazy danych o terenach zanieczyszczonych informacja na dzień sporządzania Raportu w tym zakresie jest niepełna i nieaktualna. Kolejną nowelizacją ustawy Prawo ochrony środowiska w art. 101 d dodanym przez art. 1 pkt. 12 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz. U. 2014.1101) zmienił ustawę Prawo ochrony środowiska z dniem 5 września 2014 r. Zgodnie z obowiązującym przepisem Art. 101d. Starosta dokonuje identyfikacji i sporządza wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, który zawiera adres, numery działek ewidencyjnych, informacje o ich powierzchni, informacje o właściwościach gleby na danym terenie. Starosta dokonuje aktualizacji wykazu raz na 2 lata oraz - raz na 2 lata – przekazuje aktualizację regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej lub na informatycznych nośnikach danych.

Realizacja tych obowiązków pozwoli na dokładną inwentaryzację i aktualizację bazy o tych obszarach przez RDOŚ. Zaleca się ująć zadanie w kolejnym wojewódzkim programie ochrony środowiska.

GL 3.1 - Rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych, w tym:

- **prowadzenie monitoringu azotu mineralnego w glebie,**
- **prowadzenie monitoringu azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby,**
- **prowadzenie monitoringu siarki siarczanowej i ogólnej w glebie.**

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim:

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim prowadzi w części województwa zachodniopomorskiego monitoring azotu mineralnego w glebie oraz monitoring azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby. Próbkę glebowe do monitoringu pobierane są w stałych punktach, w okresach: wczesnowiosennym i wczesnojesiennym. Na terenie powiatu myśliborskiego znajduje się siedem

takich punktów w pięciu miejscowościach a dla monitoringu w wodach dwa punkty w dwóch miejscowościach zaś na terenie powiatu choszczeńskiego znajduje się dziewięć takich punktów w siedmiu miejscowościach a dla monitoringu w wodach pięć punktów w czterech miejscowościach.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Koszalinie:

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Koszalinie prowadzi na terenie województwa zachodniopomorskiego monitoring azotu mineralnego w glebie. Próbkę glebowe do monitoringu pobierane są w 61 punktach, w okresach: wiosennym i jesiennym.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Szczecinie:

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Szczecinie prowadzi na terenie województwa zachodniopomorskiego monitoring azotu mineralnego w glebie oraz monitoring azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby. Próbkę glebowe do monitoringu pobierane są w okresach: wiosennym i jesiennym.

GL 3.2 - Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane.

Jak wynika z danych statystycznych na terenie województwa zachodniopomorskiego prowadzone są działania mające na celu rekultywację i ponowne zagospodarowanie terenów zdewastowanych i zdegradowanych. Jak wynika z poniższej tabeli w 2012 i 2013 roku nasilone zostały prace związane z rekultywacją.

Tabela 30. Grunty zdewastowane i zdegradowane zrehabilitowane i zagospodarowane.

Powierzchnia gruntów	jednostka	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
zrehabilitowane w ciągu roku						
ogółem	ha	41	82	148	224	195
na cele rolnicze	ha	8	15	17	30	122
na cele leśne	ha	5	51	58	44	43
zagospodarowane w ciągu roku						
ogółem	ha	22	65	19	25	35
na cele rolnicze	ha	6	10	11	9	35
na cele leśne	ha	5	48	11	17	0

źródło: GUS

Rekultywacja terenów zdegradowanych w dużym stopniu dotyczy składowisk odpadów. Przykłady opisano szerzej przy działaniu dotyczącym gospodarki odpadami (GO).

WNIOSKI

GL 2

W ramach celu krótkookresowego GL 2 zrealizowano działania polegające na tworzeniu dokumentacji projektowej dotyczącej m.in. odbudowy i rozbudowy poszczególnych pól refulacyjnych. Działanie będzie kontynuowane.

GL 3

Powierzchnia terenów zdewastowanych i zdegradowanych utrzymywała się na stałym poziomie. W 2013 roku odnotowano znaczny spadek powierzchni tych terenów, przyczyną tej zmiany była intensyfikacja działań rekultywacyjnych w latach 2012-2013.

REKOMENDACJE

GL 1

Mając na uwadze czynniki naturalne takie jak klimat Polski i rodzaj gleb w województwie, które sprzyjają procesom wymywania wapnia i magnezu, powodując ciągły proces i zakwaszenie gleb. Służba rolna powinna uwzględnić jako stały element działań edukacyjnych. Jak wynika z badań prowadzonych w ramach Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski realizowanych na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, gleby na terenie

województwa zachodniopomorskiego charakteryzują się odczynem kwaśnym lub lekko kwaśnym. Zaleca się zatem kontynuację zadań, w celu ochrony gleb przed erozją, przed zanieczyszczeniem oraz przed nadmiernym zakwaszeniem. Zaleca się także prowadzenie ciągłego nawożenia gleb, zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej.

GL 2

Realizacja zadań wyznaczonych w ramach celu krótkookresowego GL 2 nie jest nie wystarczającym poziomem. Zaleca się intensyfikację działań oraz ich realizację w latach następnych.

GL 3

Zaleca się kontynuację działań związanych z rekultywacją terenów zdegradowanych i zdewastowanych, w celu zachowania tendencji obniżania ich powierzchni na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach następnych.

10. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.

W celu rozwoju OZE na terenie województwa zachodniopomorskiego opracowano i wdrożono „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.”.

Województwo zachodniopomorskie utrzymuje i stale wzmacnia pozycję lidera w rozwoju OZE. Rozwój ten dotyczy szczególnie energetyki wiatrowej. Jak wynika z podsumowania monitoringu „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” za rok 2013, moc zainstalowana w OZE w 2013 roku wynosiła 1147,4 MW, natomiast w samej energetyce wiatrowej 1045,3 MW. Moc zainstalowana w biogazowniach wyniosła 11,9 MW, natomiast moc zainstalowana w elektrowniach wodnych to 13,3 MW. Istniejące w województwie zachodniopomorskim instalacje OZE oraz ich moc zostały zestawione w poniższej tabeli.

Tabela 31. Zestawienie istniejących instalacji OZE w województwie zachodniopomorskim.

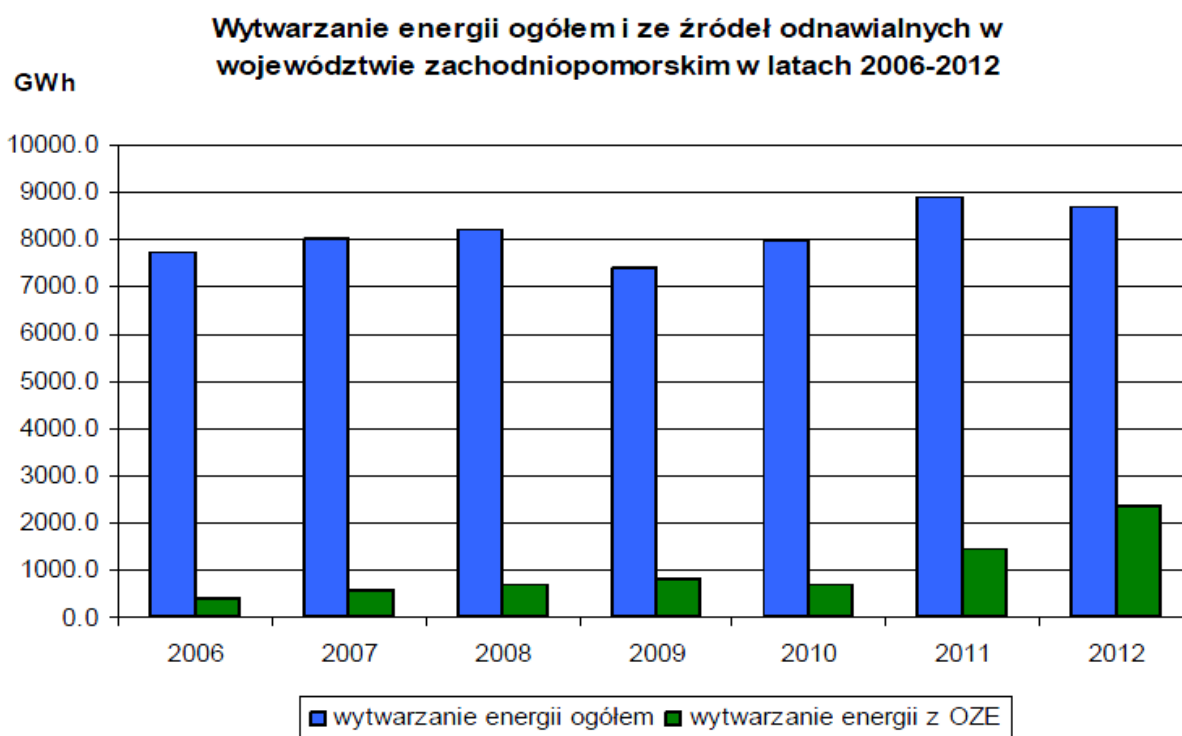
Typ instalacji/Instalacje wytwarzające energię z	Ilość instalacji	Moc instalacji [MW]
Biogazu z oczyszczalni ścieków (BGO)	4	1.478
Biogazu rolniczego (BGR)	6	6.678
Biogazu składowiskowego (BGS)	10	3.769
Biomasy mieszanej (BMM)	2	75.730
Promieniowania słonecznego (PVA)	2	0.079
Elektrownia wiatrowa na lądzie (WIL)	62	1154.197
Elektrownia wodna przepływowa do 0,3 MW (WOA)	62	4.430
Elektrownia wodna przepływowa do 1 MW (WOB)	4	2.570
Elektrownia wodna przepływowa do 5 MW (WOC)	3	6.350
Współspalania (paliwa kopalne i biomasa)	1	brak możliwości określenia mocy
Biogazu mieszanego	1	1.052

źródło: URE

Produkcja energii elektrycznej ze źródeł wodnych i odnawialnych ogółem

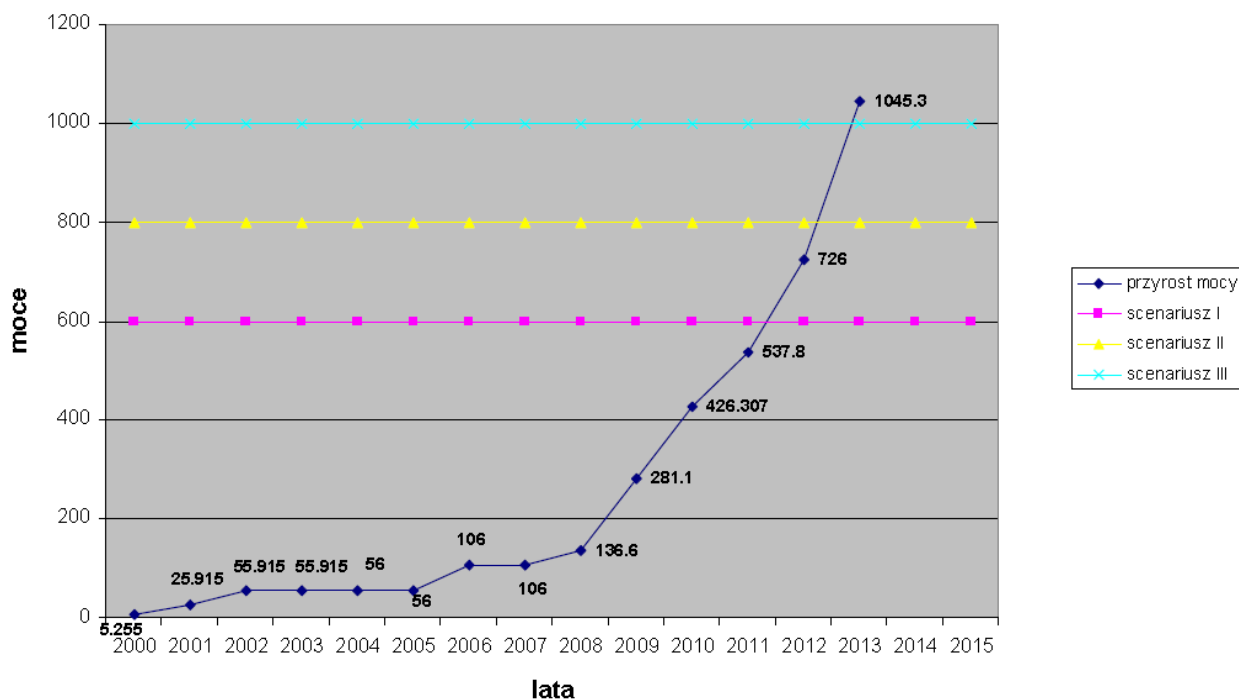
Produkcja energii elektrycznej ze źródeł wodnych i odnawialnych w wojewódzkie zachodniopomorskim w 2012 roku wyniosła 2349,3 GWh. Uzyskana wielkość stanowi 14 % całkowitej produkcji energii elektrycznej ze źródeł wodnych i odnawialnych Polski. Czyni to z województwa zachodniopomorskiego lidera w tej kwestii. Zmiany w zakresie wytwarzania energii ogółem i ze źródeł odnawialnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2006-2012 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9.

źródło: Podsumowanie monitoringu „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” za rok 2013.

Wykres 10. Przyrost mocy w farmach wiatrowych w ciągu roku w województwie zachodniopomorskim w latach 2000-2013 [MW].

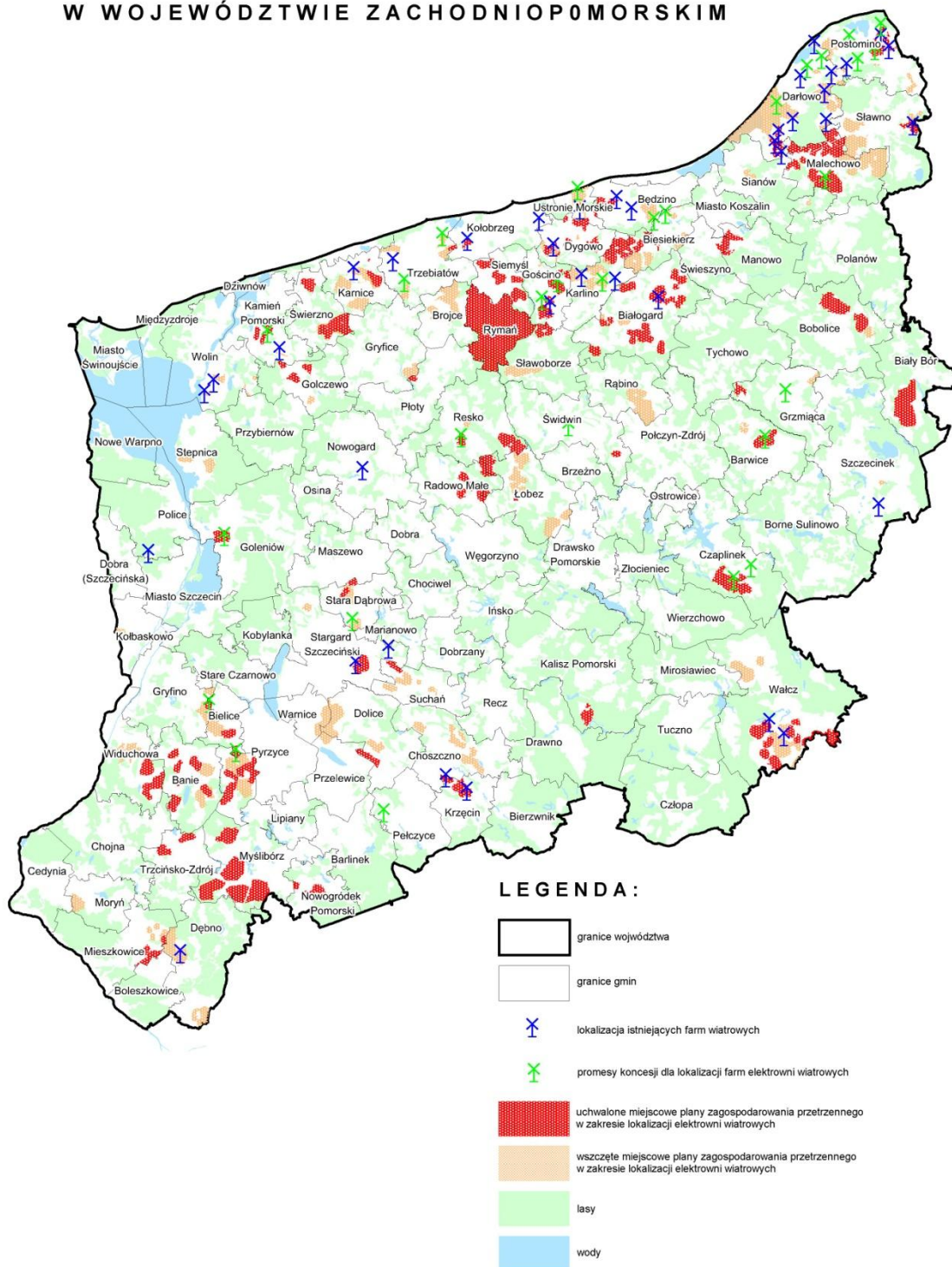

źródło: Podsumowanie monitoringu „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” za rok 2013.

Jak wynika z powyższego wykresu, w 2013 roku przekroczony został scenariusz III „Programu rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.”, który zakładał, że w 2015 roku na terenie województwa zachodniopomorskiego moc zainstalowana w farmach wiatrowych osiągnie 1000 MW.

Rysunek 15. Stan rozwoju zespołów elektrowni wiatrowych w województwie zachodniopomorskim.

STAN ROZWOJU ZESPOŁÓW ELEKTROWNIE WIATROWYCH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

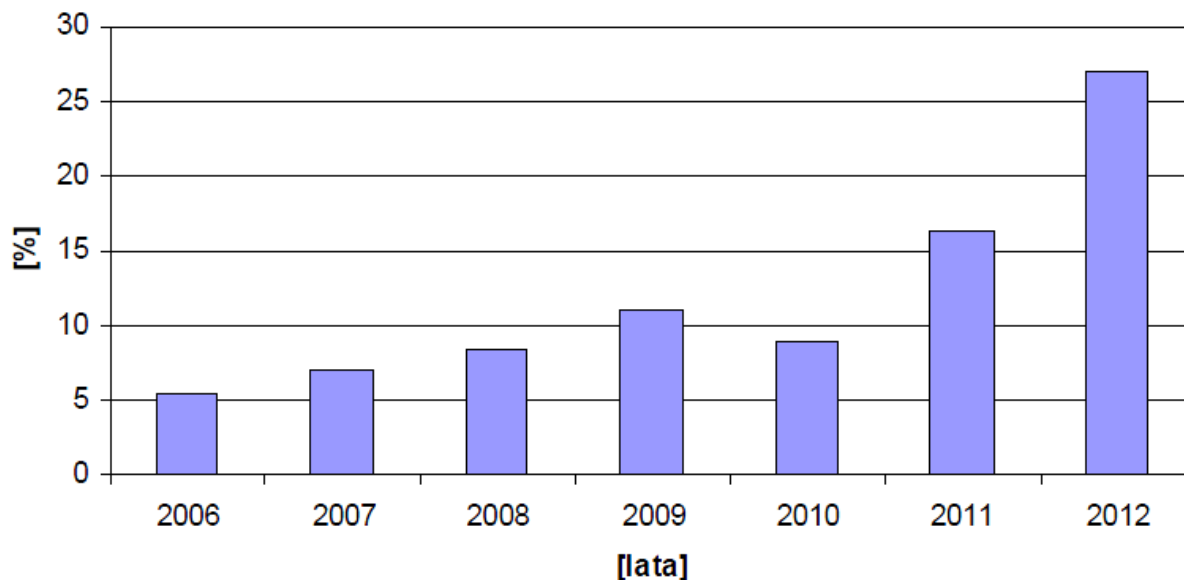
Opracowanie własne: Biuro Planowania Przestrzennego WZS i Biuro Polityki Energetycznej WliiT
stan na dzień 30 października '2013

źródło: <http://www.wit.wzp.pl>

Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej produkcji energii.

W latach 2011-2012 można zaobserwować znaczny wzrost udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej produkcji energii w województwie zachodniopomorskim. Przyrost pomiędzy rokiem 2011 a 2012 wynosi aż 10,6%. Sytuację tą obrazuje poniższy wykres.

Wykres 11. Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej produkcji energii w województwie zachodniopomorskim.

źródło: Podsumowanie monitoringu „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” za rok 2013.

Zadania związane ze zwiększeniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii realizowane były w ramach priorytetu JAKOŚĆ POWIETRZA (PA), w ramach celu krótkookresowego: PA 3. „Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.”

WYNIKI ANKIETYZACJI:

Podczas prowadzonej ankietyzacji, pozyskano dane na temat działań podejmowanych w celu promocji i rozwoju OZE na terenie województwa zachodniopomorskiego. Przykłady takich praktyk opisano poniżej.

Gmina Boleszkowice

Zakończenie inwestycji (zezwolenie na użytkowanie) Farmy Wiatrowej w m. Wysoka (19 siłowni o łącznej mocy 47,5 MW). Zadanie realizowane w całości przez podmiot zewnętrzny.

Gmina Gościno

Budowa instalacji solarnych na 5 budynkach użyteczności publicznej. Koszt realizacji zadania to 111 485,00 zł. Zadanie finansowane w ramach Szwajcarsko - Polskiego programu współpracy. Na terenie gminy wybudowano także 9 sztuk turbin o mocy do 2 MW każda, będące częścią Zespołu Elektrowni Wiatrowych Karścino.

Gmina Karlino

Wykonanie instalacji centralnego ogrzewania w oparciu o pompę ciepła w świetlicy w m. Mierzyn. Koszt realizacji zadania to 89 918,76 zł. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej oraz WFOŚiGW w Szczecinie.

Budowa instalacji węzła cieplnego w oparciu o pompy ciepła wraz z przebudową instalacji centralnego ogrzewania oraz instalacji elektrycznej w obiekcie Warsztatów Terapii Zajęciowej „ISKIERKA” w Karlinie. Koszt realizacji zadania to 118 080,00 zł. Zadanie współfinansowane było ze środków Unii Europejskiej.

Gmina Lipiany

Budowa instalacji solarnych na budynku socjalnym stadionu wiejskiego. Koszt realizacji zadania 31 017,41 zł. Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

Gmina Międzyzdroje

Wykonanie opracowania pt.: „Studium stanu rozpoznania oraz możliwości ujęcia wód termalnych”. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 19 988,00 zł.

Gmina Kołobrzeg

Budowa farm wiatrowych Karcino-Sarbia: 17 turbin wiatrowych o mocy do 3,0 MW. Budowa zespołu elektrowni wiatrowych Stramnica: 2 turbiny o mocy do 2,0 MW każda.

Gmina Ustronie Morskie

Budowa 2 sztuk turbin o mocy 2 MW każda. Inwestycja zlokalizowana była w obrębie Gwizd i jest częścią Farmy Wiatrowej Tymień. Utworzenie farmy wiatrowej Kukinia, składającej się z 23 turbin o mocy do 2,3 MW.

Gmina Dygowo

Budowa farmy wiatrowej w Bardach. Farma składa się z 25 sztuk turbin o mocy do 2 MW każda.

Powiat Kołobrzeski

W 2012 roku zrealizowano inwestycje związane z montażem kolektorów słonecznych na trzech powiatowych obiektach:

- Dom Pomocy Społecznej we Włóściborzu – montaż kolektorów słonecznych z kompletną instalacją;
- Zespół Szkół Mechanicznych w Kołobrzegu – montaż kolektorów słonecznych wraz z instalacją solarną;
- Centrum Kształcenia Praktycznego w Kołobrzegu wraz z instalacją solarną.

Powiat Świdwiński

W ramach realizacji zadania wykonana została:

- Budowa instalacji kolektorów słonecznych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej, Socjalizacyjnej „Dzieciowisko” w Świdwinie przy ul. Wojska Polskiego 27;
- Budowa instalacji kolektorów słonecznych wraz z modernizacją instalacji c.o. w Zespole Szkół Rolniczych CKP w Świdwinie przy ul. Szczecińska 88.

Urząd Marszałkowski

W 2010 r. opracowano dokument „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” Dokument wyznacza ramy dla polityki rozwoju województwa w zakresie energetyki. W ramach zadania prowadzony jest monitoring. W zakresie zwiększenia wykorzystania OZE monitorowane są następujące parametry: moc zainstalowana w OZE z podziałem na technologie, produkcja energii z OZE, przyrost mocy oraz planowanie i prowadzenie gospodarki przestrzennej umożliwiające racjonalne wykorzystanie zasobów.

WNIOSKI:

Województwo zachodniopomorskie utrzymuje i stale wzmacnia pozycję lidera rozwoju odnawialnych źródeł energii w Polsce. Jak wynika z powyższych danych pomimo dużych sukcesów we wprowadzaniu OZE na terenie województwa, w dalszym ciągu planowany jest rozwój tego sektora energetycznego. Działania mające na celu rozwój i promocje OZE deklarują zarówno JST, jak i podmioty związane z energetyką. W „Programie rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” najbardziej optymistyczny wariant zakładał osiągnięcie do roku 2015 mocy farm wiatrowych województwa na poziomie 1000 MW. Próg ten został osiągnięty już na przełomie lat 2012-2013. Podsumowując powyższe, można stwierdzić, iż zadanie realizowane jest na bieżąco.

REKOMENDACJE:

W związku z krajowymi planami zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, zaleca się kontynuację realizacji zadania w latach następnych.

11. EDUKACJA EKOLOGICZNA.

W ramach priorytetu EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE) wyznaczono 1 cel długoterminowy oraz 4 cele krótkoterminowe.

11.1.1 Cel strategiczny (długoterminowy): Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.

Polityka ekologiczna państwa zakłada stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa a edukacja w tym zakresie jest jednym z podstawowych elementów jej realizacji i zmiany zachowań konsumpcyjnego modelu społeczeństwa. Edukacja ekologiczna poprzez kształtowanie odpowiedzialnych, przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw oraz minimalizacji zachowań bezpośrednio mu zagrażających jest również ważnym instrumentem, w znaczącym stopniu wspomagającym wdrażanie programów ochrony środowiska.

W celu kompleksowego opisu podejmowanych działań dotyczących edukacji ekologicznej, w niniejszym rozdziale zawarto informacje na temat realizacji zadań edukacyjnych z innych działów POŚ WZ.

11.1.1.1 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami.

EE 1.1. Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji. itp.).

Województwo Zachodniopomorskie jest liderem w segmencie wykorzystania źródeł odnawialnych w energetyce, co jest także efektem prowadzenia działań edukacyjnych dotyczących tego zagadnienia. Instytucje oraz JST prowadzą wiele programów wspomagających oraz promujących energię odnawialną. Poniżej przedstawiono przykładowe działania prowadzone przez gminy, które zostały zebrane w ramach przeprowadzonej ankietyzacji .

Gmina Dębno:

W ramach zadania gmina Dębno była współorganizatorem Polsko - Niemieckiego wyjazdu studyjnego do Prenzlau pod nazwą: "Innowacyjne metody pozyskiwania i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w Regionie Uckermark", który odbył się 23 maja 2013 r. Wyjazd skierowany był do przedsiębiorców oraz do przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych i stanowiło źródło praktycznych informacji. W ramach wyjazdu odbyło się spotkanie z przedstawicielami Regionalnego Biura Planistycznego dla regionów Uckermark-Barnim. Kolejne spotkanie dotyczyło prezentacji wykorzystywanych źródeł energii odnawialnej oraz zwiedzanie zakładu geotermalnego,- Zakład Miejski Prenzlau Sp. z o.o. Miejski Zakład Prenzlau jest dostawcą prądu i gazu ziemnego oraz właścicielem regionalnej sieci energetycznej, stacji elektroenergetycznej, stacji uzdatniania wody, itp. Osiągnięcie celów klimatycznych rządu federalnego, jak również ochrona przyrody i środowiska są podstawowymi wyznacznikami działalności Zakładu. Dostarczane przez Zakład ciepło wytwarzane jest włączenie z odnawialnych źródeł energii, tj. z przyjaznego dla środowiska gazu ziemnego, ale również geotermii, biogazu, biogazu z osadów ściekowych oraz w procesie kogeneracji ciepła i energii elektrycznej.

Gmina Karlino:

Gmina Karlino podejmuje działania w celu promocji odnawialnych źródeł energii, zarówno poprzez aktywne wykorzystywanie ich w budynkach użyteczności publicznej, jak również poprzez udział w konferencjach i spotkaniach informacyjnych, gdzie przedstawiane są dobre praktyki w tym zakresie (Przedstawiciele Gminy są zapraszani jako prelegenci). W Gminie Karlino powstała jedna z największych w Polsce farm wiatrowych. Gmina ma planach budowę Centrum Nauki i Techniki Energia. Centrum będzie miejscem, które przybliży naturę do człowieka – pokaże jak funkcjonują prawa natury i pozwoli na jej lepsze zrozumienie. Będzie również miejscem wspólnych spotkań, organizacji imprez i wydarzeń. Połączenie funkcji edukacyjnej z zabawą umożliwi osiągnięcie lepszych efektów. Jego częścią ma być Centrum Energii Odnawialnych.

Gmina pokaże:

- jak to, co robimy teraz wpływa na życie przyszłych pokoleń;
- jak technika poprawia jakość życia społeczeństw;
- jak czerpać z zasobów wiedzy, którą już posiadamy o kształtowaniu się świata;
- jak tworzyła się obecna rzeczywistość;
- jak fizyka towarzyszy nam na każdym kroku;
- jak pozyskiwać energię w zgodzie ze środowiskiem.

Gmina Myślibórz:

W ramach zadania gmina Myślibórz promowała nowe nośniki energii (np. systemy solarne), poprzez upowszechnianie wśród społeczeństwa informacji na temat ich wykorzystania (ulotki) oraz współdziałanie z różnymi firmami (organizacja spotkań). Edukacja ekologiczna na temat odnawialnych źródeł energii prowadzona była m.in. w placówkach oświatowych.

Gmina Świdwin:

W ramach realizacji zadania gmina Świdwin wspierała spotkania z mieszkańcami gminy organizowane przez firmy zewnętrzne. Ich tematem były możliwości wykorzystania kolektorów słonecznych.

Miasto Koszalin:

Działania związane z prowadzeniem edukacji ekologicznej na terenie miasta Koszalina w latach 2012-2013 były prowadzone na bieżąco przez Urząd Miejski w Koszalinie, placówki oświatowe i organizacje pozarządowe. Propagowanie zachowań proekologicznych realizowane było przy współudziale m.in. Fundacji Nasza Ziemia, Stowarzyszenia Nasza Ziemia i Fundacji Nauka dla Środowiska, Stowarzyszenia ARKA i GAJA. Urząd Miejski w Koszalinie w organizował szereg corocznych akcji i inicjatyw proekologicznych, npj.: Święto Drzewa, Święto Niezapominajki, Sprzątanie Świata. Ponadto wspierał działania placówek oświatowych. Podnoszenie świadomości ekologicznej realizowane jest również poprzez działania edukacyjne prowadzone m.in. przez placówki oświatowe, Pałac Młodzieży, Miejskie Wodociągi i Kanalizację oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej.

Powiat Koszaliński:

Starostwo Powiatowe w Koszalinie realizowała zadanie: „Rozbudowa międzynarodowego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Sarbinowie”. Inwestycja była finansowana ze środków WFOŚiGW (Dotacja – 2 500 000,00 zł., Pożyczka – 593 184,98 zł), NFOŚiGW (200 390,36 zł.) oraz ze środków Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej (793 575,37 zł).

Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli:

W ramach projektu został przygotowany i wydany (w wersji tradycyjnej oraz cyfrowej) dwumiesięcznik edukacyjny poświęcony problematyce ekologicznej. Wydawnictwo przekazano bezpłatnie nauczycielom z województwa zachodniopomorskiego. Koszt przygotowania oraz wydania wyniósł 8 310,00 zł.

EE 1.2. Prowadzenie działań podnoszących wiedzę z zakresu właściwej gospodarki odpadami (np. szkolenia, konferencje, kampanie).

W większości gmin wchodzących w skład Województwa Zachodniopomorskiego przeprowadzone były kampanie edukacyjne w związku z wprowadzeniem nowego systemu gospodarki odpadami. Zadanie takie zostało zrealizowane przez 111 gmin (na 114), głównie poprzez: publikacje w prasie lokalnej (wkładki informacyjne, ogłoszenia, artykuły tematyczne), druk i kolportaż materiałów informacyjnych (plakaty, ulotki, książeczki edukacyjne), prezentacje multimedialne, emisje spotów reklamowych w telewizji lokalnej i na antenie lokalnych rozgłośni radiowych, działania outdoorowe – wykorzystywanie powierzchni reklamowych, edukacja dzieci i młodzieży w szkołach, zebrania z mieszkańcami i sołtysami, organizacja stoisk tematycznych na imprezach plenerowych, wyjazdy studyjne. Gminy dostosowały istniejące lub stworzyły nowe strony internetowe z informacjami z zakresu gospodarki odpadami na terenie gmin, i tak np.: Gmina Miasto Szczecin uruchomiła stronę internetową ekoszczecin.pl gdzie można znaleźć najbardziej aktualne informacje na temat zmian w systemie gospodarowania odpadami, harmonogram wywozu odpadów oraz niezbędne dokumenty i deklaracje. Dodatkowo Gmina Miasto Szczecin prowadzi portal internetowy Planeta EGOS Ekologiczna Gospodarka Odpadami dla Szczecina zawierający szereg informacji jak i odnośników do stron internetowych dotyczących szeroko rozumianej gospodarki odpadami. W 2013 r. Miasto Szczecin wyemitowało na antenie TV

Szczecin, w Multikinie i kinach Helios animacje dotyczącą nowego systemu gospodarki odpadami. Gmina Miasto Kołobrzeg prowadzi stronę internetową zielony.kolobrzeg.eu. Dodatkowo wiele kampanii informacyjnych przeprowadziły spółki będące zarządzającymi składowiskami oraz firmy odbierające odpady. Ponadto w ramach realizacji związanych z edukacją ekologiczną społeczeństwa, w ramach gospodarki odpadami, udzielono dotacji na realizację następujących zadań:

- Rok 2012:
 1. „Segregujesz Świat ratujesz”;
 2. „Zielono i czysto”;
 3. „Myśl Globalnie - Działaj Lokalnie”.
- Rok 2013:
 1. „Czyste rzeki, czysty Świat – edukacja ekologiczna turystów wypoczywających w gminie Drawno”;
 2. współorganizacja imprez edukacyjnych w ramach projektu „Eko Przedszkolak, w tym „Odjazd śmieci”.

11.1.1.2 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń.

EE 2.1. Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne.

Zgodnie z informacjami pozyskanymi w drodze ankietyzacji kampanie informacyjno-edukacyjne, mające na celu poszerzenie wiedzy mieszkańców, na temat oszczędzaniu wód pitnych były prowadzone w gminie Myślibórz (w ramach zajęć w placówkach edukacyjnych) oraz w gminie Borne-Sulinowo (prowadzone przez gminny Ośrodek Edukacji Ekologicznej).

EE 2.2. Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie wpływu na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i gospodarstwach rolnych (np. spotkania, prelekcje, szkolenia).

JST wchodzące w skład województwa zachodniopomorskiego prowadzą zajęcia edukacyjne, a także kampanie informacyjne. Ich przykładami mogą być, np.: upowszechnianie informacji o prowadzeniu właściwej gospodarki nieczystościami ciekłymi na tablicach ogłoszeń w sołectwach stosowane w gminie Myślibórz; czy rozmowy z mieszkańcami podczas kontrolowania obowiązków opróżnienia zbiorników bezodpływowych, co jest praktyką w gminach Myślibórz oraz Szczecinek.

11.1.1.3 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów.

EE 3.1. Przeprowadzenie działań mających na celu rozwiązanie aktualnych problemów środowiskowych (np. przez prowadzenie projektów, akcji, kampanii, szkoleń itp.).

W ramach przeprowadzonej ankietyzacji, na 135 rozesłanych ankiet, opis realizacji zadań dostarczyło 5 JST. Zebrano je poniżej.

Gmina Gryfino:

W placówkach oświatowych na terenie gminy odbywały się:

- Wyjazdy edukacyjne do miejscowości Glinna,
- Akcje „Sprzątanie Świata”;
- Akcje „Dzień Ziemi”;
- Akcje charytatywne,
- Uczestnictwo w projektach Lasów Państwowych.

Gmina Trzebiatów:

W ramach realizacji zadania gmina organizowała konkursy ekologiczne (m.in. puszkoobranie), zakup pomocy dydaktycznych oraz nagród i materiałów pomocniczych.

Powiat Choszczański:

W ramach realizacji zadania Starostwo Powiatowe ufundowało szkolenia pracowników w zakresie przepisów ustawy: Prawo wodne, Prawo geologiczne i górnicze, oraz z zakresu ochrony zadrzewień. Ponadto starostwo prenumeruje czasopisma o tematyce ochrony środowiska, a także zleciło wykonanie opinii ornitologiczno-chiropterologicznej dla budynku planowanego do termomodernizacji.

Powiat Drawski:

W 2013 r. zostały zrealizowane przez tut. urząd dwie Powiatowe Olimpiady Wiedzy Ekologicznej (XII Olimpiada Wiedzy Ekologicznej- marzec oraz XIII Olimpiada Wiedzy Ekologicznej - listopad).

Powiat Kołobrzeski:

Od 2006 roku Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu organizuje akcję „Sprzątamy wokół naszych jezior i rzek”, jako aktywną formę edukacji ekologicznej. Akcja organizowana jest w ramach obchodów „Dnia Ziemi” przypadającego na 22 kwietnia. Polega ona na oczyszczaniu brzegów, dna zbiorników wodnych oraz terenów przyległych do rzek, jezior i stawów, morza Edukuje społeczeństwo na temat szkodliwego wpływu odpadów na ekosystem rzek i jezior oraz konieczność segregacji odpadów. Czynny udział w akcji biorą dzieci, młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z terenu powiatu oraz członkowie kół ekologicznych, stowarzyszeń, wędkarze oraz strażacy. W 2012r. w ramach akcji odbyło się sadzenie drzew i krzewów na terenach szkolnych.

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach przeprowadzał szkolenia dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, promocji rolnictwa ekologicznego, stosowania dobrych praktyk rolniczych i ochrony gleb. Szczegóły w poniższej tabeli.

Tabela 32. Wykaz szkoleń prowadzonych przez ZODR w Barzkowicach.

rok 2012				
Lp.	temat	forma	ilość	liczba uczestników
1	Rolnictwo ekologiczne	konferencja	4	132
		szkolenie	17	222
2	Forum Rolników Ekologicznych	forum	1	95
3	Biodynamiczna uprawa warzyw	szkolenie	1	5
4	Metody poprawy żyzności gleby w gospodarstwach ekologicznych	szkolenie	1	14
5	Alternatywne źródła energii i ich zastosowanie	szkolenie	17	392
6	Odnawialne źródła energii	szkolenie	10	230
	Edukacja Ekologiczna mieszkańców obszarów wiejskich w ramach działania Barzkowickiego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w tym: Promocja nowoczesnych systemów i technologii oczyszczania wód oraz propagowanie stosowania surowców odnawialnych w zintegrowanym bloku dydaktycznym	pokaz	16	834
7	XI Edycja Konkursu Wiedzy Ekologicznej	konkurs regionalny	1	51
8	Dyrektywa azotanowa - ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszarów szczególnie narażonych	szkolenie	17	249
9	Wypełnianie i prowadzenie dokumentacji do jednostki certyfikującej	szkolenie	1	17
10	Wojewódzki Konkurs Ekologiczny "Biologiczne i historyczne osobliwości Jeziora Miedwie"	konkurs	1	20
11	Ochrona środowiska w gospodarstwie rolnym	szkolenie	3	26
12	Park Krajobrazowy Ujście Warty	wyjazd studyjny	1	6
13	Ekologiczne metody produkcji przy spełnianiu norm i wymagań z zasady wzajemnej zgodności	wyjazd studyjny	1	44
14	Zasoby przyrody	warsztaty	8	331
15	W przyjaźni z drzewami	warsztaty	10	357
16	Ja i NATURA 2000	szkolenie	1	40
17	Wykonanie planów nawozowych	szkolenie	1	4
18	Płodozmian w gospodarstwach ekologicznych	szkolenie	1	10
łącznie			113	3079
rok 2013				
1	Gospodarka rolna na obszarze NATURA 2000	szkolenie	4	54
2	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szkolenie	2	23

rok 2012				
3	Rolnictwo ekologiczne - zasady przestawiania gospodarstwa i przepisy prawne	szkolenie	23	325
		wyjazd studyjny	1	42
4	Zasady prowadzenia upraw rolniczych, warzywniczych, sadowniczych i jagodowych w gospodarstwie ekologicznym	szkolenie	5	54
5	Chów drobiu metodami ekologicznymi	szkolenie	1	11
6	Produkcja jaj w gospodarstwie ekologicznym	szkolenie	1	11
7	Znakowanie i etykietowanie produktów ekologicznych	szkolenie	1	14
8	Prowadzenie dokumentacji w gospodarstwie ekologicznym	szkolenie	19	235
9	Rolnictwo ekologiczne po 2014 roku	szkolenie	2	24
10	Odnawialne źródła energii	szkolenie	11	198
11	Alternatywne źródła energii i ich zastosowanie	szkolenie	1	16
12	Wykorzystanie odpadów z biogazowni do celów rolniczych	szkolenie	1	12
13	Technologia uprawy i wykorzystanie roślin energetycznych	szkolenie	1	5
14	Forum Rolników Ekologicznych	forum	1	79
15	Edukacja Ekologiczna mieszkańców obszarów wiejskich - Oczyszczalnia ścieków "Ogrody odnowy" i biosurowcowy ogród dydaktyczny	pokaz	6	761
16	Edukacja Ekologiczna mieszkańców obszarów wiejskich - Zasoby przyrody	warsztaty	14	514
17	Edukacja Ekologiczna mieszkańców obszarów wiejskich - Moja przyjaźń z drzewami	warsztaty	11	380
18	Edukacja Ekologiczna mieszkańców obszarów wiejskich – Ja i NATURA 2000	szkolenie	1	36
19	XII Edycja Konkursu Wiedzy Ekologicznej	konkurs	1	45
20	Zasady prowadzenia rolnictwa ekologicznego: Propagowanie ekologicznych metod produkcji rolniczej w praktyce	wyjazd studyjny	1	51
21	Zasady gospodarowania na obszarach OSN (szczególnie narażonych na odpływ azotu ze źródeł rolniczych)	szkolenie	10	118
22	Program Baltic Deal - współpraca z gospodarstwami demonstracyjnymi	szkolenie	3	38
23	Konkurs „Biologiczne i historyczne osobliwości jeziora Miedwie”	konkurs	1	24
24	Odnawialne źródła energii	konferencja	1	25
25	Polska wieś w aspekcie rozwoju zrównoważonego - Europa inwestująca w obszary wiejskie	konferencja	1	71
26	Prowadzenie rejestru działalności rolnośrodowiskowej	szkolenie	1	14
27	Edukacja Ekologiczna mieszkańców obszarów wiejskich - Akademia segregacji odpadów	warsztaty	5	167
28	Probiotekologia czyli powrót do natury	szkolenie	3	17
29	Właściwe gospodarowanie zużytymi bateriami i akumulatorami	szkolenie	29	1219
łącznie			162	4583

EE 3.2. Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska.

Z wyników przeprowadzonej ankietyzacji wynika, że w województwie zachodniopomorskim edukację ekologiczną na temat odpowiedniego zachowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia środowiska prowadziły gminy Myślibórz oraz Gryfino. Informacje zestawiono poniżej.

Gmina Gryfino:

W placówkach oświatowych na terenie gminy odbywały się:

- Udział w akcji „Zdążyć przed powodzią”,
- Wyjazdy na warsztaty do Klinisk i Ogrodu Dendrologicznego w Glinnej,

Powiat Myśliborski:

Starostwo Powiatowe było współorganizatorem konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży, tematem, którego było zwiększenia świadomości zagrożeń i kształtowania właściwych postaw. Ponadto prowadzone są szkolenia w placówkach oświatowych organizowane przez PSP, KP Policji i Pogotowie Ratunkowe.

EE 3.3. Działania promujące i podnoszące poziom wiedzy nt. walorów środowiska przyrodniczego na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Gmina Białogard:

W ramach realizacji zadania utworzono punkt informacyjny na potrzeby prowadzenia zajęć z edukacji ekologicznej na polanie leśnej lasu komunalnego przy ul. Słonecznej w Białogardzie. Punkt został wyposażony w 4 ławostoly, 2 kosze na odpady oraz 4 tablice informacyjne opisujące obszar Natura2000, jedna z mapą obszarów Natura2000, druga z opisem lasu komunalnego przy ul. Słonecznej oraz dwie z opisem występującej w lesie flory i fauny.

Gmina Drawsko Pomorskie:

W ramach realizacji zadania gmina Drawsko Pomorskie przeprowadzała zajęcia edukacyjne o tematyce przyrodniczej wśród dzieci i młodzieży gminy. Zależnie od grup wiekowych organizowane były: przedstawienia teatralne o tematyce ekologicznej, wykłady i zajęcia, wyjazdy i wycieczki do parków narodowych oraz instytucji zajmujących się ochroną przyrody, konkursy oraz wspierane są działania szkół w zakresie edukacji ekologicznej. Roczny koszt takiej działalności wyniósł około 15 tys. zł rocznie.

Gmina Borne-Sulinowo:

Na terenie gminy Borne-Sulinowo prowadzone są przyrodnicze kampanie edukacyjne w formie warsztatów na następujące tematy:

- Badanie jakości powietrza.
- Badanie zanieczyszczeń powietrza.
- Badanie gleby.
- Obserwacje w stacji meteorologicznej.
- Mała szklarnia.
- Mapa i kompas.
- Co z tymi odpadami.
- Czy wiemy, co jemy.
- Przyroda bliżej nas.
- Warsztaty leśne.
- Ekologia roślin i zwierząt.
- Rozpoznawanie głosów ptaków.

Organizacją zajęć zajmuje się Ośrodek Edukacji Ekologicznej. Ponadto ośrodek ten wraz z Nadleśnictwem Borne Sulinowo organizuje konkursy o tematyce ekologicznej

Gmina Dębno:

Gmina Dębno, w ramach realizacji działania, prowadzi działania edukacyjne mające na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego. W ramach tego współorganizowano 20 konkursów przyrodniczych. W ramach działań proekologicznych gmina wydała 3,5 tys. zł. Ponadto w na terenie gminy odbyło się 68 Polsko-Niemieckie Forum Przedsiębiorców pn. „Polsko – Niemieckie kontakty gospodarcze i wymiana doświadczeń na przykładzie działalności ośrodków edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych”, którego tematyka obejmowała zagadnienia edukacji ekologicznej.

Gmina Gryfino:

W ramach realizacji zadania na terenie gminy zorganizowano, wśród uczniów ZS Chwastnica, zbiórkę makulatury. Zyski przekazano na schronisko dla zwierząt.

Gmina Karlino:

Gmina Karlino w ramach realizacji działania podjęła następujące inicjatywy:

- W ramach projektu „W poszukiwaniu chronionej przyrody” zorganizowano rajd rowerowy do Lubiechowa,
- Kampanie informacyjne dotyczące środowiska przyrodniczego oraz selektywnej zbiórki odpadów,
- Przygotowany został projekt ekologiczny – edukacyjny: CUDZE CHWALICIE – SWGO NIE ZNACIE,
- Gmina Karlino organizuje cyklicznie rajdy rowerowe oraz spływy kajakowe,

- Gmina bierze udział w targach, spotkaniach i konferencjach promując właściwe zachowania proekologiczne,
- Przeprowadzane są akcje Sprzątania ziemi oraz happeningi ekologiczne,
- We współpracy z Młodzieżową Radą Miejską uruchomione zostały Rowerowe Patrole Ekologicznych Saperów, które współpracują z Zarządem Obiektów Sportowych, Turystycznych i Rekreacyjnych zamierzając dbać o stan czystości wzdłuż ścieżki rowerowej Karlino-Karścino.

Na realizację działań wydano około 120 tys zł, z czego 15 tys pochodziło ze środków gminy. Reszta została dofinansowana z PROW.

Gmina Myślibórz:

Gmina Myślibórz w ramach realizacji działania wspierała finansowo szkoły poprzez zakup nagród rzeczowych na konkursy przyrodniczo-ekologiczne.

Gmina Rewal:

Gmina Rewal w ramach realizacji działania podjęła następujące inicjatywy:

- Dofinansowanie akcji „Sprzątanie Świata” w szkołach kwotą wysokości 2 tys. zł,
- Współpraca z WWF w ramach akcji „Ssaki Bałtyckie – Błękitny Patrol” oraz dofinansowanie tej inicjatywy kwotą 1 tys. zł,
- Prowadzenie kampanii edukacyjno-społecznej „Czyste Plaże”, roczny koszt to 2 tys zł,
- Podjęcie działań ochronnych w ramach „Społecznej straży rybackiej”,

Gmina Wierzchowo:

W roku 2013 przeprowadzono akcje edukacyjną wśród urzędników oraz zarządców dróg w zakresie usuwania drzew przydrożnych „Drogi dla Natury”. Akcje prowadziła Fundacja EkoRozwoju w partnerstwie z Federacją Zielonych „Gaja” ze Szczecina. Ponadto na terenie gminy działania edukacyjne prowadzi Nadleśnictwo Świerczyna.

Gmina Międzyzdroje:

Gmina Międzyzdroje w ramach realizacji działania podjęła następujące inicjatywy:

- Zabezpieczenie i oznakowanie pomników przyrody poprzez wykonanie ogrodzeń oraz tablic informacyjnych o treści przyrodniczej w 3 językach przy pomnikach przyrody na terenie gminy Międzyzdroje,
- Zorganizowanie konkursu „Nazwijmy Międzyzdrojskie Pomniki Przyrody”,
- Konkurs o wiedzy przyrodniczej w ramach „Najlepszy Dzień Dziecka na Wyspach 2013”,

Koszt działań wyniósł 77 306 zł, z czego 1 230 pochodziło z budżetu gminy, natomiast reszta z PO „Ryby”.

Stowarzyszenie na Rzecz Wybrzeża:

Stowarzyszenie prowadziło zajęcia edukacyjne na terenie Parku Natury Zalewu Szczecińskiego. Wzięło w nich udział około 650 osób. Koszt organizacji zajęć wyniósł 10 tys. zł.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie¹⁵:

Nadleśnictwa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie wykorzystują do prowadzenia zajęć edukacyjnych:

- 58 leśnych ścieżek dydaktycznych
- 25 izb edukacji leśnej
- 34 leśne wiaty edukacyjne
- 307 punktów edukacji leśnej

Punkty edukacji leśnej (rezerwaty przyrody, szkółki leśne, niektóre obiekty turystyczne, obiekty łowieckie, obiekty ppoż. i itp.) cieszą się szczególną popularnością wśród odbiorców edukacji leśnej.

Szczególną rolę w realizacji edukacji leśnej społeczeństwa odgrywa Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej przy Nadleśnictwie Kliniska w granicach Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcze Szczecińskie”. Na terenie Nadleśnictwa Kliniska można spotkać koniki polskie (hodowla rezerwatowa) oraz muflony żyjące w zagrodzie edukacyjnej. Wyjątkowym miejscem prowadzenia edukacji leśnej jest Ogród Dendrologiczny w Glinnej na terenie Nadleśnictwa Gryfino (LKP „Puszcze Szczecińskie”).

¹⁵ Źródło: www.szczecin.lasy.gov.pl

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku:

RDLP w Szczecinku prowadzi na podległym mu obszarze rozległą edukację ekologiczną. Jest ona prowadzona zgodnie z opracowanymi wcześniej „Programami edukacji leśnej społeczeństwa”. Duża część działań jest skierowana dla dzieci i młodzieży. Na terenie RDLP, w 21 nadleśnictwach zlokalizowanych jest 41 ścieżek edukacyjnych oraz funkcjonują 4 izby edukacyjne oraz Leśny Kompleks Promocyjny "Lasy Środkowopomorskie". W szerzeniu wiedzy na temat lasów pomagają uczniowie Technikum Leśnego w Warcinie.

11.1.1.4 Cel operacyjny (krótkoterminowy): EE 4. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

EE 4.1. Utworzenie i utrzymanie systemu do zarządzania informacjami o stanie środowiska

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie zajmuje się udostępnianiem informacji na temat środowiska przyrodniczego. Dane środowiskowe są dostępne na stronie internetowej www.wios.szczecin.pl.

W WIOŚ w Szczecinie, ponadto powstał także Zintegrowany System Oceny Stanu i Zagrożeń Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego, nazwany „GEOPOMERANIA”, który był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013. Jest to nowoczesne narzędzie informatyczne wspomagające monitoring oraz ocenę stanu i zagrożeń środowiska na obszarze województwa zachodniopomorskiego. GEOPOMERANIA ma za zadanie wspomagać zarządzanie planowanymi i realizowanymi zadaniami statutowymi wojewódzkiego inspektoratu. W ramach systemu powstała platforma internetowa www.geopomerania.pl wraz z portalem mapowym, na którym prezentowane są dane o stanie środowiska. Portal powstał w roku 2011 i jest aktualizowany. Zgodnie z art. 28h ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 686, z późn. zm.) utworzony został system informatyczny Inspekcji Ochrony Środowiska „Ekoinfonet”, za pomocą którego są zbierane, przechowywane, przetwarzane i udostępniane dane dotyczące przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska. Tematyczne bazy danych Ekoinfonetu są systematycznie wdrażane. Utworzą one Krajowe Repozytorium Danych o Stanie i Ochronie Środowiska.

EE 4.2. Utworzenie platformy internetowej do prezentowania danych o stanie środowiska.

Dane o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim publikowane są na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie www.wios.szczecin.pl. Utworzony został także portal mapowy dostępny pod adresem www.geopomerania.pl/imap wraz z serwisem internetowym www.geopomerania.pl, w których dostępnych jest 5 aplikacji dedykowanych dla konkretnej grupy użytkowników: ODPADY, POWIETRZE, HAŁAS, PEM (pola elektromagnetyczne) oraz WODY. Na portalu mapowym prezentowane są oceny wszystkich komponentów środowiska. Informacje przestrzenne prezentowane w serwisie są łatwo dostępne do dalszych analiz poprzez serwisy WMS (Web Map Service, czyli udostępnianie map w postaci rastrowej za pomocą interfejsu http).

WNIOSKI

W analizowanym okresie sprawozdawczym zidentyfikowano szeroką gamę działań związanych z prowadzeniem edukacji ekologicznej na terenie województwa zachodniopomorskiego. Należy pamiętać, iż podstawą skuteczności działań edukacyjnych jest systematyczne i rzetelne informowanie społeczeństwa o stanie środowiska oraz o działaniach, które mogą pogorszyć ten stan. W tym celu istotne jest stosowanie odpowiednich rodzajów zajęć, dostosowanych do wieku oraz specyfiki ich odbiorców.

REKOMENDACJE

Zaleca się kontynuację realizacji zadań w kolejnych latach, mając na uwadze, iż edukacja ekologiczna powinna promować nie tylko walory środowiska naturalnego, ale także kształcić poczucie odpowiedzialności za środowisko. Problematyka, zakres, stosowane formy i metody nauczania powinny być dostosowane do określonych grup wiekowych i zawodowych. Proces edukacji musi podlegać ewaluacji i powinien być

dostosowywany do zmieniających się potrzeb wynikających ze specyfiki województwa, i wymogów prawa. Zakres programowy powinien wskazywać standardy i dobre przykłady z Polski i Europy.

12. REKOMENDACJE ODNOŚNIE JEDNOLITYCH NARZĘDZI SPRAWOZDAWCZYCH.

Zastosowanie jednolitych narzędzi sprawozdawczych pozwala na uzyskanie pełnej i porównywalnej informacji na temat stopnia realizacji założeń programów ochrony środowiska wszystkich jednostek samorządowych w województwie. Biorąc pod uwagę powyższe, prosimy o wykorzystanie załączonego wzoru karty informacyjnej przy realizacji gminnych i powiatowych programów ochrony środowiska.

Forma: Dla każdego działania realizowanego przez jednostkę w okresie sprawozdawczym formularz winien być wypełniany oddzielnie.

Sposób rozpowszechniania: Pismo rozsyłane do jednostek wyznaczonych w Programie w formie elektronicznej wraz z formularzem karty informacyjnej oraz wykazem celów, zadań i działań wraz z kodami.

Częstotliwość realizacji: Corocznie w I kwartale (sprawozdanie za poprzedni rok).

Zalety: Nieskomplikowana, łatwa do wypełnienia forma.

Wady: Uzyskane informacje dotyczą tylko stanu realizacji zobowiązań wynikających z POŚ dla działań podejmowanych w okresie sprawozdawczym.

Wzór karty informacyjnej dla podmiotów realizujących zadania z zakresu Programu Ochrony Środowiska dla województwa zachodniopomorskiego.

Dane osoby wypełniającej kartę informacyjną		
Nazwa JST:		
Imię i nazwisko:		
Telefon i e-mail służbowy:		
Data:		
Kod działania (wg. Katalogu)		
Opis podjętych działań	Mierzalny efekt	
	Nazwa osiągniętego wskaźnika	Wartość (jednostka)
Źródło finansowania		Wartość (PLN)
Środki EU		
WFOŚiGW		
NFOŚiGW		
środki własne		
Inne (jakie?)		
Czy podjęte działania wyczerpują zobowiązania określone w POŚ dla jednostki? (TAK/NIE/ZC – zadanie ciągle)		
Jeżeli wybrano odpowiedź NIE, proszę opisać jakie działania powinny zostać podjęte w celu pełnej realizacji zobowiązań określonych w POŚ dla jednostki.		
W jakiej perspektywie czasowej planowane jest podjęcie działań.		
Uwagi.		

13. STRESZCZENIE

Wstęp

„Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” został sporządzony jako realizacja art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.). Dokument został przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. Wojewódzki program ochrony środowiska sporządzony został na 4 lata, z perspektywą na kolejne 4. Określa on cele ekologiczne, priorytety, harmonogram działań proekologicznych, a także źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia zakładanych celów.

Program stanowi wykładnię Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie polityki ekologicznej i tworzenia innych programów branżowych oraz stanowi podstawę do formułowania wytycznych dla powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

„Raport z realizacji pierwszego dwuletniego -2012-2013- okresu programowego Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019”, zwany dalej Raportem, został opracowany jako realizacja art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.). Raport obejmuje lata 2012-2013.

Metodologia

W celu pozyskania danych do opracowania Raportu utworzono szczegółowy wykaz respondentów mających udział w realizacji *Programu*, umożliwiającą przeprowadzenie ankietyzacji.

ankiety, dopasowano do poszczególnych grup odbiorców, tj.: 114 gmin, 21 powiatów, 6 wydziałów Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie, 69 podmiotów wyznaczonych do realizacji zadań POŚ WZ oraz 3 podmiotów współfinansujących realizację zadań POŚ WZ.

Odpowiedzi otrzymano od: 66 gmin (58%), 14 powiatów (66%), 6 wydziałów Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie (100%), 33 podmiotów wyznaczonych do realizacji zadań POŚ WZ (48%), 3 podmiotów współfinansujących realizację zadań POŚ WZ (100%).

W celu uzupełnienia brakujących danych, wykorzystano: gminne i powiatowe sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Środowiska, sprawozdania z działalności WFOŚiGW, dane statystyczne WUS, GUS, WIOŚ, dane udostępnione przez instytucje związane z ochroną środowiska, w tym: WIOŚ, RDOŚ, URE, dane zawartych w „Raporcie z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015”, bazę danych Ekoportalu.

Podczas prowadzonych prac, JST wchodzącym w skład województwa zachodniopomorskiego, rekomendowano stosowanie jednolitych narzędzi sprawozdawczych, pozwalających na uzyskanie pełnej porównywalnej informacji na temat stopnia realizacji założeń

Główne wnioski i rekomendacje w ramach poszczególnych celów średniookresowych

JAKOŚĆ POWIETRZA (PA)

Oceny jakości powietrza i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami. Obszar województwa zachodniopomorskiego podzielony jest na 3 strefy: Aglomerację szczecińską (kod strefy: PL3201); Miasto Koszalin (kod strefy: PL3202) oraz strefę zachodniopomorską (kod strefy: PL3203). W wyniku klasyfikacji stref wykonanej przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w 2012 r. i 2013 r., wszystkie trzy strefy zostały zakwalifikowane do klasy C, dla której wymagane jest opracowanie programów ochrony powietrza.

W 2012 r. przesłankami klasyfikującymi strefy do opracowania programów naprawczych były:

- w przypadku strefy Aglomeracja szczecińska oraz miasto Koszalin – przekroczenia poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu;
- w przypadku strefy zachodniopomorskiej - przekroczenia standardu jakości powietrza dla pyłu PM10 oraz przekroczenia poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu.

W 2013 r. zakwalifikowanie wszystkich trzech stref do klasy C wynikało ze stwierdzonych przekroczeń poziomu docelowego określonego dla benzo(a)pirenu.

W celu poprawy jakości powietrza na terenie województwa, opracowano Programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych dla wszystkich ww. stref. Wdrażanie opracowanych programów odbywa się w sposób ciągły.

W analizowanym okresie sprawozdawczym realizowano także działania z zakresu:

- monitoringu powietrza,
- podłączania budynków do sieci ciepłowniczej,
- termomodernizacji budynków,
- zmiany systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie,
- niezbędnych prac sieciowych wynikających z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych,
- modernizacji i budowy systemów oraz urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych,
- rozwoju gazownictwa, w tym inwestycje strategiczne o znaczeniu krajowym i wojewódzkim,
- kontroli dotrzymywania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych,
- budowy i modernizacji traktów komunikacyjnych,
- intensyfikacji ruchu rowerowego na terenie województwa.

Rekomenduje się kontynuację podejmowanych działań w latach następnych.

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE (W)

Zasoby wód powierzchniowych województwa zachodniopomorskiego tworzą : dolny odcinek rzeki Odry wraz z dopływami, rzeki Przymorza, Zalew Szczeciński oraz około 1650 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, w tym 172 jeziora o powierzchni powyżej 50 ha. Najważniejszymi rzekami województwa są Odra, Drawa, Myśla, Płonia, Parsęta, Ina oraz Rega i Wieprza, a największymi jeziorami: Dąbie i Miedwie.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w województwie zachodniopomorskim szacowane są na 173 118,97 m³/h. Pod względem zasobności województwo zachodniopomorskie lokuje się na trzecim miejscu w kraju (po województwie mazowieckim oraz wielkopolskim).

W latach 2012-2013 opracowano i ogłoszono w drodze aktu prawa miejscowego warunki korzystania z wód regionów wodnych, na obszarze działania RZGW Szczecin. Realizowano nowe inwestycje i modernizowano systemy zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich, procent mieszkańców ogółem, korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2012 roku wniósł 76,98%. Uzupełnieniem systemów zbiorczych w województwie są przydomowe oczyszczalnie ścieków. Zweryfikowano obszary zagrożone zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, w województwie ustanowiono dwa obszary szczególnie narażone tj. Zlewnie Małej Iny i Zlewnię Płoni.

W województwie wydzielono 362 jednolite części wód rzeczne. Na podstawie „Programu Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2010-2012” Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie przeprowadził ocenę jakości wód rzecznych. Były one badane pod kątem stanu i potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. W analizowanym okresie sprawozdawczym przebadano 130 jednolitych części wód rzecznych.

W 2012 roku badania rzek wykonywano w 60 punktach pomiarowych, w tym na 25 stanowiskach realizowano monitoring diagnostyczny. W 2013 roku monitoring rzek realizowano w 53 punktach, w 11 z nich prowadzono monitoring diagnostyczny.

Na podstawie oceny stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny wymagań dotyczących obszarów chronionych, w latach 2010-2012, stan zaledwie 33 (25,38%) jednolitych części wód rzecznych oceniono jako dobry. Spośród badanych JCWP rzek niemal 97 jednolitych części wód rzecznych (74,42%) nie spełnia wymogów określonych dla wód dobrej jakości, a ich stan oceniono jako zły.

W analizowanym okresie sprawozdawczym, RZGW w Szczecinie opracował: Wstępną ocenę ryzyka powodziowego, mapy zagrożenia powodziowego mapy ryzyka powodziowego, a także plan zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarach dorzeczy. W ZZMiUW w Szczecinie prowadził prace mające na celu utrzymywanie w należytym stanie technicznym koryt cieków, kanałów i obwałowań. Realizowane były remonty

budowli wodnych, w tym regulacyjnych; zapewniono drożność 38,9 km koryt cieków i kanałów w celu poprawy warunków przepływu wód powodziowych. W latach 2012-2013 podejmowano działania mające na celu modernizację i budowę infrastruktury przeciwpowodziowej oraz zabudowę regulacyjną dla Odry w ramach działań na rzecz Odrzańskiej Drogi Wodnej. Wśród podejmowanych działań, przeprowadzono m.in. modernizację szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej, przebudowywano przejścia żeglowne na rzece Odrze i Regalicy, wykonywano ubezpieczenia brzegów rzeki Odry, wybudowano 3 zbiorniki retencyjne o możliwości retencjonowania 6,2 mln m³ wody. Współrealizatorami zadań był RZGW.

Rekomenduje się kontynuację podejmowanych działań, w szczególności związanych z budową i modernizacją kanalizacji. Na obszarach zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych zaleca się przestrzeganie zaleceń Dyrektora RZGW w Szczecinie, prowadzenie upraw polowych zgodnie z Kodeksem dobrej praktyki, a także ograniczenie dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Działania bezpieczeństwa przeciwpowodziowego należy uwzględniać wielosektorowo jako stały element polityki środowiskowej również w kontekście transgranicznym.

Należy przeprowadzić aktualizację programu małej retencji wód w województwie zachodniopomorskim do obowiązujących przepisów prawa.

WODY MORSKIE I PRZYBRZEŻNE (WM)

Nadmorskie położenie województwa zachodniopomorskiego determinuje kierunki jego rozwoju.

Cele ochrony wód morskich przed degradacją spowodowaną substancjami zanieczyszczającymi, zawarte zostały w dokumentach strategicznych zawierających działania mające poprawić stan wód morskich. Można do nich zaliczyć „Strategię rozwoju gospodarki morskiej w Województwie Zachodniopomorskim” oraz „Krajowy Program Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań”.

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód stanowi istotny priorytet z dziedziny ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego. Realizacja Programu obejmowała szereg działań zapewniających ograniczanie wprowadzania do wód morskich substancji zanieczyszczających, w tym substancji zwiększających trofię wód.

W latach 2012-2013 odnotowano poprawę parametrów jakości wody, jednak stan wód przejściowych i przybrzeżnych województwa nadal klasyfikowany jest jako zły lub słaby. Prowadzone działania wymagają kontynuacji w latach następnych.

GOSPODARKA ODPADAMI (GO)

Budowa systemu gospodarki odpadami w województwie, zgodnego z Kpgo 2014, realizowana jest poprzez wypełnianie zapisów „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023” - przyjęty uchwałą nr XVI/219/12 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 czerwca 2012 r. Szczegółowe informacje na temat budowy systemu gospodarowania odpadami w województwie zawarte zostały w „Sprawozdaniu z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011-2013”, które przyjęte zostało w dniu 30 września 2014 r przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwałą Nr XXXVIII/513/14.

Z zakresu gospodarki odpadami niebezpiecznymi należy wzmocnić zadania zawarte w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

ZASOBY PRZYRODNICZE WOJEWÓDZTWA (OP)

Walory przyrodnicze województwa zachodniopomorskiego związane są z dominującymi w tym regionie typami krajobrazu, czyli pasem nizin nadmorskich oraz pojezierzy. Specyfika przyrodnicza oraz lokalna inicjatywa zaowocowała utworzeniem w województwie dwóch Leśnych Kompleksów Promocyjnych: Lasy Warcińsko-Polanowskie i Puszcze Szczecińskie, rezerwatu przyrody „Świdwie” -jednego z trzynastu polskich obiektów ochrony terenów wodno-błotnych na mocy Konwencji Ramsarskiej.

W analizowanym okresie sprawozdawczym, w sposób ciągły prowadzono:

- działania polegające na inwentaryzacji przyrodniczej województwa, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000,
- monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach NATURA 2000, przygotowano i konsultowano 32 projekty planów zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000, zatwierdzono 9 planów ochrony rezerwatów przyrody.
- czynną ochronę siedlisk cennych przyrodniczo, opracowano koncepcję polsko-niemieckiego obszaru Doliny Dolnej Odry oraz Parku Natury Zalewu Szczecińskiego,
- działania związane ze zwiększeniem lesistości na terenie województwa poprzez realizację zamierzeń opisanych w „Krajowym programie zwiększania lesistości” – 35% lesistość w województwie jest wskaźnikiem, który dla krajowego poziomu lesistości ustalono po 2050 r.,
- monitoring występowania szkodników owadzych w lasach oraz monitoring zagrożenia pożarowego – który jest prowadzony systemowo na poziomie kraju, z przekazem on-line przy udziale nadleśnictw.

Rekomenduje się kontynuację podejmowanych działań w następnych latach.

TURYSTYKA (T)

Na terenie województwa funkcjonuje „Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku”, w myśl której, szczególnie ważne jest poznanie takich parametrów pojemności ekologicznej jak chłonność turystyczna obszaru oraz przepustowość turystyczna jednostek liniowych. w celu kształtowania przestrzeni turystycznej uwzględniającej zasady zrównoważonego rozwoju, już na etapie planowania należy uwzględnić wpływ jaki inwestycje turystyczne wywierają na środowisko.

Warto także wskazać, iż na terenie województwa realizowana jest „Koncepcja funkcjonowania systemu informacji turystycznej w województwie zachodniopomorskim – Aktualizacja 2009”, której głównym celem jest promocja województwa zachodniopomorskiego, jako regionu atrakcyjnego turystycznie, a także zwiększenie dostępności regionalnego produktu turystycznego poprzez zapewnienie funkcjonowania łatwo dostępnego i sprawnego - kompleksowego systemu informacji turystycznej.

Zaleca wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie informacji o walorach przyrodniczych.

KLIMAT AKUSTYCZNY (H)

W celu określenia klimatu akustycznego na terenie województwa zachodniopomorskiego, w latach 2011 – 2013, na terenie województwa zachodniopomorskiego sporządzono mapy akustyczne dla dróg krajowych i autostrad (GDDKiA), dróg wojewódzkich (ZZDW), linii kolejowych (PKP) i Miasta Koszalina. Opracowane mapy akustyczne stanowią podstawę do sporządzania programów ochrony środowiska przed hałasem. W okresie sprawozdawczym został opracowany i wdrożony Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Koszalin. Obowiązywały również dwa uchwalone w 2010 r. programy: „Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. dróg na terenie województwa zachodniopomorskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne” oraz „Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Miasta Szczecin”.

W omawianym okresie czasu realizowano zadania mające na celu zmniejszanie zagrożenia mieszkańców województwa nadmiernym hałasem poprzez budowę dróg i obwodnic oraz remonty ich nawierzchni. Działania te prowadzone były w sposób ciągły.

Rekomenduje się kontynuację zadań w latach następnych.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)

Do najważniejszych źródeł pól elektromagnetycznych zlokalizowanych na obszarze województwa zachodniopomorskiego można zaliczyć:

- Stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia (400 kV, 220 kV, 110 kV),
- Stacje elektroenergetyczne,
- Elektrownie działające na obszarze województwa,
- Stacje nadawcze radiowe i telewizyjne,
- Stacje bazowe telefonii komórkowej,
- Anteny radiowe.

WIOŚ w Szczecinie prowadzi w sposób ciągły monitoring poziomu pól elektromagnetycznych na terenie województwa zachodniopomorskiego w wyznaczonych punktach pomiarowych. W latach 2012 – 2013 wykonano 88 pomiarów PEM, zarówno na terenach miejskich, jak i wiejskich, nie odnotowano przekroczeń wartości dopuszczalnych. Z uwagi na konieczność utrzymania wielkości promieniowania elektromagnetycznego poniżej poziomu dopuszczalnego, zaleca się kontynuację realizacji zadania w latach następnych.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PAP)

Na terenie województwa zachodniopomorskiego zlokalizowanych jest 11 zakładów, w których znajdują się substancje niebezpieczne, zakwalifikowanych do zakładów dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Podjęmowane w okresie sprawozdawczym działania dotyczyły: prowadzenia kontroli potencjalnych sprawców poważnych awarii przemysłowych, tj. ZDR, ZZR; wzmacniania kadr pracowniczych monitoringu środowiska oraz wyposażania służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych; prowadzenia i aktualizacji rejestru zakładów, w których znajdują się substancje niebezpieczne; wspieraniu jednostek reagowania kryzysowego; kreowania właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacjach zagrożenia. Rekomenduje się kontynuację prowadzonych działań. Szczególną uwagę należy zwrócić na wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt, co pozwoli na sprawne i efektywne prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof. Istotna jest także kontynuacja monitoringu potencjalnych sprawców awarii.

GLEBY (GL)

Na terenie województwa zachodniopomorskiego występują tereny, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz grunty, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych, zmian środowiska, działalności przemysłowej lub wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane). Powierzchnia terenów zdegradowanych i zdewastowanych w latach 2009-2012 kształtowała się na poziomie ok. 3000 ha. Dopiero w 2013 roku odnotowano znaczny spadek powierzchni tych terenów, wynikający z nasilenia prac rekultywacyjnych w roku 2012 i 2013.

W latach 2012-2013, Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze prowadziły monitoring azotu mineralnego w glebie oraz monitoring azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby. Państwowy monitoring środowiska na lata 2013-2015 realizowany przez WIOŚ nie przewiduje monitoringu gleb w województwie zachodniopomorskim.

Jak wynika z badań prowadzonych w ramach Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski realizowanych na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, gleby na terenie województwa zachodniopomorskiego charakteryzują się odczynem kwaśnym lub lekko kwaśnym. Zaleca się zatem kontynuację zadań, w celu ochrony gleb przed erozją, przed zanieczyszczeniem oraz przed nadmiernym zakwaszeniem.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)

Województwo zachodniopomorskie utrzymuje i stale wzmacnia pozycję lidera w rozwoju OZE. Rozwój ten dotyczy szczególnie energetyki wiatrowej. Jak wynika z podsumowania monitoringu „Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.” za rok 2013, moc zainstalowana w OZE w 2013 roku wynosiła 1147,4 MW, natomiast w samej energetyce wiatrowej 1045,3 MW. Moc zainstalowana w biogazowniach wyniosła 11,9 MW, natomiast moc zainstalowana w elektrowniach wodnych to 13,3 MW.

W 2013 roku przekroczony został scenariusz III „Programu rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.”, który zakładał, że w 2015 roku na terenie województwa zachodniopomorskiego moc zainstalowana w farmach wiatrowych osiągnie 1000 MW.

Produkcja energii elektrycznej ze źródeł wodnych i odnawialnych w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku wyniosła 2349,3 GWh. Uzyskana wielkość stanowi 14 % całkowitej produkcji energii elektrycznej ze źródeł wodnych i odnawialnych Polski. Czyni to z województwa zachodniopomorskiego lidera w tej kwestii.

Podczas prowadzonej ankietyzacji, wykazano dużą aktywność przedsiębiorstw energetycznych, a także JST w rozwoju OZE. W związku z krajowymi planami zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, oraz tendencją panującą na terenie województwa zaleca się kontynuację realizacji zadania w latach następnych.

EDUKACJA EKOLOGICZNA (EE)

Polityka ekologiczna województwa zachodniopomorskiego zakłada stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa a edukacja w tym zakresie jest jednym z podstawowych elementów jej realizacji i zmiany zachowań konsumpcyjnego modelu społeczeństwa. Edukacja ekologiczna poprzez kształtowanie odpowiedzialnych, przyjaznych dla środowiska nawyków i codziennych postaw oraz minimalizacji zachowań bezpośrednio mu zagrażających jest również ważnym instrumentem, w znaczącym stopniu wspomagającym wdrażanie POŚ WZ.

Edukacja ekologiczna na terenie województwa zachodniopomorskiego, realizowana była w wielu formach, tak, aby dotrzeć najskuteczniej do najszerszego grona odbiorców, głównie poprzez: publikacje w prasie lokalnej (wkładki informacyjne, ogłoszenia, artykuły tematyczne), druk i kolportaż materiałów informacyjnych (plakaty, ulotki, książeczki edukacyjne), prezentacje multimedialne, emisje spotów reklamowych w telewizji lokalnej i na antenie lokalnych rozgłośni radiowych, działania outdoorowe – wykorzystywanie powierzchni reklamowych, edukacja dzieci i młodzieży w szkołach, zebrania z mieszkańcami i sołtysami, organizacja stoisk tematycznych na imprezach plenerowych, wyjazdy studyjne, edukację w terenie ścieżkami edukacyjnymi

Zaleca się kontynuację realizacji zadań w kolejnych latach, mając na uwadze, iż edukacja ekologiczna powinna promować nie tylko walory środowiska naturalnego, ale także kształcić poczucie odpowiedzialności za środowisko. Problematyka, zakres, stosowane formy i metody nauczania powinny być dostosowane do określonych grup wiekowych i zawodowych. Proces edukacji musi podlegać ewaluacji i powinien być dostosowywany do zmieniających się potrzeb wynikających ze specyfiki województwa, i wymogów prawa. Zakres programowy powinien wskazywać standardy i dobre przykłady z Polski i Europy.

14. SPIS LITERATURY – ŹRÓDŁO DANYCH.

1. Dane pozyskane w drodze ankietyzacji:
 - JST wchodzących w skład województwa zachodniopomorskiego;
 - wydziałów UM WZ;
 - podmiotów odpowiedzialnych za realizację POŚ WZ;
 - podmiotów finansujących realizację zadań wyznaczonych w POŚ WZ.
2. Dane GUS – informacje publikowane na portalu <http://stat.gov.pl>, w tym:
 - gospodarka mieszkaniowa i komunalna,
 - ludność,
 - przemysł i budownictwo,
 - rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo,
 - stan i ochrona środowiska,
 - transport i łączność,
 - stan i ochrona środowiska.
3. Dane i publikacje WIOŚ w Szczecinie, w tym:
 - Pięcioletnia ocena jakości powietrza, za lata 2009-2013;
 - Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2012;
 - Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku;
 - Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2011 roku;
 - Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2011;
 - Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2012 roku;
 - Informacja o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2013 roku,
 - Informacja o stanie środowiska w powiecie myśliborskim w 2013 roku,
 - Informacja o stanie środowiska w powiecie koszalińskim w 2013 roku,
 - Informacja o stanie środowiska w powiecie choszczeńskim w 2013 roku,
 - Informacja o stanie środowiska w powiecie drawskim w 2013 roku,
 - Informacja o stanie środowiska w powiecie polickim w 2013 roku,
 - Informacja o stanie środowiska w powiecie kołobrzeskim w 2013 roku.

4. Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy 2016-2019;
5. Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015;
6. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023
7. Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011-2013;
8. Program ochrony brzegów morskich;
9. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032;
10. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. dróg na terenie województwa zachodniopomorskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne;
11. Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Miasta Szczecin;
12. Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla miasta Koszalina;
13. Raporty z realizacji powiatowych i gminnych Programów Ochrony Środowiska JST wchodzących w skład województwa zachodniopomorskiego;
14. Strony internetowe JST wchodzących w skład województwa zachodniopomorskiego;
15. Program rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r.;
16. Podsumowanie monitoringu Programu rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r. za rok 2013;
17. Podsumowanie monitoringu Programu rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r. za rok 2012;
18. Opracowanie wyników badań i analiza zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotu pochodzenia rolniczego w obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego według danych z 2012 roku;
19. Raport o stanie chemicznym oraz ilościowym jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w podziale na 161 i 172 JCWPd, stan na rok 2012.
20. „Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim do 2015 roku”
21. „Koncepcja funkcjonowania systemu informacji turystycznej w województwie zachodniopomorskim – Aktualizacja 2009”.
22. www.zzo.stargard.pl
23. www.nik.gov.pl
24. www.szczecin.lasy.gov.pl
25. www.szczecinek.lasy.gov.pl
26. www.kzgw.gov.pl
27. <http://www.wit.wzp.pl>
28. www.ure.gov.pl;
29. www.gddkia.gov.pl;
30. www.rdos.szczecin.gov.pl;
31. www.wios.szczecin.pl;
32. www.zzmiuw.pl;
33. www.rzgw.szczecin.pl;
34. www.zzdw.koszalin.pl.